

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ ve EDEBİYATLARI ANA BİLİM DALI
FRANSIZCA MÜTERCİM-TERCÜMANLIK TEZLİ YÜKSEK
LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKİYE'DEKİ YÜKSEK ÖĞRETİM
KURUMLARINDA ERASMUS DEĞİŞİM
PROGRAMLARINI YÜRÜTEN BİRİMLERİN
KURUMSAL YAPILARININ İNCELENMESİ VE
BİR MODELLEME ÇALIŞMASI

ZEYNEP SÜTER
05703003

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. EMİNE DEMİREL

İSTANBUL
2008

ÖZ

TÜRKİYE'DEKİ YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARINDA ERASMUS DEĞİŞİM PROGRAMLARINI YÜRÜTEN BİRİMLERİN KURUMSAL YAPILARININ İNCELENMESİ VE BİR MODELLEME ÇALIŞMASI

Zeynep Süter

Ağustos, 2008

Avrupa Birliği Eğitim Programları, Avrupa Komisyonu tarafından uygulamaya konulan ve Avrupa Birliği'ne üye ve aday ülkeler arasında genel ve mesleki eğitimin her alanında değişim gerçekleştirmeyi hedeflemektedirler. Bu programlardan genel eğitime yönelik olan Sokrates'in alt alanını kapsayan Erasmus Programı yüksek öğretimde Avrupa'da karşılıklı öğrenci ve öğretim elemanı değişimlerini sağlamaktadır. Avrupa'da 1995 yılında temelleri atılan program, Türkiye'de 2002 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Programların tanıtımı ve koordinasyonu Türkiye genelinde Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde kurulan Ulusal Ajans tarafından yapılmaktadır. Türkiye'deki yüksek öğretim kurumları kendi bünyelerinde Erasmus Koordinatörlüklerini kurarak, Erasmus Programı kapsamında öğrencilerin, öğretim elemanlarının ve ortak yapılan çalışmaların ve projelerin akademik olarak tanınmasını sağlamaktadır.

Tez çalışmamızda, Türkiye'deki Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapıları üzerine betimleyici bir çalışma gerçekleştirmeyi amaçlıyoruz. Türkiye'deki üniversitelerin tümünü incelemek mümkün olmadığı için, araştırmamızda 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Ulusal Ajans tarafından yapılan sıralamada en fazla değişim gerçekleştiren yirmi üniversitenin Erasmus Koordinatörlükleri üzerine yoğunlaşacağız. Bu birimlere ait internet siteleri incelenerek, öncelikle kurumsal yapılarının oluşmasını ve gelişmesini sağlayan nitel ve nicel değişkenleri belirleyeceğiz. Sırasıyla, gelen yabancı öğrencilere yönelik düzenlenen Oryantasyon Programını, bu bağlamda düzenlenen çalışmaları, giden öğrencinin tercih ettiği ülkeleri, bu konudaki seçimlerini yönlendiren faktörleri ve son olarak da Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet sitelerinde bulunması gereken bilgileri inceleyeceğiz. Betimleyici çalışmanın sonunda, sözü edilen değişkenlerin Erasmus Programı uygulaması üzerindeki etkilerine değineceğiz. Tezimizin son bölümünde ise, Yıldız Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Ofisi'ne yönelik bir modelleme önerisi ve iç sorgulama çalışması gerçekleştirileceğiz. 2005–2006 yılından bu yana söz konusu birimin kurumsal yapısının gelişimini inceleyerek, yapının üstün ve zayıf yönlerini belirleyeceğiz. Çalışmamızı, bu birimin kurumsal yapısının gelişmesini sağlayacak öneriler sunarak sonlandıracağız.

Anahtar Kelimeler : Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları, Sokrates Programı, Erasmus Programı, Hayatboyu Öğrenme Programı, Ulusal Ajans, Erasmus Koordinatörlükleri, kurumsal yapı, modelleme çalışması.

ABSTRACT

A CASE STUDY AND AN ANALYTICAL SURVEY ON THE INSTITUTIONAL STRUCTURE OF THE ADMINISTRATIVE UNITS OF THE ERASMUS EXCHANGE PROGRAMMES AT HIGHER EDUCATION INSTITUTION IN TURKEY

Zeynep Süter

August, 2008

The European Union Education Programmes have been put into practice by the European countries and aim at developing the exchange between the member and candidate countries in all fields of the general and vocational education. The Erasmus Programme which is under the Socrates Programme that focuses on the general education provides student and lecturer exchange for the university education in Europe. The programme which was established in 1995 in Europe started to be carried out in Turkey in 2002. The advertisement and the coordination of these programmes have been practiced by the National Agency which has been established under the State Planning Organization. The universities establish the Erasmus Offices in their institutions and provide not only the academic advertisement of the cooperated projects and other works but also students and lecturers within the scope of Erasmus Programme.

In our thesis, we conduct a descriptive study on the organizational structures of the Erasmus Offices in Turkey. Since it is not possible to investigate all of the universities in Turkey, we will focus on the Erasmus Offices of the 20 universities which reached to the highest number of student exchange in fall 2005 and spring 2006 terms according to the list provided by the National Agency. We will specify the qualitative and quantitative variables which provide them with founding and the development by exploring the web sites of those organizations. We will investigate the orientation programs and other related works for the incoming students, the country preferences of the students who go to the Europe and the factors which affect the preferences of the students, and finally the information which should be included in the websites of the Erasmus Offices. At the end of the descriptive study, we will deal with the effects of the above mentioned variables on the application of the Erasmus Programme. In the final part of our thesis, we will conduct a case study and analytical survey for the Erasmus Office of the Yıldız Technical University. By investigating the development of the organizational structure of the institution since 2005, we will specify the strong and weak aspects of the structure.

We will end our study by providing suggestions for the development of the organizational structure of this institution.

Keywords : The European Union Youth and Education Programmes, Socrates, Erasmus, Life Long Learning Programme, The National Agency, Erasmus Organizations, the organizational structures, a case study.

ÖNSÖZ

Avrupa Birliği, 21. yüzyılda eğitimin her alanında ve düzeyinde “Avrupa Boyutu”nu geliştirmeyi ve güçlendirmeyi, eğitim alanında eşit fırsatlar oluşturarak, ülkelerarası eğitim kaynaklarına erişimi kolaylaştırmayı hedeflemektedir. Avrupa Birliği’ne aday ülke durumuna gelen Türkiye’nin yükseköğretimle ilgili olarak ileriye yönelik planlarında, Avrupa Birliği ülkelerinin yükseköğretimdeki eğilimlerini göz önünde bulundurması ve bu alandaki gelişmeleri yakından izlemesi gerekmektedir. Bu nedenle, tez çalışmamızda Türkiye genelinde 2003 yılında hayata geçirilen ve “Avrupa Yükseköğretim Alanı’nın yapılandırılmasını sağlayan Erasmus Programını inceleyeceğiz. Bu bağlamda, Türkiye’deki yüksek öğretim kurumları bünyesinde kurulan Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarının önemini vurgulayarak, bu birimlerin Erasmus Programının uygulanması üzerindeki etkilerine değineceğiz.

Öncelikle bugüne kadar lisans ve yüksek lisans eğitim sırasında desteklerini benden esirgemeyen tüm bölüm hocalarıma ve çalışma arkadaşlarıma; hem tez konumu belirlemedeki katkıları, hem tezimi yazma sürecimde gösterdikleri sabır, iyi niyet ve destek, hem de değerli yol göstericiliği için tez danışmanım Doç. Dr. Emine Demirel’e ve çok değerli Hocam Prof. Dr. Füsün Ataseven’e sonsuz teşekkür ediyorum. Ayrıca değerli zamanını ayırarak tezimin yazım aşamasına katkı sağlayan değerli Hocam Doç. Dr. Semra Özkan’a ve bugüne kadar her konuda desteklerini ve sevgilerini benden esirgemeyen aileme de teşekkür ediyorum.

İstanbul; Ağustos, 2008

Zeynep SÜTER

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi	1
1.2. Araştırmanın Planlanması	2
1.2.1. Problem Durumu ve Araştırma İhtiyacı	2
1.2.2. Problemlerle İlgili Varolan Kaynakların Taranması	3
1.2.3. Araştırma Probleminin Tanımlanması	4
1.2.4. Araştırma Hipotezlerinin İfade Edilmesi	5
1.2.5. Tanımlar	6
1.2.6. Araştırma Yöntemleri	7
1.2.7. Araştırma Deseni	8
2. AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM PROGRAMLARI	10
2.1. Avrupa Birliği ve Eğitim	10
2.2. Avrupa Birliği Eğitim Programı: Sokrates	12
2.3. Avrupa Birliği Eğitim Programı: Erasmus	13
2.3.1. Ulusal Ajans (UA)	14
2.3.2. Öğrenci Değişimi (ÖD)	15
2.3.3. Öğretim Elemanlarının Değişimi (ÖED)	17
2.3.4. Değişimin Organizasyonu (DO)	18
2.3.5. Diploma Eki (DE)	19
2.3.6. Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS)	19
2.3.7. Yoğun Programlar (YP)	20
2.3.8. Müfredat Geliştirme Projeleri (MGP)	20
2.3.9. Tematik Ağlar (TA)	21
2.3.10. Erasmus Yoğun Dil Kursları (EYDK).....	21
2.4. Erasmus Programı ve Bologna Süreci	23
3. HAYATBOYU ÖĞRENME PROGRAMI	27
3.1. Hayatboyu Öğrenme Programında Erasmus	28
3.1.1. Öğrenci Öğrenim Hareketliliği	29
3.1.2. Öğrenci Staj Hareketliliği	29
3.1.3. Personel Hareketliliği	30
4. ERASMUS DEĞİŞİM SAYILARI	31

4.1. Değişim Sayıları	31
4.2. Giden Öğrenci Değişim Sayıları	34
4.3. Giden Öğretim Elemanı Değişim Sayıları	38
4.4. Gelen Öğrenci-Gelen Öğretim Elemanı Değişim Sayıları	40
4.5. Değerlendirme	43
5. ORYANTASYON PROGRAMI	46
5.1. Erasmus Oryantasyon Programı Düzenleyen Üniversiteler	46
5.1.1. Türkiye Erasmus Öğrenci Ağı (ESN)	47
5.1.2. Anadolu Üniversitesi	48
5.1.3. Ege Üniversitesi	49
5.1.4. İstanbul Teknik Üniversitesi	50
5.1.5. İstanbul Üniversitesi	50
5.1.6. Marmara Üniversitesi	51
5.1.7. Akdeniz Üniversitesi	51
5.1.8. Dokuz Eylül Üniversitesi	52
5.1.9. Boğaziçi Üniversitesi	52
5.1.10. Sabancı Üniversitesi	53
5.1.11. Bilkent Üniversitesi	53
5.1.12. Çukurova Üniversitesi	53
5.1.13. Hacettepe Üniversitesi	54
5.1.14. Kültür Üniversitesi	54
5.1.15. Galatasaray Üniversitesi	54
5.1.16. Karadeniz Teknik Üniversitesi	54
5.1.17. Selçuk Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Fatih Üniversitesi	55
5.2. Erasmus Oryantasyon Programı Değerlendirme	55
6. ERASMUS PROGRAMI KAPSAMINDA TERCİH EDİLEN ÜLKELER	58
6.1. Erasmus Programı Kapsamında Tercih Edilen Ülkeler	58
6.2. Değerlendirme	60
7. ERASMUS KOORDİNATÖRLÜKLERİ İNTERNET SİTELERİ	62
7.1. Erasmus Koordinatörlüklerinin İdari Yapıları	62
7.1.1. Ege Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi	62
7.1.2. Anadolu Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi	63
7.1.3. Karadeniz Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi	63
7.1.4. Sabancı Üniversitesi Avrupa Ofisi	63
7.1.5. İstanbul Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Merkezi Erasmus Ofisi	64
7.1.6. Gazi Üniversitesi Dış İlişkiler Ofisi	64
7.1.7. Kültür Üniversitesi Uluslararası Ofisi	65

7.1.8. Galatasaray Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi	65
7.1.9. Marmara Üniversitesi Erasmus Birimi	65
7.1.10. Fatih Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi	65
7.1.11. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Değişim Programları Ofisi ..	66
7.1.12. Başkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Koordinatörlüğü ..	66
7.2. Erasmus Koordinatörlüklerinin İnternet Sitelerinin İçerikleri	66
7.3. Değerlendirme	69
8. YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ AVRUPA BİRLİĞİ OFİSİ'NE YÖNELİK MODELLEME ÖNERİSİ	74
8.1. Yıldız Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Ofisi	75
8.1.1. Avrupa Birliği Ofisi Yapılanması	75
8.1.2. Avrupa Birliği Ofisi'nin Yetki, Görev ve Sorumlulukları	77
8.2. Yıldız Teknik Üniversitesi LLP-Erasmus Programı Değişim Verileri	78
8.3. Erasmus Değişim Programı Uygulaması	80
8.3.1. Giden Öğrenciler	80
8.3.2. Gelen Öğrenciler	80
8.4. Erasmus Programı Kapsamında Gelen ve Giden Öğrencilere Yönelik Oryantasyon Programı	81
8.4.1. Gelen Öğrencilere Yönelik Oryantasyon Programı	81
8.4.2. Giden Öğrencilere Yönelik Oryantasyon Programı	82
8.5. Yıldız Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Ofisi İnternet Sayfası ...	83
8.6. Kurumsal Kabiliyet ve Kapasitenin Değerlendirilmesi	84
8.6.1. Üstünlükler	84
8.6.2. Zayıflıklar	90
8.6.3. Tehditler ve Alınabilecek Tedbirler	92
9. SONUÇ	96
KAYNAKÇA	101
EKLER	105
Ek 1. Yüksek Öğretim Kurumlarının Listesi	105
Ek 2. Giden Erasmus Öğrencilerine Yönelik Anket	107
Ek 3. Erasmus Anket Değerlendirmesi	108
ÖZGEÇMİŞ	109

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 2.1: Hibe Tutarları	16
Tablo 3.1: Hayatboyu Öğrenme Programı	28
Tablo 4.1: Toplam Değişim - İlk 20 Üniversite	33
Tablo 4.2: Öğrenci Değişimi - İlk 20 Üniversite	35
Tablo 4.3: Öğretim Elemanı Değişimi - İlk 20 Üniversite	39
Tablo 4.4: Değişim Sayılarına Göre Seçilen Üniversiteler	43
Tablo 5.1: Erasmus Oryantasyon Programı Düzenleyen Üniversiteler	47
Tablo 5.2: Erasmus Oryantasyon Programı Değerlendirme Tablosu	57
Tablo 6.1: Erasmus Programı Kapsamında Tercih Edilen Ülkeler	59
Tablo 7.1: Erasmus Koordinatörlüğü Hakkında	70
Tablo 7.2: Erasmus Programı Hakkında	71
Tablo 7.3: AKTS-DE-Bologna Süreci	72
Tablo 8.1: 2004-2008 Yılları Erasmus Değişim Sayıları	78
Tablo 8.2: YTÜ Avrupa Birliği Ofisi İnternet Sitesi İçeriği	83

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No
Şekil 4.1:	Üniversiteler 32
Şekil 4.2:	2005-2006 Eğitim-Öğretim Yılında Toplam Değişim Yapan Kurum Sayısı 32
Şekil 4.3:	Toplam Değişim – İlk 20 Üniversite 33
Şekil 4.4:	Öğrenci Değişimi 34
Şekil 4.5:	Öğrenci Değişimi 2005-2006 35
Şekil 4.6:	Öğrenci Değişimi – İlk 20 Üniversite (ÖD) 36
Şekil 4.7:	Öğrencilerin Gittiği Ülkeler 36
Şekil 4.8:	Öğrencilerin Eğitim Alanları 37
Şekil 4.9:	Öğretim Elemanı Değişimi 38
Şekil 4.10:	Öğretim Elemanı Değişimi 38
Şekil 4.11:	Öğretim Elemanlarının Gittiği Ülkeler 39
Şekil 4.12:	Gelen Öğrenciler- İlk 10 Ülke 40
Şekil 4.13:	Gelen Öğrenciler 41
Şekil 4.14:	Öğretim Elemanlarının Geldiği Ülkeler 42
Şekil 4.15:	Gelen Öğretim Elemanı – İlk 20 Üniversite 42
Şekil 8.1:	Avrupa Birliği Ofisi Organizasyon Yapısı 76
Şekil 8.2:	Gidilen Ülkeler ve Toplam Öğrenci Sayıları 78
Şekil 8.3:	Bölgelere Göre Giden Öğrenci Dağılımı 2004/2008 79

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AKTS	: Avrupa Kredi Transfer Listesi
BFUG	: Bologna Follow-Up Group
BÜ	: Boğaziçi Üniversitesi
CD	: Curriculum Development
DE	: Diploma Eki
DO	: Değişim Organizasyonu
DS	: Diploma Supplement
ECTS	: European Credit Transfer System
EFTA	: Avrupa Ekonomik Alanı
EI	: Education Pan-European Structure
ENQA	: European Association for Quality Assurance in Higher Education
ESIB	: The National Union of Students in Europe
ESN	: Erasmus Student Network
EUA	: European University Association
EUC	: Eramus University Charter
EURASHE	: European Association of Institutions in Higher Education
EÜB	: Erasmus Üniversitesi Beyannamesi
EYDK	: Erasmus Yoğun Dil Kursları
ILCP	: Intensive Language Course Program
IP	: Intensive Programs
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
İÜ	: İstanbul Üniversitesi
KTÜ	: Karadeniz Teknik Üniversitesi
KÜ	: Kültür Üniversitesi
MGP	: Müfredat Geliştirme Projeleri
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
OM	: Organisation of Mobility
ÖD	: Öğrenci Değişimi
ÖED	: Öğretim Elemanlarının Değişimi
SM	: Student Mobility
TA	: Tematik Uzmanlık Ağları
TN	: Thematic Networks
TSM	: Teaching Staff Mobility
UA	: Ulusal Ajans
UNESCO-CEPES	: European Center for Higher Education
UNICE	: The Voice of Business in Europe
YP	: Yoğun Programlar
YTÜ	: Yıldız Teknik Üniversitesi

1. GİRİŞ

Bu tez çalışmasının amacı Türkiye'deki yüksek öğretim kurumları bünyesinde kurulan ve Sokrates Programı kapsamında Erasmus Değişim Faaliyetlerini yürüten Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarını incelemek ve bunun sonucunda Yıldız Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Ofisi'ne yönelik modelleme önerileri sunmaktır. Bu bölümde öncelikle bilimsel bir araştırmanın önemini, sürecindeki mevcut aşamaları (araştırmanın planlanması –problem durumu ve araştırma ihtiyacı, problemle ilgili varolan kaynakların incelenmesi, araştırma probleminin tanımlanması, araştırma alt problemlerinin ifade edilmesi, tanımlar, araştırma yöntemleri ve araştırma deseni) irdelerek tez çalışmamızın kuramsal çerçevesini oluşturmayı amaçlıyoruz.

1.1. Araştırmanın Önemi

Bir araştırmayı bilimsel kılan, oluşum sürecindeki bir takım sorumluluklardır. Saim Kaptan'ın “Bilimsel Araştırma Teknikleri Kuramı”na dayanarak bilimsel bir araştırmanın önemini vurgularsak, araştırmacıya bilimsel araştırmanın psikolojik, mantıki ve teorik temellerini tanıtmak, onlara araştırma taktik ve stratejisini kavratmaktır¹. Aynı zamanda araştırmacıya, bu süreçte karşılaşacağı çeşitli problemlere karşı uygulayacağı davranışların neler olabileceğini, problemi yaratan durumu, alt problemlerini, bazı yöntemleri, desenini belirlemeyi ve probleme yönelik kaynakları taramayı göstermektedir.

Kazım Özdamar ise bilimsel bir araştırmanın önemini şöyle açıklamaktadır: “Araştırma, toplumu tanımaya, değişkenlerle ilgili ilişkileri ortaya çıkarmaya çalışan, bir problemin ortaya çıkmasına yol açan etmenlerle ilgili neden, niçin, nasıl ve ne zaman, nerede gibi sorulara cevap veren uğraşlar ve bilimsel bilgi üretme işlevidir”². Buna göre araştırmayı, planlı, sistemli olarak verilerin toplanması, gruplanması, analizi, sentezi, açıklanması ve değerlendirilmesi işlemleriyle problemlere güvenilir çözüm yolları bulma süreci olarak tanımlamak mümkündür. Araştırma bilimsel bilgi üretmek için yapılır ve “üretilecek bilgilerin topluma genellenebilir, geçerli ve güvenilir”³ olması gerekmektedir. Bu bağlamda Kaptan'a göre bir araştırma

¹ Saim Kaptan, **Bilimsel Araştırma Teknikleri**, 1.bs. (Ankara: Rehber Yayınevi, 1973), 22.

² Kazım Özdamar, **Modern Bilimsel Araştırma Vantemleri**, 1.bs. (Eskişehir: Kaan Kitabevi, 2003), 2.

³ Kaptan, **age**, 11.

sürecinde dört büyük aşama vardır: “Planlama, uygulama, karar ve rapor”⁴. Her bir aşama kendi içinde bölümlere ayrılmaktadır. İlk aşama olan araştırmanın planlanması, problem ve araştırma ihtiyacı yaratan durumun tespit edilmesi; problemle ilgili varolan kaynakların taranması; araştırma probleminin tanımlanması; araştırma hipotezlerinin ifade edilmesi; tanımların açıklanması; araştırma yönteminin ve araştırma deseninin belirlenmesi kısımlarından oluşmaktadır. Uygulama alanı, verilerin toplanması ve verilerin analiz bölümlerini kapsamaktadır. Son iki aşama olan karar ve rapor sürecinde, araştırma problemi hakkında elde edilen sonuçlar ve bulgular yorumlanıp alınan kararlar sunulmaktadır.

Bu bilgiler ışığında, tez çalışmamızda Türkiye’deki yüksek öğretim kurumlarında Erasmus Programını yürüten birimlerin kurumsal yapılarını değerlendireceğiz. Söz konusu alana yönelik yapacağımız araştırmanın yardımıyla, Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarını oluşturan değişkenleri belirleyip bunların Erasmus Programının uygulaması üzerindeki etkilerine değineceğiz. Çalışmamızın son aşamasında ise Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ) Avrupa Birliği Ofisi’ne (AB Ofisi) yönelik bir modelleme önerisi oluşturarak bu alanda geçerlilik, genellenebilirlik ve güvenilirlik sağlamayı amaçlıyoruz.

1.2. Araştırmanın Planlanması

1.2.1. Problem Durumu ve Araştırma İhtiyacı

Bir kimsenin araştırma yapma ihtiyacını duymasının değişik nedenleri bulunmaktadır. “Araştırmacının yapacağı ilk iş bu problem durumunu inceleyerek problemi saptamaktır. Bunun için araştırmacı problem yaratan alan içinde ilk gözlem ve incelemeleri yapacak, problemin ne olduğunu saptamaya çalışacaktır”⁵.

Bu alanda araştırma yapma ihtiyacını duymamızın farklı nedenleri bulunmaktadır. Araştırma görevlisi olarak Yıldız Teknik Üniversitesi’nde Erasmus değişim programlarını yürüten AB Ofisi bünyesinde iki sene çalışmış olmak alanı gözlemlene ve inceleme fırsatı sağlamıştır. Erasmus Programı kapsamında ortaya çıkan sorunlar Türkiye’deki yüksek öğretim kurumlarındaki Erasmus koordinatörlüklerinin (AB Ofisleri, Uluslararası İlişkiler Ofisleri, Dış İlişkiler Ofisleri) kurumsal yapılarının tam olarak oluşmamasından kaynaklanmaktadır.

---

⁴ age, 2.

⁵ age, 5.

Bu nedenle, bu kurumların kurumsal yapılarının Erasmus Programı uygulamasına ilişkin yarattığı sonuçlar bu konuda araştırma yapmamız için bizi yönlendirmiştir. Ayrıca bu alana yönelik çeşitli tez çalışmaları yapılmıştır. Bunlar, “AB Eğitim Programları-Erasmus ve Türk Yüksek Öğrenimi: Hollanda Örneği”⁶, “Avrupa Birliği Giriş Sürecinde Erasmus Programı Uygulamasına İlişkin Uzman Görüşleri”⁷ ve “Avrupa Birliği’nin Erasmus Programına Katılan Türk Öğrencilerin Programla İlgili Algıları”⁸ adlı çalışmalardır. Erasmus Programını yürüten birimlerin kurumsal yapılarını konu alan bir çalışmanın yapılmamış olması seçtiğimiz alana yönelik araştırma yapmamızı vazgeçilmez kılmıştır. Tez çalışmamızda, Türkiye’deki yüksek öğretim kurumlarındaki Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarını inceleyerek Yıldız Teknik Üniversitesi bünyesinde Erasmus Programını yürüten Avrupa Birliği Ofisi’nin kurumsal yapısına yönelik bir modelleme çalışması yapacağız. Problem durumunu anlayabilmenin ve uygun problemi seçebilmenin en emin yolu ilgili kaynaklara başvurmaktır.

1.2.2. Probleme İlgili Varolan Kaynakların Taranması

Problem yaratan bir durumla karşılaşıldığında araştırmacı probleme ilgili varolan kaynakları taramalıdır. Kaptan’a göre kaynakların taranması, “problemin tanımlanmasına yardımcı olmayı, probleme uygun araştırma yöntemini, veri toplama tekniklerini ve analiz yöntemlerini saptamayı amaçlamaktadır”⁹. Bu nedenle araştırmacı araştırmanın tümü veya herhangi bir yönü ile ilişkili bütün malzeme ve kaynakları gözden geçirmelidir.

Tez çalışmamızda, araştırma problemine yönelik kaynaklar internet üzerinden taranmıştır. Bu aşamada, Erasmus Değişim Programını yöneten Devlet Planlama Teşkilatına bağlı olan Ulusal Ajans’ın ve bu kuruma bağlı olarak değişim gerçekleştiren Türkiye’deki üniversitelerin Erasmus Koordinatörlüklerinin internet siteleri incelenmiştir.

Ulusal Ajans’ın yayımladığı raporlar ve üniversitelerin Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet sitelerindeki veriler kaynakçamızı oluşturmuştur.

⁶ Serpil Bardakçı, “AB Eğitim Programları-Erasmus Ve Türk Yüksek Öğrenimi: Hollanda Örneği” (Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005).

⁷ Alaettin İşeri, “Avrupa Birliği Giriş Sürecinde Erasmus Programı Uygulamasına İlişkin Uzman Görüşleri” (Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005).

⁸ İmge Şahin, “Avrupa Birliği’nin Erasmus Programına Katılan Türk Öğrencilerin Programla İlgili Algıları” (Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Bilimleri, 2007).

⁹ Kaptan, *age*, 121.

Elektronik ortamda bulunan kaynakların yanı sıra YTÜ AB Ofisi'nde Erasmus Değişim Programı kapsamında çalışılan süre içinde gözlemlenenler ve Erasmus Değişim Programı kapsamında çeşitli üniversitelerde uzmanlar tarafından düzenlenen ulusal değerlendirme toplantılarında edinilen bilgiler araştırma problemini tanımlamamıza yardımcı olmuştur.

1.2.3. Araştırma Probleminin Tanımlanması

Araştırmacı kaynakları inceledikten sonra araştırma problemini tanımlama aşamasına geçebilir. Kaptan'a göre, bu aşamada problem yaratan durum açıklanmakta, problemi doğuran olay ve şartlar üzerinde durulmakta, araştırmaya duyulan lüzum belirtilmeğe çalışılmaktadır. Araştırma problemi açık, belirli ve kapsamlı olarak tanımlanmalıdır. Problem durumu üzerinde çalışma yapılacak evrenin ne olacağı hakkında bilgi vermelidir. "Araştırmacı bilgisi ve beceresi dahilinde, yeteneklerine uygun, araştırılması mümkün ve üzerinde çalışmaya değer olarak bulunduğu araştırma problemini tanımladıktan sonra araştırma hipotezlerinin saptanmasına geçecektir"¹⁰.

Tez çalışmamızın araştırma alanına yönelik gözlemlediklerimizi ve varolan kaynakların taranması sonucunda araştırma problemimizi şu şekilde tanımlayabiliriz:

- Türkiye'deki yüksek öğretim kurumlarındaki, Sokrates Programı bünyesinde gerçekleşen Erasmus Değişim Faaliyetlerini yürüten Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapıları nasıl olmalıdır? Bu kurumlara ait hangi nitel ve nicel değişkenler sorgulanacaktır? Bu birimlerin kurumsal yapılarının Erasmus Programı uygulaması üzerindeki etkileri nelerdir?

Sunmuş olduğumuz bu problemi ve alt problemleri doğuran olayları inceleyerek, 2005–2006 yıllarında Türkiye'deki üniversitelerde gerçekleşen Erasmus değişim sayılarındaki farklılıkların, gelen öğrenciye yönelik düzenlenen Oryantasyon Programının, giden öğrencinin tercih ettiği ülkelerin ve son olarak da Erasmus Koordinatörlüklerinin internet sayfalarının işlevselliği üzerinde durabiliriz. Bu değişkenler arasında ortaya çıkan farklılıklar, araştırma problemini tanımlamamıza yardımcı olmuştur. Araştırmamız öncelikle bu birimlerin kurumsal yapılarındaki farklılıkları ve benzerlikleri ortaya çıkarmayı, değişim sayılarını etkileyen nitel ve nicel değişkenleri tespit ederek aralarındaki ilişkileri saptamayı amaçlamaktadır.

---

¹⁰ age, 85.

Çalışmamızın son aşamasında ise Yıldız Teknik Üniversitesi AB Ofisi'ne yönelik bir modelleme önerisi geliştirerek alanda genellenebilirlik ve geçerlilik sağlayacağız.

Araştırma problemini tespit ettikten sonra, varacağımız sonuçlar hakkında önermeler sunarak, bunların test edilip sınanma aşamasına geçilecektir.

1.2.4. Araştırma Hipotezlerinin İfade Edilmesi

Konu saptanıp problem belirtildikten sonra, araştırmanın sonucunun ne olacağı hakkındaki tahminler ve fikirler saptanmaya başlanır. Kaptan'a göre "hipotezler, araştırmanın sonucu hakkında daha başlangıçta vardığımız peşin, fakat doğruluğu henüz denenmemiş hükümlerdir"¹¹. Bunlar henüz birer tahmindir. Fakat bu tahminler ölçsüz ve bir dayanağı olmayan tahminler değildir. Bunlar daha önceden kazanılmış olan tecrübeler, konu ile ilgili incelenen kaynaklardan edinilmiş olan bilgi ve verilere dayanmaktadır.

Araştırma problemine yönelik kaynakların incelenmesi sonucunda elde ettiğimiz nitel ve nicel veriler doğrultusunda araştırma problemini çözmeye yönelik alt problemlerimiz şunlardır:

- Değişim sayılarındaki farklılıkların nedenleri nelerdir? 2005–2006 eğitim-öğretim yılında en fazla ve en az değişim gerçekleştiren üniversiteler hangileridir?
- Gelen yabancı öğrenciye yönelik Oryantasyon Programı düzenleyen üniversiteler hangileridir? Oryantasyon Programı gelen öğrenci sayısı üzerinde etkili midir?
- Giden öğrencinin tercih ettiği ülkeler hangileridir? Ülkeler konusundaki seçimlerini etkileyen faktörler nelerdir?
- İncelenmek üzere seçilen Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet siteleri hangi bilgilerden oluşmalıdır?
- YTÜ AB Ofisi'ne yönelik oluşturulacak model çalışma nasıl olmalıdır?

Belirlediğimiz alt problemleri incelemeden önce araştırma alanımıza ait önemli kavramları tanımlayacağız.

1.2.5. Tanımlar

---

¹¹ age, 107.

Araştırmada sözcükler diğer alanlarda olduğundan çok daha dikkatli olarak kullanılmak zorundadır. Bir sözcüğün herhangi bir araştırma içinde genel anlamından farklı bir anlamda kullanılması mümkündür. Araştırmacı kullandığı sözcük ve kavramlardan önemli olanlarını araştırmadaki durum ve ilişkilerine uygun olarak tanımlamalıdır.

Tez çalışmamızı yönelik sözcük ve kavramlar şunlardır:

- **Yüksek Öğretim Kurumu**: “Orta öğretimin üstünde, üniversite, akademi ve yüksek okullar ile bu eğitim kurumlarını yönetmek görevini ve sorumluluğunu taşıyan birimlerden oluşan kuruluştur”¹².
- **Üniversite**: “Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksek okul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumudur”¹³.
- **Ulusal Ajans**: AB Eğitim ve Gençlik Programlarının Türkiye'deki ilgili tüm yararlanıcılara tanıtılması ve bu amaçla gerekli insan gücü, bilgi, fiziki ve hukuki alt yapının oluşturan ve geliştiren kurumudur”¹⁴.
- **Erasmus Koordinatörlüğü**: Yüksek öğretim kurumlarında, Sokrates değişim faaliyetlerini yürüten kurumlardır. Bu birimler Uluslararası İlişkiler Ofisi, Avrupa Birliği Ofisi ve Dış İlişkiler Ofisi olarak adlandırılmaktadır”¹⁵.
- **Sokrates Programı**: “Sokrates Programı Avrupa Birliği'nin genel eğitim alanındaki eylem programıdır. Bu program sekiz alt eylem alanından oluşmaktadır”¹⁶.
- **Erasmus Değişim Programı**: “Erasmus Değişim Programı, Sokrates Faaliyetinin yüksek öğretimi kapsayan alt alanıdır”¹⁷.
- **Erasmus Öğrenci Değişimi**: “Erasmus Öğrenci Değişim Programı ile öğrenciler 1 akademik yıl içinde 1 veya 2 dönemliğine başka bir Avrupa Erasmus Üniversite Beynamesi sahibi yüksek öğretim kurumunda değişim öğrencisi olurlar”¹⁸.

¹² İsmail Parlatır ve diğ., **Türkçe Sözlük**, 8. bs. (Ankara: Türk Tarih Basımevi, 1998), 2479.

¹³ age, 2309.

¹⁴ “Ulusal Ajans Hakkında”, Ulusal Ajans, [www.ua.gov.tr//index.cfm](http://www.ua.gov.tr/index.cfm) [18.12.2007].

¹⁵ “Program Hakkında”, Ulusal Ajans, [www.ua.gov.tr//index.cfm](http://www.ua.gov.tr/index.cfm) [18.12.2007].

¹⁶ age.

¹⁷ age.

¹⁸ “Programdan Kimler Nasıl Faydalanabilir”, Ulusal Ajans, [www.ua.gov.tr//index.cfm](http://www.ua.gov.tr/index.cfm) [18.12.2007].

- **Öğretim Elemanı Değişimi:** “Erasmus Öğretim Elemanı Değişim Programı ile öğretim elemanları 1 hafta ile 6 ay aralığında başka bir Avrupa EÜB sahibi yüksek öğretim kurumunda ders verebilmektedirler”¹⁹.
- **Gelen Öğrenciye Yönelik Oryantasyon Programı:** “Erasmus kapsamında ülkemize gelen yabancı öğrencilerin gittikleri üniversitelerde akademik ve kültürel açıdan uyumlarını sağlamak için düzenlenen sosyal faaliyetlerdir”²⁰.
- **Modelleme:** “Bir kurama dayalı açık bir dizi önerme, bir modeli oluşturur. Model genelde bir dizi eşitlik şeklinde olup bazı değişkenlerin diğerleri ile ilişkili olduğu hipotezleştirilir. Model mini bir kuramdır ve kuramın temel elemanlarına sahiptir. Gerçekten elde edilir; soyutlanır, ancak gerçeğin birkaç elemanı üzerine yoğunlaşır. Bazen de kuramla eşanlamlı kullanılır”²¹.

Önemli kavramları tanımlandıktan sonra araştırma konumuza yönelik alt problemleri incelemek üzere kullanacağımız araştırma yöntemleri belirlenecektir.

1.2.6. Araştırma Yöntemleri

Kaptan’a göre araştırma yöntemleri; “araştırma yönteminin seçilmesi, evrenin ve örneklemin belirlenmesi, veri toplama tekniklerinin tespiti olarak dört bölümden oluşmaktadır”²². Söz konusu bölümler üç büyük grupta incelenebilir. Bunlar, “tarihi, betimleme ve deneysel yöntemlerdir”²³.

Tez çalışmamızda yapacağımız araştırmaya en uygun yöntem “betimleme yöntemi”dir. Betimleme ya da tarama araştırmaları olayların, nesnelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimleyen incelemelerdir. Betimleme araştırmalarında “amaç problemle ilgili belirli özellikleri ortaya çıkarmak, tanımlamak ve açıklamaktır”²⁴. Çalışmamızda, araştırma konusu, problemin çözümü ve değişkenlerin incelenmesi açısından seçmiş olduğumuz bu yöntemle amaç, Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarını oluşturan değişkenlerinin özelliklerini betimlemektir.

¹⁹ age.

²⁰ “Gelen Öğrenci”, İstanbul Üniversitesi Erasmus Ofisi, <http://www.istanbul.edu.tr/uaik/ABegitim/gelen-ogrenci.php> [06.02.2008].

²¹ Ali Balcı, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler**, 6. bs. (Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2006) 11.

²² Kaptan, **age**, 138.

²³ **age**, 180.

²⁴ **age**, 181.

Araştırma yöntemimizi seçtikten sonra araştırmamıza ilişkin sonuçların genellenebileceği evreni belirleyebiliriz. Kaptan'a göre "evren herhangi bir araştırma alanına giren elemanların, nesnelere, bireylerin tümüdür. Her zaman tüm evreni gözlemlemek mümkün değildir"²⁵. Örneklem bir evrenin herhangi bir parçasıdır. Araştırmacı evreni tanımladıktan sonra örnekleme yapılacak bireylerin, nesnelere adedini kararlaştıracaktır. Biz de çalışmamızda, araştırma evreni olarak Türkiye'deki yüksek öğretim kurumlarında Erasmus Programını yürüten Erasmus Koordinatörlüklerini belirledik. Araştırma evrenini oluşturan Türk yüksek öğretim kurumlarında bulunan Erasmus Koordinatörlüklerinin tümünü gözlemlemek mümkün olmadığı için, incelememizi Ulusal Ajans'ın (UA) 2005–2006 eğitim-öğretim yılı için oluşturduğu sıralamada yer alan ilk yirmi yüksek öğretim kurumuyla sınırlandırdık.

1.2.7. Araştırma Deseni

Uygulanacak araştırma yöntemini, evreni ve örnekleme saptandıktan sonra sıra verilerin hangi tekniklerle elde edileceğine gelmektedir. Verilerin toplanması genellikle araştırma deseni içinde düşünülmektedir. Kaptan'a göre, "araştırmacının sorusuna doğru yanıtı bulabilmek, hipotezlerini sınamak için en uygun verileri toplayabilmek araştırma deseni" olarak adlandırılmaktadır²⁶. Verilerin nasıl ve hangi yollarla toplanacağına karar verildikten sonra araştırmacı toplanan bu verileri nasıl kullanacağına karar vermelidir.

Araştırmamızda Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarını incelemek üzere nitel ve nicel verilerden yararlanılmıştır. Nitel veriler gelen öğrenciye yönelik Oryantasyon Programına, giden öğrencinin tercih ettiği ülkelere ve Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet sitelerinin içeriğine ilişkin olanlardır. Nicel veriler ise 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Erasmus Programı kapsamında gerçekleşen değişim sayılarını gösteren istatistikler ve tablolarıdır. Bunlar araştırma problemi ve alt problemler göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Veriler toplanırken dokümantasyon ve gözleme teknikleri kullanılmıştır. İnceleme alanı içerisinde dokümantasyona dayalı gözlemlenenlerin yanı sıra Ulusal Ajans'ın ve Erasmus Koordinatörlüklerinin internet sayfalarında yayımlanan nitel ve nicel verilerden, değerlendirmelerden ve raporlardan yararlanılmıştır. Araştırmamız mevcut zaman ve

---

²⁵ age, 145.

²⁶ age, 185.

olayları kapsadığından UA ve üniversitelerin internet sitelerinden elde ettiğimiz verilerin geçerli ve güvenilir olduğu kabul edilebilir.

Gerçekleştireceğimiz araştırmanın ilk bölümünde kuramsal çerçeveyi oluşturan aşamaları açıkladıktan sonra, ikinci bölümde 2005–2006 eğitim-öğretim yılına ait Türkiye’deki üniversitelerin Erasmus Programı kapsamında gerçekleştirdikleri değişim sayılarına değineceğiz. Bu bağlamda değişim faaliyetlerine göre örnekleme yöntemiyle en fazla ve az değişim gerçekleştiren üniversitelerin kurumsal yapılarını incelemek üzere saptayacağız.

Üçüncü bölümde, değişim sayılarına göre belirlediğimiz ilk yirmi üniversiteye ait Erasmus Koordinatörlükleri bünyesinde düzenlenen gelen öğrenciye yönelik Oryantasyon Programını inceleyeceğiz.

Dördüncü bölümde, sözü edilen üniversitelerdeki giden öğrencinin tercih ettiği ülkeleri ve bu konudaki seçimlerini yönlendiren etkenleri açıklayacağız.

Beşinci bölümde, örnekleme yöntemiyle seçilen üniversitelerin Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet sitelerinin içeriğini değerlendireceğiz.

Son bölümde ise, Yıldız Teknik Üniversitesi AB Ofisi’ni kurumsal yapısını belirlenen nitel ve nicel değişkenler doğrultusunda inceleyerek bu birime yönelik bir modelleme önerisi geliştirmeye çalışacağız.

2. AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM PROGRAMLARI

Bu bölümde araştırma konumuzu oluşturan Sokrates Programı bünyesinde gerçekleşen Erasmus Değişim Programı irdelenecektir. Öncelikle, Avrupa’da yüksek öğretimin kalitesini artırmak ve Avrupa boyutunu güçlendirmek için 1995 yılında uygulanmaya başlayan Sokrates eğitim programı üzerinde durularak bu programın yüksek öğretim alanını içine alan Erasmus değişim faaliyetleri ve bu eylemleri Türkiye’de organize eden Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde kurulan Ulusal Ajans incelenecektir. Daha sonra, Türkiye’nin 2001 yılında dahil olduğu ve Avrupa’da değişim faaliyetlerini destekleyen ve 2010 yılına kadar Avrupa Yüksek Öğretim Alanını oluşturmayı hedefleyen Bologna Sürecinin önemi vurgulanacaktır. Son olarak da, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarının 1 Ocak 2007 tarihi itibariyle bütüncül bir yaklaşımla tek bir programda toplayan Hayatboyu Öğrenme Programı (Lifelong Learning Programme-LLP) tanımlanarak, yeni dönemde Erasmus kapsamında ortaya çıkan yapısal değişiklikler üzerinde durulacaktır. Araştırma konumuza yönelik kavramları açıklayacağımız bu bölümde, Ulusal Ajans’a ve Avrupa Komisyonu’na ait internet sitesindeki bilgilerden yararlanılmıştır.

2.1. Avrupa Birliği ve Eğitim

Küreselleşmeyle birlikte eğitim uluslararası bir nitelik kazanmıştır. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarının geçmişi 70’li yıllara dayanmaktadır. 1987 yılında, ilk faaliyet olan ve üniversiteler ile sanayi arasındaki işbirliğini teşvik eden Comett Programı uygulanmaya başlamıştır. Aynı yıl içerisinde Erasmus Programı da yürürlüğe konulmuştur. Bunları, 1989 yılında Petra ve Youth For Europe (Avrupa için Gençlik) programları izlemiştir. 1990’lı yıllarda, bu programların tek bir çatı altında toplanmasına karar verilerek “Maastrich Antlaşması’nın 126 ve 127. maddelerine dayanarak 14 Mart 1995 tarihinde Bakanlar Konseyi ve Avrupa Parlamentosu’nun ortak kararı ile eğitim ve gençlik eylem programları başlamıştır”²⁷. Sokrates’in yanı sıra (genel eğitim), Leonardo da Vinci (mesleki eğitim) ve Gençlik Programları uygulamaya konulmuştur. Sokrates Programı, ilk ve orta öğretimi

²⁷ European Commission, “Education and Training”, http://ec.europa.eu/education/index_en.html [05.01.2008].

hedefleyen Comenius, yüksek öğretimi hedefleyen Erasmus ve yetişkin eğitimini hedefleyen Grundtvig, Lingua, Arion ve Minerva gibi alt programlardan oluşmaktadır.

Kısakürek'e göre²⁸:

“Ortak değerler çerçevesinde bütünleşmek isteyen Avrupa Birliği içinde, dil öğrenimi, üye ülkelerin uygulama ve kültürlerinin karşılıklı olarak öğrenilmesi, başka bir ortamda veya başka ülke vatandaşları ile birlikte çalışabilme yeteneği gibi konular, yetişmekte olan gençlerin Avrupa vatandaşı olmaları için önem taşımaktadır. Avrupa'nın bütünleşme sürecinde, bilgi çağına uygun bir toplum, yeni hizmet alanları, nitelikli işgücü, yüksek yaşam kalitesi, demokrasi için gelişme ve rekabet gücü gibi eğitimle doğrudan ilişkili konular hep gündemde olmuştur. Avrupa ülkeleri, dünyanın her ülkesinde olduğu gibi, çözümü kolay olmayan ekonomik ve sosyal sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu sorunların çözümünde, değişen durumlara uyum sağlayabilen, çeşitli becerilerle donanmış, entelektüel alt yapısı olan, bilgi kaynaklarına ulaşabilme becerisine sahip, sürekli öğrenme isteği duyan bireylerin yetiştirilmesi ve eğitimi ayrı bir önem taşımaktadır”.

Bütün bu nedenlerle, eğitim Avrupa Birliği'nin önem verdiği konulardan biri olmuştur. Eğitim programların amacı, nitelikli, teknik becerileri gelişmiş, çok dilli, farklı kültürlerle iletişim kurabilen Avrupa bireyleri yetiştirmektir. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları, AB ülkeleri, EFTA ve EEA üyesi ülkeler ve aday ülkelerin de içinde bulunduğu 30 ülke tarafından uygulanmaktadır. AB ülkelerinde eğitimin amacının ortak olduğunun altını çizebiliriz. Bu nedenle bu alanda ortaya çıkan sorunlar da ortaktır. “AB'ye üye ve aday ülkeler eğitim sorunlarını çözmek için ortak çözüm yolları ve bu alanda ortak reformlar yapmayı hedeflemektedir”²⁹.

Türkiye'nin 2004 yılında Avrupa Birliği Eğitim Programlarına katılımıyla yüksek öğretime yönelik Sokrates Programı, mesleki eğitim alanında değişimi öngören Leonardo da Vinci Programı ve gençlerin eğitimini düzenleyen Gençlik (Youth) programı Avrupa Birliği ülkeleri arasında uygulamaya konulmuştur.

Ülkemizin, 1999 yılında yapılan Helsinki zirvesinin ardından AB'ye aday ülke konumuna gelmesiyle eğitim sisteminde çeşitli reform çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. Bunlar, ilköğretim, orta öğretim ve yüksek öğretim alanlarına yönelik yapılan çeşitli değişikliklerdir. Öncelikle, AB ülkelerinde olduğu gibi kesintisiz eğitim sekiz yıla uzatılmıştır. Bunun yanı sıra ülkemizde üniversite kazanma şansı düşük olduğu için mesleki eğitim veren okullara ağırlık verilmiştir. Orta öğrenimden sonra, meslek sahibi olmak isteyen öğrenciler mesleki liselere yönlendirilmiştir.

²⁸ Mehmet Kısakürek, “AB Eğitim Programları ve ECTS Uygulamaları”, www.ankara.edu.tr/son-ECTS/abegitimects.doc [05/01/2008].

²⁹ European Commission, “Education and Training”, http://ec.europa.eu/education/index_en.html [05.01.2008].

AB ülkeleri tarafından eğitime yönelik belirlenen ortak hedefler Türkiye tarafından da benimsenerek çalışmalara başlanmıştır. Türkiye çapında Avrupa dillerinin öğretilmesi, eğitim sisteminin geliştirilmesi, öğrenci ve öğretim elemanı değişimlerini sağlanması, Avrupa'daki üniversitelerle işbirliği ve ortak projeler gerçekleştirilmesi eğitim alanında yapılan çalışmalara örnek olarak verilebilir.

2.2. Avrupa Birliği Eğitim Programı: Sokrates

Araştırma konumuzu oluşturan ve yüksek öğretime yönelik eğitimi kapsayan Sokrates Programı Avrupa Birliği tarafından 1995 yılında hayata geçirilmiştir. Kısakürek, Sokrates'in temel amacını, "Avrupa bilgisi oluşturmak, yüzyılın büyük zorluklarına karşı daha iyi tepki ve cevap vermek ve hayat boyu öğrenmeyi sağlamak şeklinde ifade etmiştir"³⁰.

"Sokrates'in birinci aşamasında (1995–2000) gerçekleştirilenler şu şekilde özetlenebilir"³¹:

"316.000 yüksek öğrenim öğrencisi, tam zamanlı eğitimlerinin belirli bir dönemini diğer katılımcı ülkelerin birinde geçirmiştir; 26.000 öğretmen ve asistan sisteme entegre bir başka ülkeye nakledilmiştir; 80.000 genç başka bir Avrupa dili ile iletişim kurmak için düzenlenen ortak projelere ve değişim programlarına katılmıştır, 5.000 okul arasında 1620 ortaklık anlaşması gerçekleştirilmiştir; 1.800'den fazla yüksek eğitim kurumunun katılımı ile üniversiteler arası 2673 işbirliği programı oluşturulmuştur".

Sokrates Programının birinci aşaması sonucunda elde edilen başarılı sonuçlar üzerine, Avrupa Parlamentosu ve AB Bakanlar Konseyi'nin ortak kararı ile Ocak 2000'de Sokrates Programının 2000–2006 yılları arasında sürmesi planlanan ikinci aşaması uygulamaya konulmuştur. "Sokrates Programının ikinci aşamasının özel amaçları" şu şekilde sıralanmıştır³²:

"Eğitimin her düzeyinde, Avrupa boyutunun desteklenmesi; Avrupa çapında fırsat eşitliğinin desteklenmesi; eğitsel kaynaklara uluslararası erişimin kolaylaştırılması; Avrupa Birliği içinde dil öğreniminin niteliksel ve niceliksel gelişiminin desteklenmesi yoluyla eğitimin kültürlerarası boyutunun ve Avrupa Birliği halkları arasında anlayışın ve eğitim alanında kurumlar arası değişimin teşvik edilmesi; açık ve uzaktan eğitim; diplomaların ve çalışma dönemlerinin tanınması; bilgi paylaşımının geliştirilmesi yolunda engellerin kaldırılarak daha güçlü bir işbirliği sağlanması; eğitim-öğretim uygulama ve materyallerin geliştirilmesinde yenilikçi yaklaşımların ve teknolojinin kullanımının desteklenmesi ve eğitim alanında ortak politika ve ilgi alanlarının saptanması".

Programın birinci bölümü olan 1995–2000 yılları arasında Türkiye bu programlardan yararlanamamıştır. Ülkemiz AB'ye aday ülke konumuna geldikten sonra 2000–2006

³⁰ Kısakürek, age.

³¹ age.

³² age.

döneminde bu programlara dahil olma hakkını kazanmıştır. Genel eğitim programı olan Sokrates Programı örgün ve yaygın eğitim programlarını kapsamaktadır. Sokrates Programının alt faaliyet alanlarını “Comenius, Erasmus Grundtvig, Lingua, Minerva, ortak faaliyetler ve destek faaliyetleri” olarak sıralayabiliriz³³. Sözü edilen bu programlardan üniversitelerin yanı sıra kamu kuruluşları, okullar, sivil toplum örgütleri ve özel sektör yararlanabilmektedir. Sokrates programı 2000–2006 yıllarında üç buçuk milyar avro’luk bütçesi ile AB tarafından yürütülen en büyük programdır. Türkiye bu programlar sayesinde eğitim alanında AB standartlarına ulaşmayı hedeflemektedir.

Sokrates programı bünyesinde bulunan değişim faaliyetlerini belirttikten sonra, araştırma konumuzu oluşturan Erasmus Programı irdelenecektir.

2.3. Avrupa Birliği Eğitim Programı: Erasmus

Erasmus Programı, Sokrates’in yüksek öğretimi kapsayan alt alanıdır. Programın amacı “Avrupa Birliği ülkeleriyle aday ülkelerin yüksek öğretim kurumları arasındaki işbirliğini teşvik edip geliştirerek yükseköğretimde Avrupa boyutunu ön plana çıkarmaktır”³⁴. Program ismini, “1465–1536 yılları arasında yaşamış Hollandalı bir felsefe adamı olan Desiderius Erasmus’dan almıştır”³⁵. Erasmus Programı kapsamında AB’ye aday ve üye ülkelerde bulunan üniversiteler arasında yapılan anlaşmalar sonucunda öğrenci ve öğretim elemanı değişimleri gerçekleşmektedir. Değişimden faydalanacak öğrenciler ve öğretim elemanları anlaşma yapılan kurumlarda yarım ya da tam yıl okuma ve çalışma imkanına sahip olmaktadır. Bu bağlamda yararlanıcılara katılımcı ülkeler ve AB Komisyonu tarafından hibe verilmektedir. Bunun yanı sıra ortak araştırma projeleri, yoğun programlar, müfredat geliştirme çalışmaları ve Avrupa çapında Tematik Ağlar bu program kapsamında öne çıkan faaliyetlerdir. Erasmus, Sokrates Programı içindeki en yaygın faaliyettir. Katılımcı ülkelerdeki yüksek öğretim kurumları, öncelikle “Erasmus Üniversite Beyannamesi” (EÜB) almak için Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Müdürlüğüne başvurumaktadırlar³⁶.

³³ “Ulusal Ajans Hakkında”, Ulusal Ajans, <http://www.ua.gov.tr//index.cfm> [18.12.2007].

³⁴ age.

³⁵ age.

³⁶ age.

Ulusal Ajans'ın internet sitesinden elde edilen bilgilere göre, Erasmus Programı kendi içinde üçe ayrılmaktadır. Erasmus 1 eylemi, “Müfredat Geliştirme Projeleri (MG), Yoğun Programlar (YP), Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) ve Diploma Eki (DE) çalışmalarından” oluşmaktadır³⁷. Erasmus 2 eylemi, “Öğrenci Değişimini (ÖD), Öğretim Elemanı Değişimini (ÖED) ve Değişimin Organizasyonunu” (DO) düzenlemektedir³⁸. Erasmus 3 eylemi ise “Tematik Uzmanlık Ağlarını” (TA) kapsamaktadır³⁹.

Erasmus 2 kapsamındaki değişim etkinlikleri için başvurular Ulusal Ajans'a yapılırken diğer etkinlik başvuruları ise doğrudan AB Komisyonuna yapılmaktadır. Erasmus Programı ülkemize gelecek olan öğrenci ve öğretim elemanlarının ülkemizi tanımaları açısından çok önemlidir.

2.3.1. Ulusal Ajans (UA)

Avrupa Birliği Eğitim Programlarının katılımcı ülkelerde tanıtılması, koordinasyonu ve yürütülmesi için Avrupa Komisyonu ülkeler çapında Ulusal Ajans olarak adlandırılan kurumların kurulmasına karar vermiştir. Bunlar, “AB Eğitim ve Gençlik programlarından yararlanmayı sağlamak üzere ülke içinde kurdukları ve ilgili taraflar ile işbirliği içinde programlardan yararlanma faaliyetlerini organize ve koordine eden birimleridir”⁴⁰.

Bu amaçla, bu programların Türkiye’de başlatılması ve yürütülmesi için 2002 yılında hazırlık çalışmalarına başlanmış ve hazırlık çalışmalarının yapıldığı dönemde diğer katılımcı ülkelere ziyaretler düzenlenmiştir. 2003 yılında Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde Ulusal Ajans kurulmuş; 2003–2004 yıllarında UA tarafından seçilen üniversitelerde Erasmus Programı pilot çalışma olarak uygulanmıştır. 1 Nisan 2004 tarihinden itibaren Türkiye 31. ülke olarak AB Eğitim ve Gençlik Programlarına resmen üyelik hakkını kazanmıştır. “2004 yılından itibaren Türkiye’de altmış beş yüksek öğretim kurumu EÜB sahibi olarak Erasmus Programından yararlanmış; 2006 yılı itibarıyla EÜB sahibi yüksek öğretim kurumlarının sayısı seksen dokuza ulaşmıştır”⁴¹. Türkiye’deki üniversiteler bu programların yürütülmesi için kendi bünyelerinde Erasmus Koordinatörlerini kurmuşlardır ve bu kurumlar Ulusal Ajans

---

³⁷ age.

³⁸ age.

³⁹ age.

⁴⁰ age.

⁴¹ age.

tarafından yönetilmektedirler. Ulusal Ajans, belli görevler üstlenerek ülke otoritelerine ve Avrupa Komisyonu'na bağlı hareket etmektedir. Değişim programlarına ilişkin ulusal öncelikler ve seçim kriterleri Ulusal Ajans tarafından belirlenmektedir.

2.3.2. Öğrenci Değişimi (ÖD)

“Erasmus Öğrenci Değişimi” (Student Mobility-SM) ile Türkiye'de eğitim veren “Erasmus Üniversite Beyannamesi” (EÜB) sahibi bir yüksek öğretim kurumunda kayıtlı öğrenciler 1 akademik yıl içinde 1 veya 2 (3–12 ay arasında) dönemliğine diğer bir Avrupa ülkesi EÜB sahibi yükseköğretim kurumunda değişim öğrencisi olma ve program dahilinde yurtdışında kaldıkları süre için mali destek alma şansına sahip olmaktadır⁴². Erasmus Öğrenci Değişimi kurumlararası yapılan ikili anlaşmalar kapsamında gerçekleştirilmektedir. Değişimden faydalanabilmek için öğrencilerin kendi kurumlarının Erasmus Koordinatörlüklerine başvurumaktadırlar. Ulusal Ajans, değişim dönemi başlamadan önce seçilecek Erasmus öğrencileri için yıllık ulusal öncelikleri ve seçilebilmeleri için gerekli olan ölçütleri belirlemektedir. Yüksek öğretim kurumları Ulusal Ajans tarafından belirlenen seçim ölçütlerine göre öğrencilerini seçmektedirler. “Erasmus Öğrenci Değişim Programının hedefleri” şunlardır⁴³:

“Öğrencilerin diğer Avrupa ülkelerinin deneyimlerinden dilsel, kültürel, eğitim ve akademik çalışma alanlarından yararlanabilmesini sağlamak; gidilen kuruluşun eğitim çerçevesini zenginleştirmek; öğrenci değişimi yapan kuruluşlar arasındaki işbirliğini teşvik etmek; geleceğin profesyonelleri olarak nitelikli, açık fikirli ve uluslararası deneyimi olan genç insanlardan bir havuz oluşturarak genelde toplumun zenginleştirilmesine katkıda bulunmak; değişim masraflarına katkıda bulunarak, başka koşullarda bunu yapamayacak öğrencilerin yurt dışında bir çalışma dönemi geçirmelerini sağlamak”.

“Erasmus Programı ulusal öncelikleri Komite tarafından” şöyle belirlenmiştir⁴⁴:

“Değişim sayısının ülke genelinde artırılması, değişimi artırıcı çalışmalar yapılması; değişim sayısı az olan yüksek öğretim kurumlarına öncelik verilerek, bu kurumların değişim taleplerinin öncelikli olarak karşılanması ve Erasmus merkezi projelerinin tanıtımına öncelik verilerek yürütülen ve dahil olunan merkezi proje sayısının artırılması”.

2005–2006 eğitim-öğretim yılında “Erasmus değişim öğrencisi olabilmek için komite tarafından belirlenen ve araştırmamız için önemli seçim ölçütleri ve öncelikleri” şunlardır⁴⁵:

⁴² “Erasmus Hareketliliğine Genel Bakış”, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, www.ua.gov.tr/erasmus/genel/bakis.pdf [17.12.2007].

⁴³ age.

⁴⁴ age.

⁴⁵ age.

“Öğrencinin ağırlıklı genel not ortalamasının ön lisans ve lisans için 2.0/4.0 (70/100) lisansüstü için ise 2.5 /4.0 (75/100) olması gereklidir; ikili anlaşmalar yapılırken, karşı taraftaki üniversitenin eğitim dili ve öğrencinin seçeceği dile uygun bir ders paketi olup olmadığı çok iyi incelenmelidir; bir öğrenci sadece bir kez Erasmus hibesi alabilir; öğrenci Seçme Komisyonu en az 5 üyeden oluşmalı, bu üyelerin başvurularla kişisel bağı olmamalı ve üyeler üniversitenin Erasmus koordinatörü, bölüm, fakülte koordinatörü ve bölüm temsilcilerinden oluşmalıdır; öğrenciler ağırlıklı puan sistemine göre şu ölçütler ile değerlendirilir: Akademik başarı düzeyi %45, dil seviyesi %45, mülakat %10”.

Aylık Erasmus hibeleri akademik yıl başlamadan önce ulusal öncelik ve ölçütlere göre Komisyon tarafından belirlenmektedir. 25 AB ülkesi yaşam standartları ve pahalılık endekslerine göre üç farklı gruba ayrılarak aylık hibe aşağıdaki tabloda yer alan birinci grup ülkeler için 300 Euro, ikinci grup ülkeler için 400 Euro; üçüncü grup ülkeler için 500 Euro olarak tespit edilmiştir. Öğrencilere hibeleri iki taksitte üniversiteleri aracılığıyla ödenmekte olup, öğrenciler hibelerinin %80'nini gitmeden önce almaktadırlar. Hibenin geri kalan kısmı ise değişim süreci sonunda öğrenciye ödenmektedir. Öğrenci başarısız veya Erasmus Programı kapsamında sorumluluklarını getirmez ise UA hibenin bir kısmını veya tamamını geri isteme hakkına sahiptir.

Tablo 2.1: Hibe Tutarları

I. GRUP ÜLKE	II. GRUP ÜLKE	III. GRUP ÜLKE
Letonya	Lüksemburg	Finlandiya
Litvanya	İtalya	İsveç
Slovakya	İspanya	Danimarka
Polonya	Belçika	İrlanda
Slovenya	Fransa	Büyük Britanya
Çek Cumhuriyeti	Almanya	Hollanda
Macaristan	Avusturya	
Estonya		
Malta		
Portekiz		
Yunanistan		
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi		

“Sokrates Erasmus Hibeler”, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi www.ua.gov.tr/PGP_SOCRATES/erasmus-ana-sayfa [02.01.2008].

Bir yüksek öğretim kurumuna verilecek toplam hibe belirlenirken, yüksek öğretim kurumunun önceki akademik yıllarda Erasmus Faaliyetlerindeki performansı göz önünde bulundurulmaktadır.

Akademik duruma değinecek olursak, öğrencinin Türkiye'deki üniversitesinde alması gereken derslere karşılık gideceği yüksek öğretim kurumunda eşdeğer gelen dersler

belirlenmektedir. Öğrenci, kendi kurumu ve gideceği kurum arasında değişim dönemi öncesinde bir Öğrenim Anlaşması hazırlamaktadır. “Seçilecek dersler 1 dönem için en az 30 AKTS kredisine, 1 yıl için 60 AKTS kredisine denk gelmektedir. Öğrenci almış olduğu derslerin en az 2/3 ünde başarılı olmalıdır. Eğer öğrenci aldığı derslerde başarılı olursa yurt dışında aldığı dersler kendi üniversitesinde sayılacaktır”⁴⁶.

Bu program kapsamında, “2004–2005 yıllarında 1142 öğrenci eğitimlerine yurt dışında devam etmiştir. Bu rakam 2005–2006 yıllarında 2862’ye çıkmıştır. 2006-2007 yıllarında ise 4950’ye ulaşmıştır”⁴⁷. Her geçen yıl Erasmus Programına karşı olan ilginin arttığını söyleyebiliriz. Üç yıllık dönemde 2300 yabancı öğrenci de Erasmus Programı kapsamında ülkemize gelmiştir. Avrupalıların ülkemize karşı olan ilgilerinin arttığını ve aynı zamanda Türkçeyi yabancı bir dil olarak öğrenmek ve Türk kültürünü tanımak istediklerini görmekteyiz.

2.3.3. Öğretim Elemanlarının Değişimi (ÖED)

“Erasmus Öğretim Elemanı Değişimi” (Teaching Staff Mobility-TSM) EÜB sahibi yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarının 1 akademik yıl içerisinde en az 8 saat ders vermek şartı ile en çok 6 aylığına başka bir Avrupa ülkesinde yer alan EÜB sahibi bir yükseköğretim kurumunda ders verme faaliyetidir⁴⁸.

“Erasmus Programı Öğretim Elemanları Değişiminin hedefleri” şunlardır⁴⁹:

“Öğretim elemanlarına mesleki ve kişisel gelişim olanakları sağlamak; üniversiteleri sundukları dersleri ve içeriklerini genişletmeye ve zenginleştirmeye teşvik etmek; bir değişim planında yer alamayan öğrencilerin diğer Avrupa ülkelerinden gelen akademik personelin bilgisinden ve uzmanlığından yararlanmalarını sağlamak; farklı ülkeler arasındaki bağları güçlendirmek; pedagojik yöntemler konusunda uzmanlık ve deneyimlerin alışverişini özendirme”.

“Komisyon tarafından belirlenen öğretim elemanı seçim ölçütleri ve öncelikleri” şunlardır⁵⁰:

“Mesleki alanında daha önce yurt dışına çıkmamış öğretim elemanlarına öncelik verilmesi; öğretim elemanı gönderen bölümlerin çeşitlilik göstermesi, daha önce öğretim elemanı göndermeyen/az gönderen bölüm öğretim elemanına öncelik tanınması”.

Öğretim elemanına verilecek Erasmus hibesi 800 avrodan az 5.000 avrodan fazla olamaz. Öğretim elemanına verilecek hibe miktarını gidilen süreye göre Erasmus

---

⁴⁶ age.

⁴⁷ age.

⁴⁸ age.

⁴⁹ age.

⁵⁰ age.

Koordinatörlüğü belirlemektedir. Öğretim elemanlarına hibeleri üniversiteleri tarafından iki taksitte ödenir. Taksit oranları ilk taksit oranı toplam hibenin %80'ini geçmeyecek şekilde belirlenmektedir. İlk taksitin ödenmesi öğretim elemanı gitmeden önce yapılmaktadır. İkinci taksit ise öğretim elemanı döndükten ve faaliyet raporunu teslim ettikten sonra yapılmaktadır⁵¹.

Öğrencilerin yanı sıra üç yıllık dönemde “2575 öğretim elemanı” değişimden faydalanmıştır⁵². Bu rakamın öğrenci değişimine oranla daha düşük olduğunu görmekteyiz. Bu bağlamda UA ve üniversitelerin öğretim elemanlarını değişimlerden faydalanmaları konusunda teşvik edici toplantılar düzenlemeleri gerekmektedir. Avrupa'daki kurumlarla ortak projeler ve işbirlikleri yapmaları konusunda öğretim üyelerine yönelik bilgilendirici toplantılar düzenlenmelidir. Öğretim üyelerinin kendilerini geliştirme, Avrupa'daki meslektaşları ile deneyimlerini ve bilgilerini paylaşma, teknik becerilerini geliştirme, yabancı dil öğrenmeleri ve farklı kültürleri tanımaları açısından çok önemlidir.

2.3.4. Değişimin Organizasyonu (DO)

Erasmus Programı ile yurt dışına öğrenci ve öğretim elemanı gönderen kurumlara verilmektedir. Değişimin Organizasyonuna ayrılan hibenin amacı, “Erasmus değişimini organize eden Erasmus Koordinatörlüklerinin bu organizasyonu sağlayabilmeleri için maddi destek vermektir”⁵³. Kurumlara Erasmus değişimi için yurt dışına gönderdikleri toplam öğrenci ve öğretim elemanı sayısı başına verilen “Değişim Organizasyonu (Organisation of Mobility-OM) hibesi, kurumların giden öğrenci-öğretim elemanı hacimlerine göre hesap edilmekte, değişim hacmi düşük, orta, yüksek ve çok yüksek hacimli değişim olarak dörde ayrılmaktadır”⁵⁴. Kurumlar aldıkları Değişim Organizasyonu hibesini, Erasmus'a ilişkin kırtasiye, posta, telefon, donanım gibi masrafları için kullanmakta, bu paralarla ayrıca yeni Erasmus anlaşmaları imzalamak veya mevcut anlaşmaları takip etmek üzere organizasyonlar düzenleyebilmekte, çeşitli organizasyonlara katılabilmektedirler.

2.3.5. Diploma Eki (DE)

---

⁵¹ age.

⁵² age.

⁵³ age.

⁵⁴ age.

Üniversitelerin, Erasmus Programından yararlanmış olan mezun öğrencilerine Avrupa’da geçirdikleri eğitimlerinin akademik olarak tanınması için hazırladıkları belgelerdir. Bu belgede Avrupa’da sorumlu oldukları derslerin isimleri ve içerikleri verilmektedir.

Diploma Eki (Diploma Supplement-DS), “Avrupa’nın herhangi bir ülkesinde diplomanın kullanılması sırasında ilgili tarafa mezun olunan programın hangi kapsamda bir eğitim sağladığını göstermesi bakımından önemlidir ve standart bazı bilgilerle birlikte öğrencinin diplomasının yanında ders dökümünü ve AKTS kredilerini de içermektedir”⁵⁵.

2.3.6. Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS)

Kısakürek’e göre, Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) (European Credit Transfer System-ECTS), “öğrencilerin yurtdışında aldıkları ve başarılı oldukları ders kredilerinin, bir yükseköğretim kurumundan diğerine transfer edilmelerini sağlayan bir sistemdir”⁵⁶. AKTS kredisi “bir dersin başarıyla tamamlanabilmesi için öğrencinin yapması gereken çalışmaların tümünü (teorik kısım, uygulama, seminer, bireysel çalışma, sınavlar, ödevler, v.b) ifade eden bir değerdir”⁵⁷. AKTS öğrenciye, yurtdışında yaptığı eğitim sonucunda aldığı kredilerin veya derecelerin akademik olarak tanınmasını sağlamaktadır.

AKTS uygulamasına geçmemiş bir kurum Erasmus Programından yararlanamaz. Bu bağlamda üniversiteler çapında AKTS kredileri doğru şekilde uygulanmalıdır. Her üniversite İngilizce ve Türkçe AKTS bilgi paketlerini hazırlayarak ders programları ve ders içerikleri konusunda bilgi vermelidirler. UA bu konuda Türkiye’deki üniversitelerde bulunan öğretim üyelerini AKTS’nin yaygınlaştırılması ve yerleştirilmesi için bilgilendirmelidir.

2.3.7. Yoğun Programlar (YP)

Ulusal Ajans’ın internet sitesinden edinilen bilgiye göre⁵⁸;

“Yoğun Programlar (Intensive Programs-IP), farklı katılımcı ülkelerin öğrenci ve öğretim görevlilerini bir araya getiren kısa eğitim programlarıdır. Çok uluslu kapsamda uzmanlık konularının öğrenimini ve yayılımını teşvik etmek, öğrenci ve öğretim üyelerinin birlikte çok

⁵⁵ “Erasmus AB Yüksek Öğretim Programı”, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, www.ua.gov.tr/docs/erasmus_programi.ppt [19.12.2007].

⁵⁶ Kısakürek, age.

⁵⁷ age.

⁵⁸ “Yoğun Programlar”, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi, <http://www.ua.gov.tr/index.cfm> [15.12.2007].

uluslu gruplarda çalışarak tek bir kurumda erişemeyecekleri öğrenim koşullarından yararlanmalarını ve incelenen konu üzerinde yeni perspektifler kazanmalarını sağlamak, öğretim görevlilerinin programların içeriği ve yeni yaklaşımları ile ilgili görüş alışverişinde bulunmasıyla yeni yöntemleri sınamak Yoğun Programların amaçları arasındadır”.

Yoğun programlar on iş günü ile üç ay arasında sürmekte ve koordinatör kurum dahil en az üç katılımcı ülkeye ait üniversitelerin öğrenci ve öğretim görevlilerinden oluşmaktadır. Yoğun programlara “en az üç farklı ülkenin katılımı ve bu üyelerden bir tanesinin AB üyesi olması gerekmektedir fakat projenin kabulü için üçten fazla ortağın projede yer alması öngörülmektedir”⁵⁹.

2.3.8. Müfredat Geliştirme Projeleri (MGP)

Erasmus Programının bir diğer alt faaliyet alanı ise Müfredat Geliştirme Projeleridir. Bunlar, “bir akademik program, bir modül veya bir yüksek lisans programı geliştirmek üzere en az biri AB üyesi olan farklı ülkelerden en az üç yüksek öğretim kurumu bir araya gelerek, bu konuda bilgilerini ve deneyimlerini paylaşmaktadırlar”⁶⁰. Bu projeler tüm akademik alanlarda yapılabilmektedir ve bunlar için mali destek en fazla üç yıldır. Bu tür projelere sadece öğretim elemanları katılabilmektedir.

Bu bağlamda “Müfredat Geliştirme Projelerinin (Curriculum Development-CD) temel amaçları” şunlardır⁶¹:

“Yüksek öğretimin Avrupa boyutunu ve kalitesini arttırmak, bölgesel, ulusal ve Avrupa düzeyinde profesyonel çevrelerle kurulacak işbirliği projelerine özellikle önem vermek; ortak projelerle hem lisans, hem de lisansüstü düzeylerde eğitim programlarını oluşturmak, Avrupa bütünleşmesinin çeşitli yönlerini temel alacak şekilde Avrupa modüllerini oluşturmak, daha önce geliştirilmiş müfredatları uygulamak ve yaygınlaştırmak, mezunlarının istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik müfredat geliştirme projeleri gerçekleştirmek, yeni öğretim metotları (sanal üniversiteler, açık ve uzaktan eğitim verenler) ile eğitim veren üniversitelerle geleneksel üniversiteler arasında yapılacak işbirliği projelerini desteklemek”.

2.3.9. Tematik Ağlar (TA)

Tematik Ağlar (Thematic Networks-TN), “belirli bir disiplinde ya da akademik konuda ortak çalışmalar yürütmek üzere akademik birlikler, meslek kuruluşları ve kamu sektöründen gelen katılımcılar ve öğrenci organizasyonlarının bir araya gelmesi” sonucu oluşmaktadır⁶².

---

⁵⁹ age.

⁶⁰ age.

⁶¹ “AB Eğitim, Kültür ve Gençlik Programları 2007-2013”, Hacettepe Üniversitesi, www.abofisi.hacettepe.edu.tr/tr/belegeler/AB_PROGRAMLARI2007-2013-7mart2007.ppt [19.12.2007].

⁶² “Tematik Ağlar”, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, www.ua.gov.tr/docs/erasmus_programi.ppt [19.12.2007].

Burada da temel amaç üzerinde çalışılan konunun “Avrupa boyutunu” vurgulamaktır⁶³. “Tematik Ağ çalışmalarına katılan kurumlardan biri koordinatör konumunda olup bu konuma Avrupa Birliği Komisyonu ile yaptığı kurumsal anlaşma çerçevesinde sahip olmaktadır”⁶⁴. Komisyondan projeye gelecek mali destek de katılımcılara bu kurum aracılığıyla ulaştırılmaktadır. Ayrıca Tematik Ağ projesi sona erse de koordinatör kurum proje sonuçlarının uygulanmasını ve yaygınlaştırılmasını devam ettirerek Erasmus programından özel destek alabilmektedir.

2.3.10. Erasmus Yoğun Dil Kursları (EYDK)

İngilizce, Fransızca, Almanca ve İspanyolca dışında az kullanılan Avrupa dillerinin konuşulduğu ülkelerde, gelen öğrencileri ve öğretim elemanlarını Erasmus dönemi başlamadan bir ay önce kısa süreli Yoğun Dil Kursları düzenlenmektedir. Bu kurslar sayesinde öğrenciler ve öğretim elemanları akademik çalışmalarına başlamadan önce gittikleri ülkenin yerel dilini ve kültürünü öğrenmektedirler.

EYDK'nın uygulandığı ülkeler, “Belçika, Bulgaristan, Güney Kıbrıs Rum Kesimi, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Yunanistan, Macaristan, İzlanda, İtalya, Letonya, Litvanya, Malta, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, İsveç ve Türkiye'dir”⁶⁵. Kurslara yalnızca Erasmus Programı için seçilmiş öğrenciler katılabilmektedir. EYDK'ya katılacak öğrenci ve öğretim elemanları kurs başvurularını kendi kurumlarının Erasmus Koordinatörlükleri aracılığıyla yapmaktadırlar.

Ülkemizde de Erasmus Programı kapsamında gelecek olan Erasmus öğrenci ve öğretim elemanlarına çeşitli üniversitelerde Türk dilini ve Türk kültürünü öğretmek amaçlı Türkçe Yoğun Dil Kursları düzenlenmektedir. Hatta bazı üniversitelerde bu dersler kredilendirilerek yabancı öğrencilerin kalacakları süre boyunca devam etmektedir. Erasmus Programı kapsamında bir aylık EYDK'ya katılan öğrencilere bir aylık ek hibe verilmektedir.

Erasmus Programı kapsamında öne çıkan faaliyetler karşılıklı öğrenci ve öğretim elemanı değişimleridir. Ülkemizde 2006–2007 yılından itibaren EÜB sahibi yüksek

---

⁶³ age.

⁶⁴ age.

⁶⁵ “Erasmus Yoğun Dil Kursları”, Ulusal Ajans Merkezli Faaliyetler-EYDK, <http://www.ua.gov.tr> [19.12.2007].

öğretim kurumlarının sayısı 89 olup 1600'den fazla değişim anlaşması imzalanmıştır. Her sene Erasmus bütçesinin büyük bir bölümünün öğrenci ve öğretim elemanı değişimine ayrıldığını söyleyebiliriz. Erasmus Programının diğer alt faaliyet alanları olan Yoğun Programlara, Müfredat Geliştirme Projelerine ve Tematik Ağ Çalışmalarına da ağırlık verilmelidir. Bu programlar kapsamında Avrupa'daki kurumlarla yapılacak olan ortak çalışmaların ve projelerin üniversitede tanıtılması ve yaygınlaştırılması için teşvik edici toplantılar düzenlenmelidir. Sözü edilen eğitim programları sayesinde öğretim üyeleri Avrupa'daki meslektaşlarıyla bilimsel bilgilerini paylaşarak ve yeni eğitim programları oluşturarak Türkiye'deki yüksek öğretimin kalitesinin artmasını ve Avrupa standartlarına ulaşmasını sağlayacaktır. Öğrenciler ise bu programlar kapsamında gerçekleştirecekleri ortak projeler ve çalışmalar gelecekteki mesleki hayatlarında etkili olacaktır.

Erasmus Programı bünyesinde yürütülen faaliyetleri tanımladıktan sonra bir sonraki bölümde Erasmus Programının temellerini oluşturan ve bu bunun yanı sıra daha güçlü bir Avrupa ekonomisi ve Avrupa vatandaşlığı için Avrupa Yüksek Öğretim ve Araştırma Alanlarını iyileştiren Bologna Sürecinin aşamaları ve hedefleri üzerinde duracağız.

2.4. Erasmus Programı ve Bologna Süreci

20. yüzyılın sonlarında Avrupa, 21. yüzyılın bilgi çağı olacağı tespitinden hareketle “Bilgi Avrupa'sını” oluşturmak amacıyla eğitim alanında uygulanacak bir dizi kararlar almıştır⁶⁶. Gücünü bilgiden ve bilimden alacak olan “Bilgi Avrupa'sında”, Avrupa coğrafyasındaki ülkeleri hem “birbirleri ile uyumlu”, “birbirlerini

---

⁶⁶ “Üçlü Sistem”, Bologna Süreci, www.ankara.edu.tr/sonECTS/Bologna-Sunular/uclu_Sistem_1.pdf [02.12.2007].

tamamlayıcı”, “hem de rakiplerinden üstün kılacak” bir yüksek öğretim sisteminin oluşturulmasına karar verilmiştir⁶⁷.

Haziran 1999’da 29 ülkenin katılımıyla başlayan Bologna Süreci genişleyerek 2007 yılı itibariyle Türkiye’nin de içinde olduğu 47 ülke tarafından uygulanmaya başlamıştır. Avrupa Komisyonu, Bologna Süreci projesinin Türkiye’de uygulanması için UA’yı görevlendirmiştir. Bu bağlamda Sokrates Programı ile Bologna Sürecinin de yapılan çalışmaların beraber yürütülmesine karar verilmiştir. Komisyon tarafından proje kabul edildikten sonra “Türk Ulusal Otoritesi” (Yönlendirme ve İzleme Komitesi) on iki kişiden oluşan Bologna Rehberleri Ulusal Takımını belirlemiştir. Kasım 2004’den itibaren Türkiye Bologna Rehberleri çalışmalarına başlamıştır⁶⁸.

Bologna Süreci yapılandırılmış ve sürekli izlenen ve değerlendirilen bir süreçtir. Bu yapının birinci ve en üst politik seviyesi her iki yılda bir toplanarak alınan kararları bildiri ve bildirgelerle kamuoyuna duyuran yüksek öğretimden sorumlu Avrupa Bakanları toplantılarıdır. Sürecin ikinci politik seviyesini “Bologna Follow-Up Group” (BFUG) denilen ve Bologna Süreci’ne katılan ülkelerin temsilcilerinden oluşan “Bologna İzleme Grubu” oluşturmaktadır. Bakanların ve BFUG ulusal temsilcilerinin oluşturduğu bu politik yapının danıştığı üyeler ise bir kısmını iç ve dış paydaşların oluşturduğu “Council of Europe”, “EI (Education Pan-European Structure)”, “ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education)”, “ESIB (The National Unions of Students in Europe)”, “EUA (European University Education)”, “UNESCO-CEPES (European Centre for Higher Education)” ve “UNICE (The Voice of Business in Europe)” gibi kuruluşlardır⁶⁹. Bologna Süreci’nin hedefi, “sürecin kapsadığı alandaki yüksek öğretim ve araştırma alanlarının çekiciliğini ve bilgi temelli ekonomiler açısından rasyonelliğini arttırmaktır”⁷⁰. Bunların yanı sıra Türkiye Bologna Rehberleri yüksek öğretim kalitesinin artmasını, Avrupa Eğitim ve Gençlik Programları kapsamında öğrencilerin ve öğretim üyelerinin kaliteli bir değişim süreci yaşamalarını sağlamaktadır. Türkiye Bologna Rehberleri, yüksek öğretim kurumlarında, Bologna Sürecini tanıtmak, AKTS’yi, DE’yi yaygınlaştırmak, değişim programları

⁶⁷ “Nitelikler”, Bologna Süreci, www.ankara.edu.tr/sonECTS/Bologna-Sunular/nitelikler.ppt [02.12.2007].

⁶⁸ “Bologna Süreci”, www.bologna.gov.tr [02.12.2007].

⁶⁹ “Bologna Process-Higher Education”, European Commission, http://ec.europa.eu/education/policies/educ/bologna/bologna_en.html [05.10.2007].

⁷⁰ age.

kapsamında alınan derecelerin tanınması, kalite güvencesi, akreditasyon ve Avrupa'daki Bologna Sürecine ilişkin uygulamaların tanıtımı ve işbirliği gibi alanlarda çalışmaktadırlar.

Bologna Süreci'nde, yüksek öğretimden sorumlu Avrupa Bakanları toplantılarında alınan bildirge ve bildirimlerle kamuoyuna duyurulan önlemler ve etkinlik alanları şunlardır:

- **Sorbon Ortak Deklarasyonu (Mayıs 1998, Paris):**

25 Mayıs 1998'de, Fransa, Almanya, İtalya ve İngiltere Eğitim Bakanları, Avrupa Birliği tarafından, geçen 40 yıllık sürede biçimlendirilmiş olan “ekonomik, ticari ve mali piyasalara uyum sağlayacak, bu yapıyı destekleyecek bir yüksek öğretim modeli” oluşturabilmek amacıyla “Sorbon Deklarasyonu'nu” imzalamışlardır⁷¹. Sorbonne Deklarasyonu ile üniversitelerin, Avrupa'nın kültür boyutunu geliştirmedeki önemli rolü vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra “Avrupa vatandaşlarının tüm kıtada serbest dolaşabilmelerinin, çalışabilmelerinin ve bir bütün olarak Avrupa'nın gelişmesinin tek yolu olarak bir Avrupa Yüksek Öğretim alanının oluşturulması” üzerinde durulmuştur⁷².

- **Bologna Deklarasyonu (Haziran 1999, Bologna):**

19 Haziran 1999'da Avrupa'daki 29 ülkenin Eğitim Bakanları, Bologna Deklarasyonu'nu imzalamışlardır. “Düzenli, kararlı, ve demokratik bir toplum yapısının güçlendirilebilmesi için eğitimin ve eğitimde işbirliğinin önemi gibi herkes tarafından kabul edilen düşüncelerle imzalanan Bologna Deklarasyonunda şu konular amaçlanmıştır”⁷³:

“Diploma Eki'nin uygulanmaya başlamasıyla üniversiteler arasında ortak bir genel yapının oluşturulması; üç yıldan az süreli olmayan lisans ile yüksek lisans derecelerinin tüm Avrupa ülkelerinde tanınması; Avrupa Kredi Transfer Sistemi'nin Avrupa geneline yaygınlaştırılması yanında, yaşam boyu öğrenmede Avrupa boyutuna vurgunun güçlendirilmesi; yükseköğretim alanında, kalite güvencesinin Avrupa boyutunun oluşturulması; tam hareketliliğin sağlanabilmesi için diğer engellerin ortadan kaldırılması”.

- **Prag Bildirisi (Mayıs 2001, Prag):**

Bologna'nın ardından 2001'de 32 Avrupa ülkesinin yükseköğretim bakanlarının katılımı ile yapılan Prag Bildirisi'nde şu konulara değinilmiştir:

---

⁷¹ Kısakürek, age.

⁷² age.

⁷³ age.

“Hayatboyu Öğrenme stratejilerinin geliştirilmesi, sosyal uyum, yaşam kalitesini arttırmak için yeni teknolojilerin kullanımı; tüm dünyadaki öğrencilerin eğitim için Avrupa’ya çekilmesi ve Avrupa içinde hareketliliğin artırılması”⁷⁴.

- **Graz Deklarasyonu(Temmuz 2003, Graz):**

“28-30 Mayıs 2003 tarihleri arasında Graz’da yapılan II. Avrupa Yükseköğretim Kurumları Konvansiyonu’nda oluşturulan Graz Deklarasyonu Avrupa Üniversiteler Birliği politikasının temel belgesidir”⁷⁵. “Graz Deklarasyonunun imzalanmasının ardından alınan kararlar” şunlardır⁷⁶;

“Öğrenci odaklı ve esnek öğrenme olanakları (hayatboyu öğrenim) sağlayan bir sistem uygulanmalıdır, yükseköğretimde hareketlilik ve sosyal boyut artırılmalıdır, kalite güvencesi için Avrupa genelinde bir Çerçeve Politikası oluşturulmalıdır, üniversiteler içyapılarında kalite kültürünü geliştirmek ve uluslararası düzeye taşınmalıdır, reformların merkezinde olmalıdır”.

- **Berlin Bildirisi (Eylül 2003, Berlin):**

“33 ülkenin Eğitim Bakanının katılımı ile gerçekleşen Konferansta öne çıkan başlıklar” şunlardır⁷⁷:

“Mezuniyet dereceleri için ortak bir yapının kurulması; iş yükü, kademe, program çıktılarının netlik kazanması; karar alma mekanizmalarına öğrenci katılımının sağlanması; Avrupa Yüksek Öğrenim Alanının cazip hale getirilmesi; Hayatboyu eğitim olanaklarının desteklenmesi”.

- **Bergen Bildirisi (Mayıs 2005, Bergen)**

“ 2005 yılında Bergen Bildirisinde alınan kararlar” şunlardır⁷⁸;

“Vize ve çalışma izni verilmesinin kolaylaştırılması, hareketlilik programlarına katılımın teşvik edilmesi; Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı gözetilerek Ulusal Nitelikler Çerçevelerinin geliştirilmesi; Avrupa Yükseköğrenim Alanı içerisinde doktora dahil olmak üzere iki veya daha fazla ülke tarafından verilen ortak derecelerin teşviki ve tanınması”.

Erasmus Programı üzerinde Bologna Süreci kapsamında yapılan çalışmaların etkili olduğunun altını çizebiliriz. Bu süreçle birlikte 2010 yılında AB’deki ve Türkiye’deki yüksek öğretim kurumları yeniden yapılanarak hedeflenen düzeye ulaşabilmeleri amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’deki yüksek öğretim kurumlarında öğrenciler ve öğretim üyeleri bilgilendirilerek bu alanda çalışmaları için teşvik edilmelidirler.

⁷⁴ “Nitelikler Çerçevesi”, Bologna Süreci, www.ankara.edu.tr/sonECTS/Bologna_Sunular/Nitelikler-Cercevesi.pdf [02.12.2007].

⁷⁵ age.

⁷⁶ age.

⁷⁷ “Bologna Süreci”, Akdeniz Üniversitesi, <http://www.akdeniz.edu.tr/uluslararası/bologna.html> [02.12.2007].

⁷⁸ “Bologna Süreci’nin Türkiye’de Uygulanması Projesi 2005-2006”, Ulusal Ajans, http://www.ua.gov.tr/uploads/erasmus/17_ekim_mugla_bologna.pps [05.01.2008].

1999–2006 yılları arasında süren Sokrates II döneminin tamamlanmasının ardından Hayatboyu Öğrenme Programı adı altında bütünleştirilmiş bir eğitim programını öngören yeni dönemde de Bologna Süreci geniş çaplı bir hareketlilik sağlayarak Avrupa yüksek öğretim alanının gelişmesi için çalışmalarına devam edecektir.

3. HAYATBOYU ÖĞRENME PROGRAMI

Bu bölümde, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarında yeni bir dönemin başlangıcı olan ve Avrupa'yı eğitimde "Dünya Markası" haline getirmeyi hedefleyen "Hayatboyu Öğrenme Programı" kapsamında Erasmus Faaliyetlerinde meydana gelen değişiklikler incelenecektir⁷⁹.

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları, 1 Ocak 2007 tarihi itibarıyla yeni bir döneme girmiştir. 2013 yılı sonuna kadar sürecektir yedi yıllık bir dönemi kapsayan Hayatboyu Öğrenme (LLP-Lifelong Learning Programme) ve Gençlik (Youth in Action) Programları önceki programlarda olduğu gibi AB üyesi ülkeler, EFTA ülkeleri (Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn) ve aday ülkelerin katılımıyla gerçekleştirilecektir. "Programların uygulandığı bu ilk üç yılda toplam 3035 proje desteklenip, yaklaşık 40.000 kişi, AB ülkelerinde bilgi ve deneyim artırmak amaçlı değişim programlarından yararlanmıştır"⁸⁰.

Yeni dönemde, genel ve mesleki eğitimin yanı sıra eğitimle ilgili tüm alt program ve faaliyetler bütüncül bir yaklaşımla tek bir programda toplanan Hayatboyu Öğrenme Programı adı altında devam edecektir. Ulusal Ajans'ın internet sitesinden edinilen bilgilere göre programın amacı şöyledir⁸¹:

"Hayatboyu Öğrenme yoluyla AB'yi ileri bir bilgi toplumu haline getirmek, daha çok ve daha iyi iş olanağı yaratmak, sosyal bütünlüğü geliştirmek; çevrenin gelecek kuşaklar için daha iyi korunmasını sağlamak; özellikle dünyada bir kalite referansına dönüşmelerini temin etmek amacıyla Topluluk içindeki eğitim ve öğretim sistemleri arasında değişim, işbirliği ve hareketliliği güçlendirmektir".

Hayatboyu Öğrenme Programı, ilk ve orta öğrenimdeki öğrencilere, yetişkinlere, üniversite öğrencilerine yönelik değişim faaliyetlerinden oluşmaktadır. Bu program, sektörel programlar, ortak konulu programlar ve Jean Monnet Programı olarak adlandırılan üç genel programı kapsamaktadır. Üç ana program altında bulunan alt faaliyet alanları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.1: Hayatboyu Öğrenme Programı

Sektörel Programlar	Ortak Konulu (Transversal Programlar)	Jean Monnet Programı
----------------------------	--	-----------------------------

⁷⁹ "Hayatboyu Öğrenme Programı Nedir? ". Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi. <http://www.ua.gov.tr/index.cfm> [15.12.2007].

⁸⁰ age.

⁸¹ age.

Comenius Programı (Okul Eğitimi)	Politika Geliştirme	Jean Monnet Eylemi
Erasmus Programı (Yüksek Öğretim)	Dil Öğrenme	Avrupa Kurumları
Leonardo Da Vinci Programı (Mesleki Eğitim)	Bilgi Teknolojileri	Avrupa Kuruluşları
Grundtvig Programı (Yetişkin Eğitimi)	Örnek Uygulamaların Yaygınlaştırılması	

“Hayatboyu Öğrenme Programı (2007–2013)”, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı www.ua.gov.tr/ulusal_ajans/docs/tur/Hayatboyu-Ogrenme-Programi.doc[06.01.2008].

3.1. Hayatboyu Öğrenme Programında Erasmus

Yeni dönemde, Erasmus Faaliyetleri kapsamında gerçekleşen öğrenci ve personel hareketliliğinin artması; yükseköğretim kurumları arasında çok taraflı projelerin ve çalışmaların yapılması ve üniversite mezunlarının iş dünyasıyla ilişkilerini ve işbirliğini arttırmayı hedeflemektedir. “2012 yılına kadar 3 milyon öğrencinin hareketlilik programlarına katılması beklenmektedir”⁸². Yeni dönemle birlikte, Erasmus Faaliyetlerinin içeriklerinde bazı değişiklikler meydana gelmiştir.

Sokrates II döneminde “değişim” olarak isimlendirilen Erasmus Faaliyetleri, 2007–2013 yılları arasında sürecek Hayatboyu Öğrenme Programı kapsamında “hareketlilik” faaliyetleri olarak devam edecektir⁸³.

Yeni dönemde, Hareketliliğin Organizasyonu, Erasmus Yoğun Dil Kusları ve Yoğun Programlar kapsamında yapısal değişiklikler bulunmadığı için Öğrenci Öğrenim Hareketliliğinin ve Personel Hareketliliğinin üzerinde duracağız.

3.1.1. Öğrenci Öğrenim Hareketliliği

⁸² “Hayatboyu Öğrenme Programı”, Ege Üniversitesi, www.deu.edu.tr/erasmus/deutur/LLP_Deu_Mart_2007.ppt [18.12.2007].

⁸³ age.

Socrates II Döneminde "Öğrenci Değişimi" faaliyeti olarak adlandırılan bu faaliyet, 2007–2013 yılları arasında sürecek Hayatboyu Öğrenme Programı kapsamında "Öğrenci Öğrenim Hareketliliği" faaliyeti olarak devam edecektir⁸⁴. Bunun dışında, programın yapısında bir değişiklik bulunmamaktadır. Sokrates II döneminde olduğu gibi, Erasmus "Öğrenim Hareketliliği" ile Türkiye'de eğitim veren Erasmus Üniversite Beyannamesi (EÜB) sahibi bir yüksek öğretim kurumunda kayıtlı öğrenciler bir akademik yıl içinde bir veya iki dönemliğine diğer bir Avrupa ülkesi EÜB sahibi yükseköğretim kurumunda değişim öğrencisi olma ve program dahilinde yurtdışında kaldıkları süre için hibe alacaklardır.

Yeni dönemde, öğrencilere uygulanan seçim kriterlerinde değişiklikler meydana gelmiştir. Bundan böyle Erasmus Programına aday öğrencilerin AGNO (%50) ve yabancı dil sınav notları (%50) değerlendirilecektir. Sokrates II döneminde varolan, Bölüm Koordinatörlerine aday öğrencileri yüz yüze tanıma ve öğrencilerin bu programa karşı olan isteklerini ölçmeye yarayan mülakat seçim kriterlerinden kaldırılmıştır.

Sokrates II döneminde LDV programı kapsamında gerçekleşen "Yüksek Öğrenim Görenlere Yönelik Yerleştirme Projeleri", bundan böyle Hayatboyu Öğrenme Programıyla birlikte Erasmus Programı içinde "Öğrenci Staj Hareketliliği (Yerleştirme)" adı altında sürdürülecektir.

3.1.2. Öğrenci Staj Hareketliliği

Yerleştirme olarak ta adlandırılan "Öğrenci Staj Hareketliliği" bir öğrencinin başka bir katılımcı ülkede ortak bir işletme veya organizasyon bünyesinde "mesleki eğitim alma veya çalışma deneyimi" kazanma sürecidir⁸⁵. Yerleştirme süresi en az 3 ay en fazla 12 aydır. İşletmeler, eğitim merkezleri, araştırma merkezleri ve diğer kuruluşlar yerleştirme faaliyetlerini gerçekleştirebilirler. Bu faaliyete "EÜB"ye sahip yüksek öğrenim kurumları vakıf ve diğer kuruluşlardan öğrenci yerleştirmelerini kolaylaştırmak için oluşturulan yerleştirme konsorsiyumları başvuruda bulunabilmektedir⁸⁶.

⁸⁴ "Öğrenci Değişiminden Öğrenci Öğrenim Hareketliliğine", Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı, www.ua.gov.tr/uploads/erasmus/ogrenci-ogrenim-antalya.pdf [23.12.2007].

⁸⁵ "Lifelong Learning Programme (LLP) Erasmus". Ege Üniveristesi. www.eu.ege.edu.tr/docs/erasmuspresent.ppt [27.12.2007].

⁸⁶ age.

Staj Hareketliliği öğrenciler için yararlı bir faaliyet alanıdır. Yeni dönemle birlikte Erasmus Programına dahil olan yerleştirme etkinliği öğrencilere mesleki hayata başlamadan önce deneyim kazanmalarını sağlayacaktır. Bu bağlamda AB ülkelerinde yapılan stajlar gelecekte öğrencilere yurtdışında daha iş bulma imkanı kazandıracaktır.

3.1.3. Personel Hareketliliği

Erasmus Personel Hareketliliği faaliyeti kendi içerisinde 2 alt faaliyete ayrılmaktadır:

- “Ders Verme Hareketliliği, EÜB sahibi yüksek öğretim kurumu öğretim elemanlarının farklı bir Avrupa ülkesinde EÜB bir yüksek öğretim kurumunda ders vermesine olanak sağlayan alt faaliyet alanıdır”⁸⁷.
- “Personel Eğitimi Hareketliliği, EÜB sahibi yüksek öğretim kurumu öğretim elemanları, yönetici kadro ve idari personeli ile işletme personelinin eğitim amaçlı hareketliliğine olanak sağlayan alt faaliyet alanıdır”⁸⁸.

Yeni dönemde öğrencilerin ve öğretim üyelerinin yanı sıra yüksek öğretim kurumlarındaki yönetici kadro ve idari personel de hareketlilik faaliyetlerinden faydalanabilecektir. Bu bağlamda AB’deki kurumlarda eğitim amaçlı programlara katılabileceklerdir. Farklı kültürlerin tanınması, yabancı bir dilin öğrenilmesi, farklı çalışma ortamlarında bilgilerin paylaşılması açısından yüksek öğretim kurumlarındaki idari personel bu programlara teşvik edilmelidir.

Araştırma alanımıza yönelik kavramları açıkladıktan sonra Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarını incelemek üzere belirlediğimiz ilk değişkenimiz olan Erasmus Programı kapsamında 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Türkiye’deki üniversitelerde gerçekleşen değişim sayılarına değineceğiz.

---

⁸⁷ age.

⁸⁸ “Personel Hareketliliği”, Ulusal Ajans Merkezli Faaliyetler-Personel Hareketliliği, <http://www.ua.gov.tr//index.cfm> [15.12.2007].

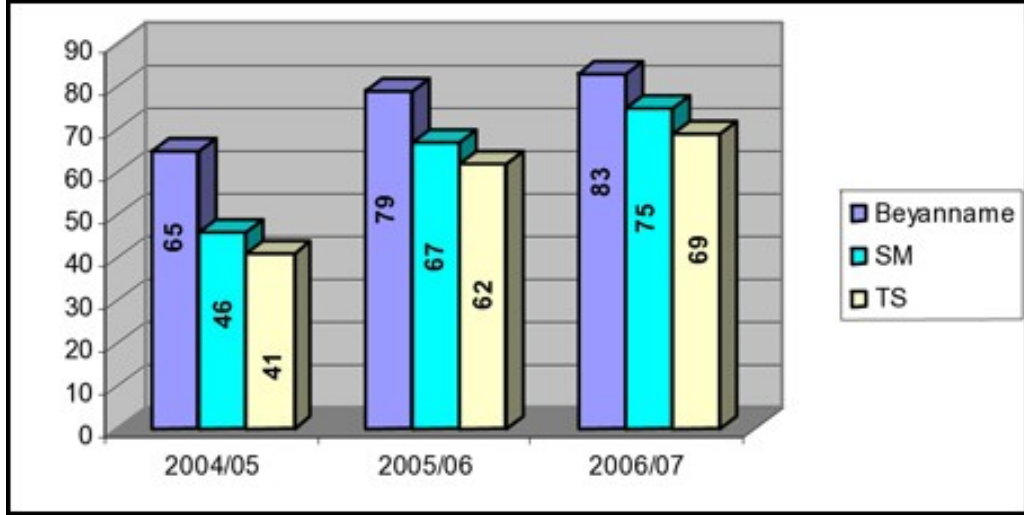

4. ERASMUS DEĞİŞİM SAYILARI

Bu bölümde, araştırma konumuzu oluşturan Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarına ilişkin nicel değişkenler üzerinde durulacaktır. Bunlar üniversitelerin Erasmus kapsamında gerçekleştirdiği öğrenci ve öğretim elemanı değişim sayılarıdır. Araştırmamızda, değişim sayılarındaki farklılıkları ortaya koyarak, bunların Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapıları üzerindeki etkilerini tartışacağız. Ulusal Ajans'ın 28–29 Mayıs 2007 tarihleri arasında “Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nde” düzenlediği değerlendirme toplantısı sonucunda oluşturulan 2004–2005, 2005–2006 ve 2006–2007 yıllarına ait rapordaki istatistiksel veriler temel alınacaktır. Rapor, Türkiye'deki üniversitelerde, giden öğrenci, giden öğretim elemanı, gelen öğrenci ve gelen öğretim elemanı değişim sıralamasındaki ilk 20 üniversiteyi kapsamaktadır. Çalışmamızı 2005–2006 yıllarına ait sonuçlarla sınırlandıracağız. Öncelikle bu rapordaki 2005–2006 yıllarında Türkiye genelinde gerçekleşen değişim sayılarını gösteren grafikleri ve tabloları yorumlayıp, daha sonra araştırma deseninde belirttiğimiz gibi örnekleme yöntemiyle 2005–2006 yıllarında öğrenci ve öğretim elemanı değişimlerinde en fazla ve en az değişim gerçekleştiren iki üniversiteyi belirleyeceğiz. Daha sonrada, seçilen üniversitelerin Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarını inceleyeceğiz.

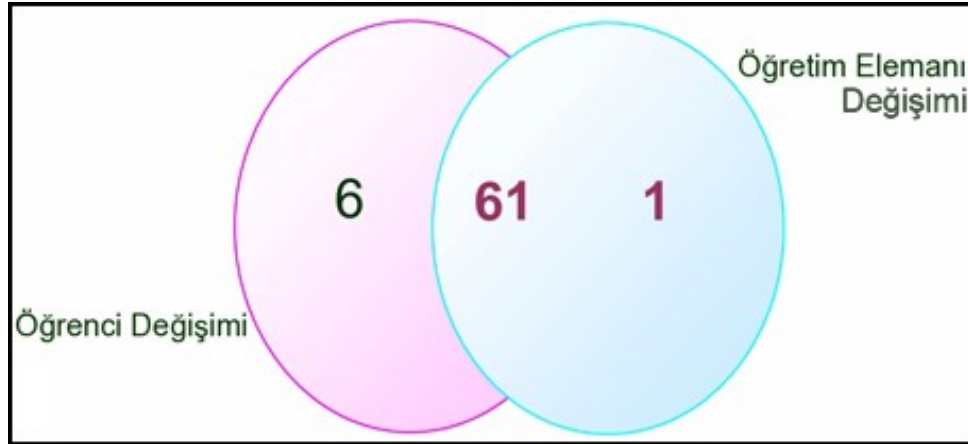
4.1. Değişim Sayıları

Bu bölümde Türkiye genelinde 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Erasmus Programı kapsamında gerçekleşen değişim sayılarına değinilecektir.

Şekil 4.1: Üniversiteler

İlyas Ülgür, “Erasmus Türkiye Tecrübesi: Nereden Nereye?”,
www.ua.gov.tr/socrates/docs/tur/genel_degerlendirme.ppt [05.09.2007].

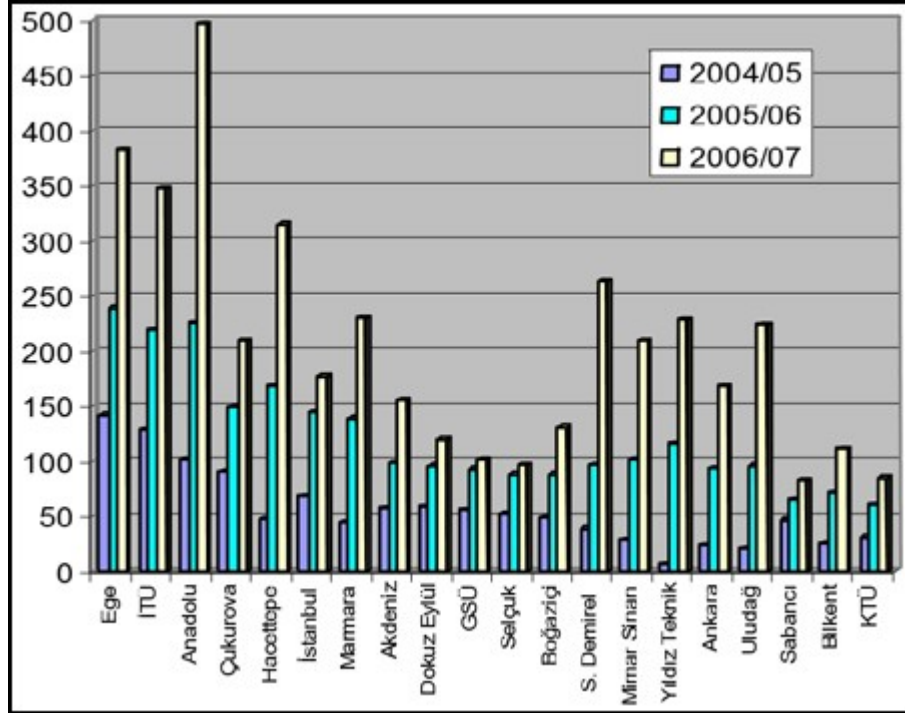
Şekil 4.2: 2005–2006 Eğitim-Öğretim Yılında Toplam Değişim Yapan Kurum Sayısı

age.

Tablo 4.1: Toplam Değişim – İlk 20 Üniversite

ÜNİVERSİTE	2004/05	2005/06	2006/07	ÜNİVERSİTE	2004/05	2005/06	2006/07
Ege	142	239	383	Selçuk	53	88	97
İTÜ	128	219	347	Boğaziçi	49	88	131
Anadolu	101	225	497	S. Demirel	39	97	264
Çukurova	91	149	210	Mimar Sinan	29	101	209
Hacettepe	48	168	315	Yıldız Teknik	6	116	228
İstanbul	68	144	177	Ankara	24	94	168
Marmara	45	139	230	Uludağ	21	96	224
Akdeniz	57	98	156	Sabancı	47	65	82
Dokuz Eylül	59	96	120	Bilkent	25	71	111
GSÜ	55	93	102	KTÜ	31	61	85

age.

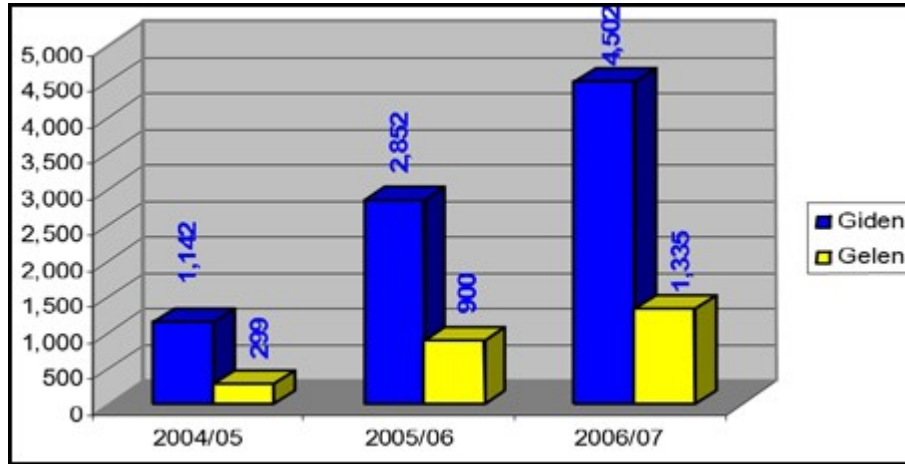
Şekil 4.3: Toplam Değişim – İlk 20 Üniversite

age.

Şekil 4.1, 4.2, 4.3 ve tablo 4.1’de, 2005–2006 eğitim-öğretim yılı içerisinde, 79 yüksek öğretim kurumu Erasmus Üniversite Beyannamesine sahiptir (Ek 1). 79 kurumdan 68 tanesi değişim gerçekleştirmiştir. Geriye kalan 11 kurum sadece AKTS hibesi almıştır. Öğrenci değişimi gerçekleştiren kurum sayısı 67 olup, öğretim elemanı değişimi gerçekleştiren kurum sayısı 62’dir. 6 üniversite sadece öğrenci değişimi gerçekleştirmiştir, 1 üniversite ise sadece öğretim elemanı değişimi gerçekleştirmiştir. 2004–2005 yıllarına göre, 2005–2006 yıllarında değişim gerçekleştiren kurum sayısında %20 artış görülmektedir. Değişim sayılarına üniversite bazında baktığımızda, Ege Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi ilk 3 sırada yer almaktadır. Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi en az değişim gerçekleştiren üniversitelerdir.

4.2. Giden Öğrenci Değişim Sayıları

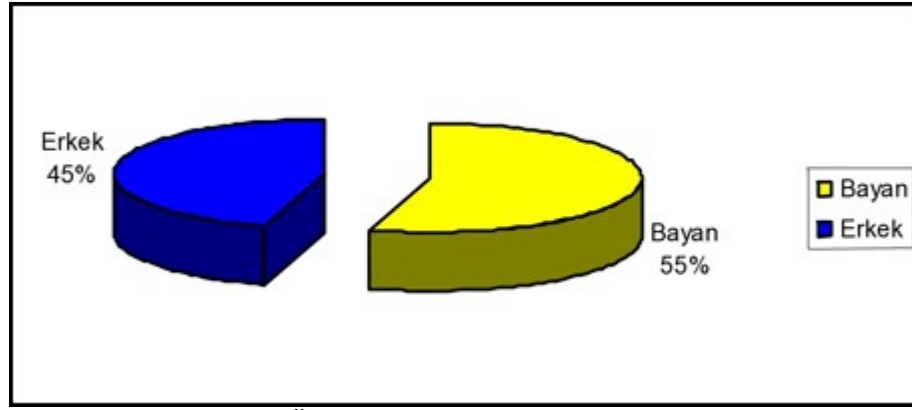
Bu bölümde 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Türkiye genelindeki üniversitelerin gerçekleştirdikleri öğrenci değişim sayıları, öğrencilerin tercih ettiği ülkeler ve eğitim alanları incelenecektir.

Şekil 4.4: Öğrenci Değişimi

age.

Şekil
4.5:

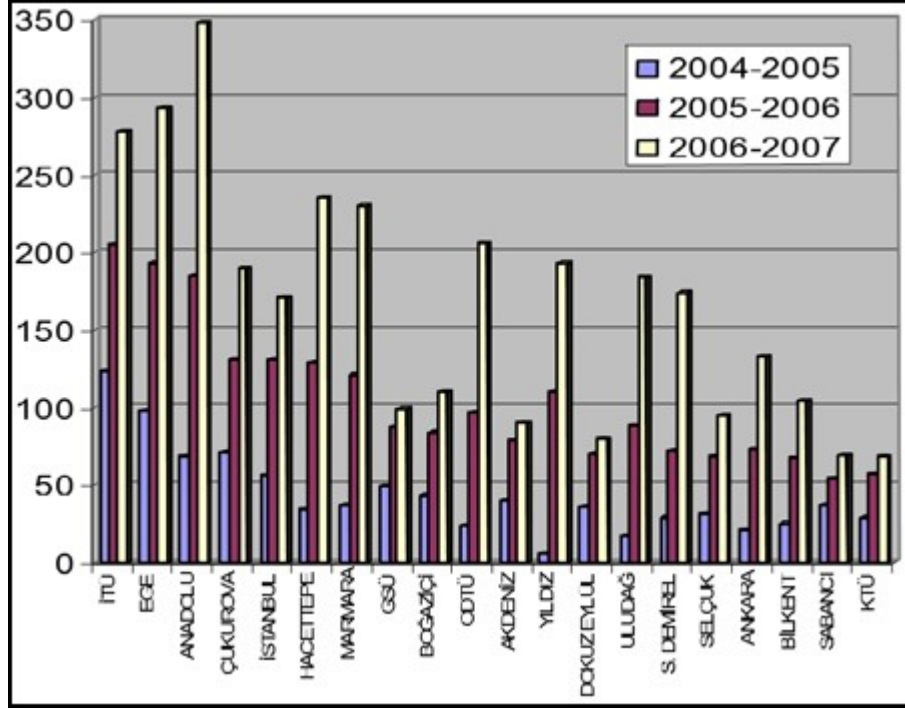
Öğrenci Değişimi 2005/06

age.

Tablo 4.2: Öğrenci Değişimi – İlk 20 Üniversite

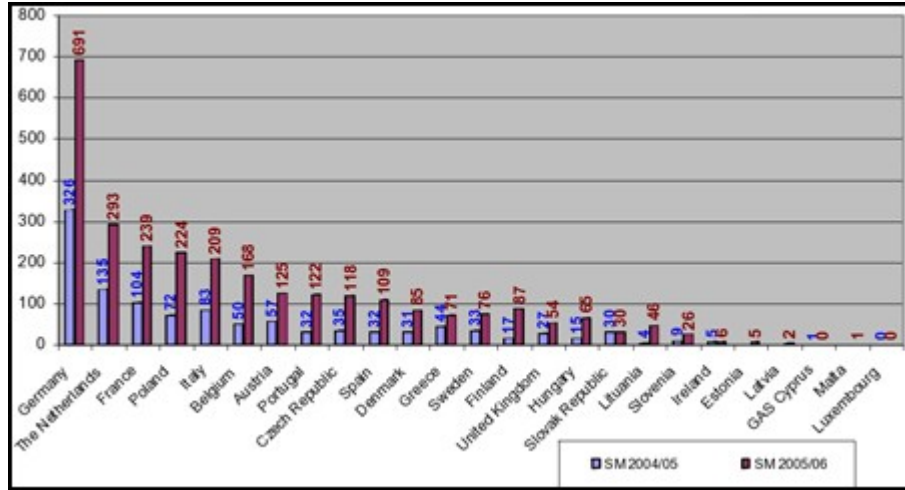
	ÜNİVERSİTE	2004/05	2005/06	2006/07		ÜNİVERSİTE	2004/05	2005/06	2006/07
1	İTÜ	123	205	278	11	AKDENİZ	40	79	90
2	EGE	98	193	293	12	YILDIZ	6	110	190
3	ANADOLU	68	185	348	13	DOKUZ EYLÜL	36	70	80
4	ÇUKUROVA	71	131	190	14	ULUDAĞ	17	68	184
5	İSTANBUL	56	131	171	15	S. DEMİREL	29	72	174
6	HACETTEPE	34	129	235	16	SELÇUK	31	68	96
7	MARMARA	37	121	230	17	ANKARA	21	73	133
8	GSÜ	49	87	99	18	BİLKENT	25	67	104
9	BOĞAZİÇİ	43	84	110	19	SABANCI	37	54	69
10	ODTÜ	24	97	206	20	KTU	29	57	68

age.

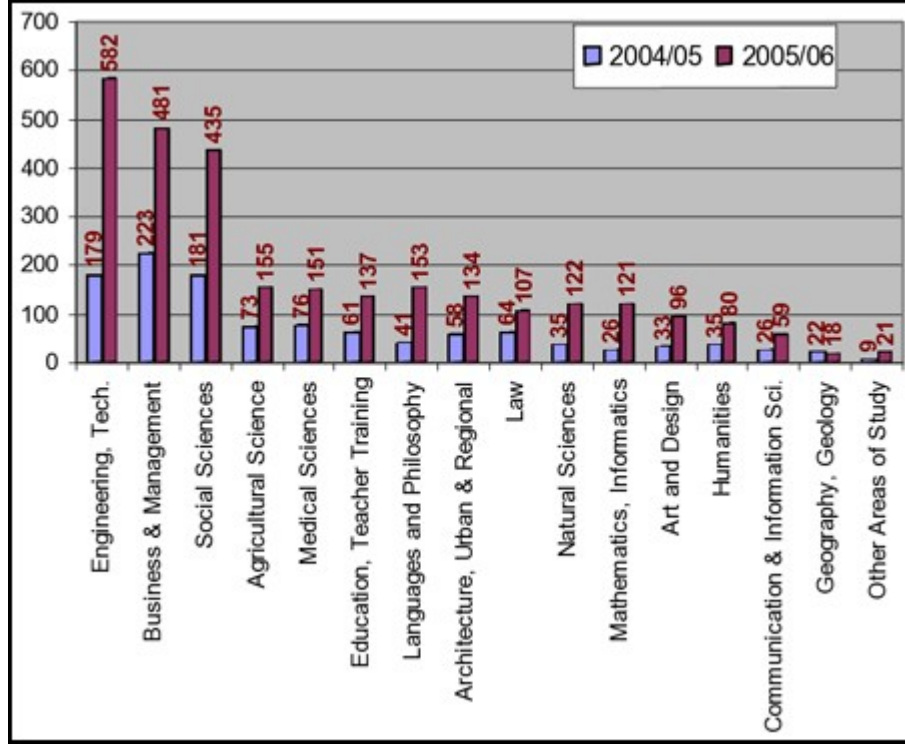
Şekil 4.6: İlk 20 Üniversite (ÖD)

age.

Şekil 4.7: Öğrencilerin Gittiği Ülkeler

age.

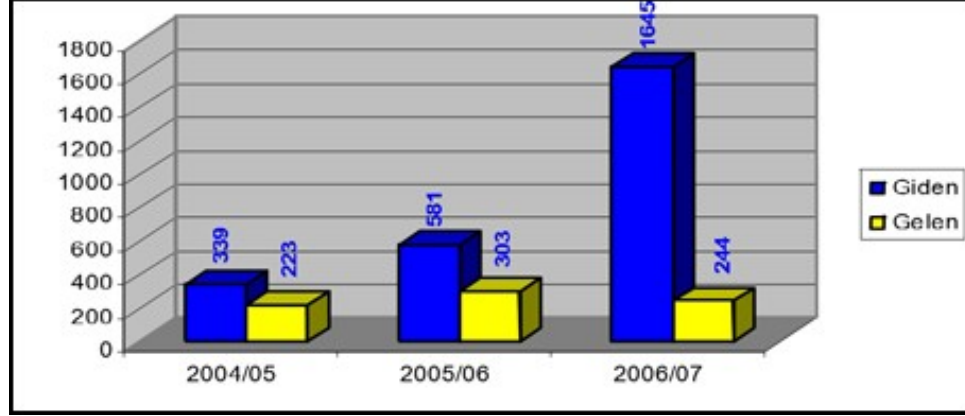
Şekil 4.8: Öğrencilerin Eğitim Alanları

age.

Şekil 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8 ve tablo 4.2’de, Türkiye genelinde 2005–2006 eğitim-öğretim yıllarında, Erasmus Programı kapsamında giden öğrenci sayısının 2852, gelen öğrenci sayısının ise 900 olduğu görülmektedir. Giden öğrencinin %55’ini bayan öğrenciler, %45’ini ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Giden öğrenci tarafından tercih edilen ülkelere bakıldığında ilk 3 sırada birinci sınıf ülkelere dahil olan Almanya, Hollanda ve Fransa bulunmaktadır. Sıralamanın sonunda ise, Slovenya, İrlanda, Estonya, Kıbrıs ve Malta bulunmaktadır. En fazla değişimin mühendislik, işletme ve sosyal bilimler alanlarında eğitim gören öğrenciler tarafından gerçekleştiğini görüyoruz. Öğrenci değişim sayılarına üniversite bazında bakıldığında, ilk 20 kurumun bulunduğu sıralamada, İstanbul Teknik Üniversitesi 205 öğrencisiyle 1. sırada bulunurken, Ege Üniversitesi 193 öğrencisiyle 2. sırada, Anadolu Üniversitesi ise 185 öğrencisi ile 3. sırada yer almaktadır. Bu sıralamaya göre, en az öğrenci değişimi gerçekleştiren üniversiteler, Bilkent Üniversitesi (67 öğrenci), Sabancı Üniversitesi (54 öğrenci) ve Karadeniz Teknik Üniversitesi’dir(57). Burada Anadolu Üniversitesi’nin, 2004–2005 yılına oranla, öğrenci değişim sayısında büyük bir artış gösterdiği gözümüze çarpmaktadır.

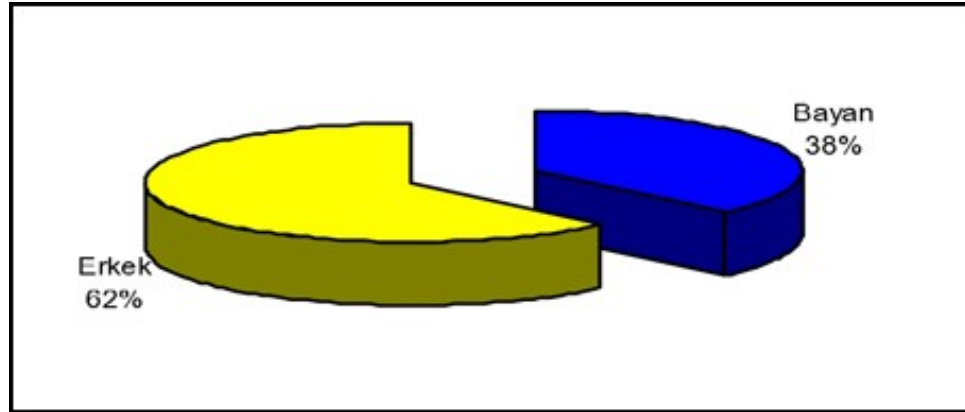
4.3. Giden Öğretim Elemanı Değişim Sayıları

Bu bölümde 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Türkiye genelindeki üniversitelerin Erasmus Programı kapsamında gerçekleştirdikleri öğretim elemanı değişim sayıları ve tercih ettikleri ülkeler üzerinde durulacaktır.

Şekil 4.9: Öğretim Elemanı Değişimi

age.

Şekil 4.10: Öğretim Elemanı Değişimi

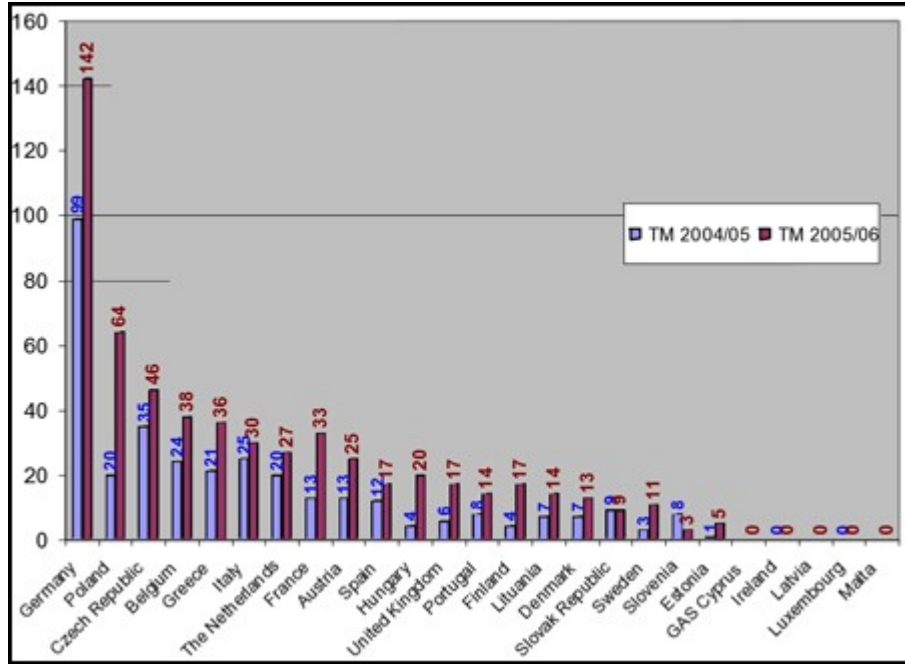
age.

Tablo 4.3: Öğretim Elemanı Değişimi – İlk 20 Üniversite

ÜNİVERSİTE	2004/05	2005/06	2006/07	ÜNİVERSİTE	2004/05	2005/06	2006/07
Ege	44	46	90	Marmara	8	18	0
Anadolu	33	40	149	İstanbul	12	13	6
Hacettepe	14	39	80	ODTÜ	14	11	40
Dokuz Eylül	23	26	40	Ankara	3	21	35
Selçuk	22	20	2	Sabancı	10	11	13
Çukurova	20	18	20	Pamukkale	8	12	37
Akdeniz	17	19	66	İTÜ	5	14	69
S. Demirel	10	25	90	Fatih	7	9	33
Kocatepe	7	20	90	Çankakkale 18 Mart	5	9	37
Marmara	8	18	0	Gazi	11	2	14
				İstanbul Kültür	5	8	14

age.

Şekil 4.11: Öğretim Elemanlarının Gittiği Ülkeler

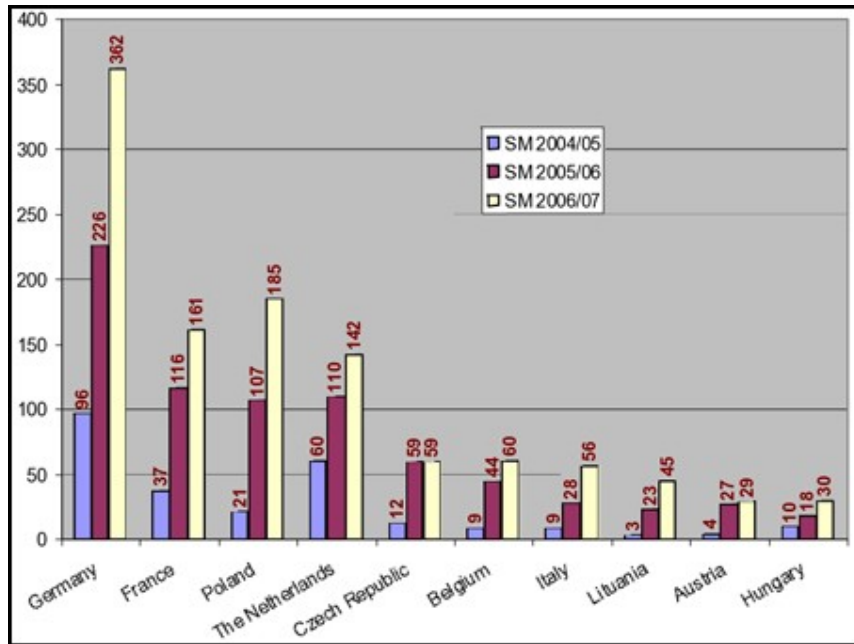
age.

Şekil 4.9, 4.10, 4.11 ve tablo 4.3’de, Erasmus Programı kapsamında 2005–2006 eğitim-öğretim yıllarında, Türkiye çapında 581 öğretim elemanı değişim, gerçekleştiğini görmekteyiz. Bunun yanı sıra, 303 yabancı öğretim görevlisi Türkiye’deki yüksek öğretim kurumlarına eğitim vermek amaçlı gelmiştir. Giden

öğretim elemanının %62'si erkeklerden, %38'i ise bayanlardan oluşmaktadır. Öğretim elemanı değişimi gerçekleştiren ilk 20 üniversite sıralamasında, Ege Üniversitesi (46 öğretim elemanı), Anadolu Üniversitesi (40 öğretim elemanı), ve Hacettepe Üniversitesi'dir (39 öğretim elemanı). Çanakkale 18 Mart Üniversitesi (9 öğretim elemanı), Gazi Üniversitesi (2 öğretim elemanı) ve İstanbul Kültür Üniversitesi (8 öğretim elemanı) en az öğretim elemanı değişimi gerçekleştiren kurumlardır. Öğrenci değişimde olduğu gibi, Almanya öğretim elemanları tarafından en fazla tercih edilen ülke konumundadır. Almanya'yı Polonya ve Çek Cumhuriyeti izlemektedir. Slovenya, Estonya ve Kıbrıs öğretim elemanları tarafından en az tercih edilen ülkelerdir.

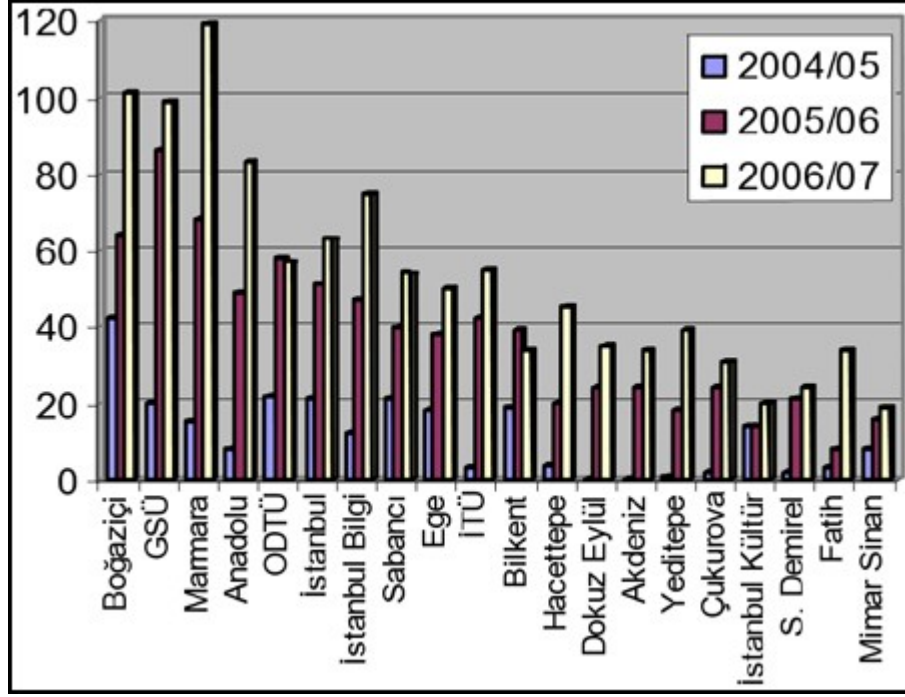
4.4. Gelen Öğrenci –Gelen Öğretim Elemanı Değişim Sayıları

Bu bölümde, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında, Türkiye genelindeki üniversitelere Erasmus Programı kapsamında gelen öğrenci ve öğretim elemanı sayılarına değinilecektir.

Şekil 4.12: Gelen Öğrenciler- İlk 10 Ülke

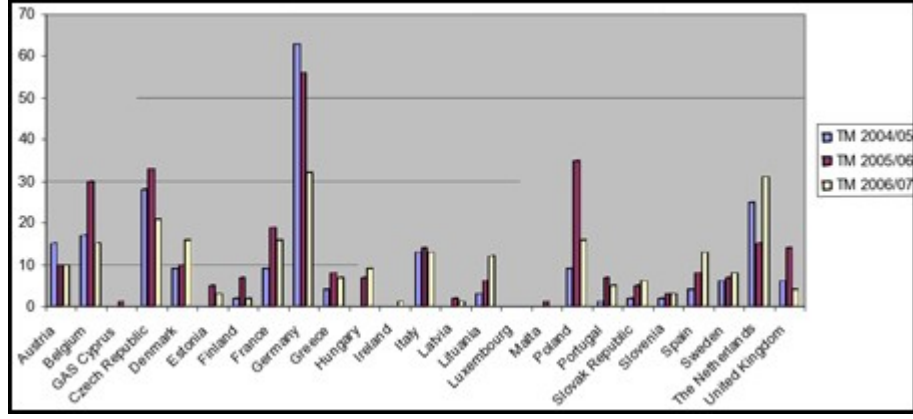
age.

Şekil 4.13: Gelen Öğrenciler

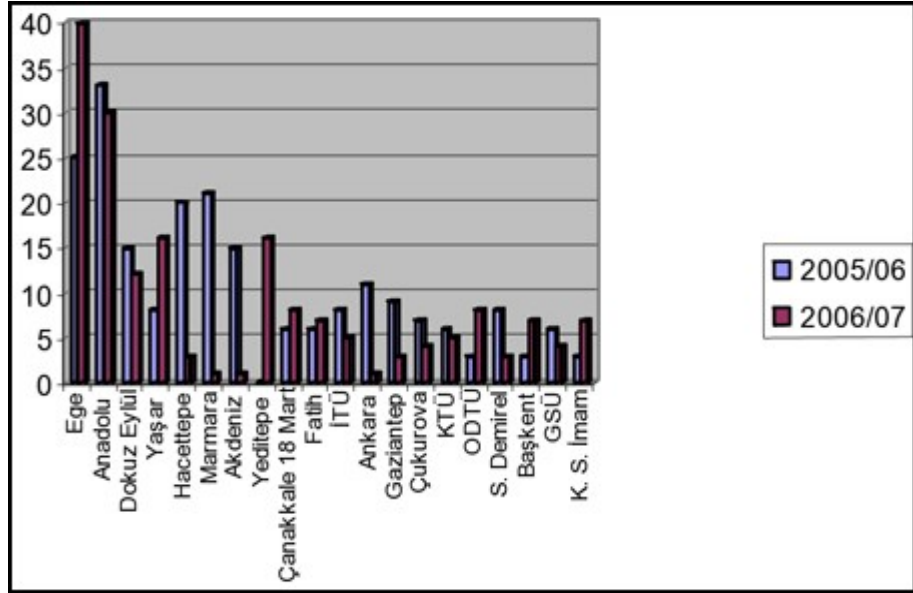
age.

Şekil 4.12 ve 4.13’de, 2005–2006 eğitim- öğretim yıllarında, ülkemize en fazla öğrencinin geldiği ülkeler Almanya (226 öğrenci), Fransa (116 öğrenci) ve Polonya(107 öğrenci) olduğunu görmekteyiz. Almanya’nın, giden ve gelen öğrencinin tercih ülkeler sıralamasında 1. sırada olması dikkat çekmektedir. Avusturya, Litvanya ve Macaristan ülkemize en az öğrenci gönderen ülkelerdir. Gelen öğrencinin tercih ettiği üniversitelere değinecek olursak, Galatasaray Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi ilk sıralarda yer almaktadır. İstanbul Kültür Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi ve Fatih Üniversitesi sıralamanın en sonunda bulunmaktadır.

Şekil 4.14: Öğretim Elemanlarının Geldiği Ülkeler

age.

Şekil 4.15: Gelen Öğretim Elemanı – İlk 20 Üniversite

age.

Şekil 4.14 ve 4.15’de, 2005–2006 eğitim-öğretim yıllarında, Türk üniversitelerine en fazla öğretim elemanının geldiği ülkeler Almanya, Polonya ve Çek Cumhuriyetidir. Kıbrıs, Malta ve Slovenya en az öğretim elemanı gönderen ülkelerdir. Gelen öğretim elemanının tercih ettiği üniversiteler sıralamasında, Anadolu Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi ilk üç sırada bulunurken, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Başkent Üniversitesi son sıralarda yer almaktadır.

4.5. Değerlendirme

Ulusal Ajans 28–29 Mayıs 2007 tarihlerinde “Zonguldak Karaelmas Üniversitesi”nde düzenlenen değerlendirme toplantısında, 2005-2006 eğitim-öğretim yılında Erasmus kapsamında Türkiye’deki üniversitelerde gerçekleşen öğrenci ve öğretim elemanı değişim sayılarını açıklamıştır. Rapor, giden öğrenci, giden öğretim elemanı, gelen öğrenci ve gelen öğretim elemanı değişim sayılarına göre sıralanan ilk 20 üniversiteyi kapsamaktadır. Araştırma konumuza yönelik, örnekleme yöntemiyle, kurumsal yapılarını incelemek üzere 20 üniversite içerisinden incelemiş olduğumuz dört farklı faaliyet alanında en fazla ve en az değişim gerçekleştiren iki üniversiteyi seçtik. Tablo 3.4’ de, en fazla değişim gerçekleştiren üniversiteler kırmızı renkle, en az değişim gerçekleştiren üniversiteler ise mavi renkle belirtilmiştir. Kurumsal yapıları incelenecek olan üniversiteler şunlardır:

Tablo 4.4: Değişim Sayılarına Göre Seçilen Üniversiteler

Üniversiteler	Toplam Değişim	Öğrenci Değişimi		Öğretim Elemanı Değişimi	
		Gelen	Giden	Gelen	Giden
Anadolu Üniversitesi	225			34	40
Başkent Üniversitesi				2	
Ege Üniversitesi	239		193	25	46
Fatih Üniversitesi		5			
Galatasaray Üniversitesi		85			
Gazi Üniversitesi					2
İstanbul Kültür Üniversitesi		17			8
İstanbul Teknik Üniversitesi			205		
Karadeniz Teknik Üniversitesi	61		57		
Marmara Üniversitesi		65			
Orta Doğu Teknik Üniversitesi				2	
Sabancı Üniversitesi	65		54		

- En fazla *değişim* gerçekleştiren (gelen öğrenci, gelen öğretim üyesi, giden öğrenci, giden öğretim üyesi) üniversiteler:
- Ege Üniversitesi (239)
  - Anadolu Üniversitesi (225)

- En az *değişim* gerçekleştiren (gelen öğrenci, gelen öğretim üyesi, giden öğrenci, giden öğretim üyesi) üniversiteler:
  - Karadeniz Teknik Üniversitesi (61)
  - Sabancı Üniversitesi (65)

- En fazla *giden öğrenci* değişimi gerçekleştiren üniversiteler:
  - İstanbul Teknik Üniversitesi (205 öğrenci)
  - Ege Üniversitesi (193 öğrenci)

- En az *giden öğrenci* değişimi gerçekleştiren üniversiteler:
  - Sabancı Üniversitesi (54 öğrenci)
  - Karadeniz Teknik Üniversitesi (57 öğrenci)

- En fazla *giden öğretim elemanı* değişimi gerçekleştiren üniversiteler:
  - Ege Üniversitesi (46 öğretim elemanı)
  - Anadolu Üniversitesi (40 öğretim elemanı)

- En az *giden öğretim elemanı* değişimi gerçekleştiren üniversiteler:
  - Gazi Üniversitesi (2 öğretim elemanı)
  - İstanbul Kültür Üniversitesi (8 öğretim elemanı)

- En fazla *gelen öğrenci* değişimi gerçekleştiren üniversiteler:
  - Galatasaray Üniversitesi
  - Marmara Üniversitesi

- En az *gelen öğrenci* değişimi gerçekleştiren üniversiteler:
  - Fatih Üniversitesi
  - Kültür Üniversitesi

- En fazla *gelen öğretim elemanı* değişimi gerçekleştiren üniversiteler:
  - Anadolu Üniversitesi
  - Ege Üniversitesi

- En az *gelen öğretim elemanı* değişimi gerçekleştiren üniversiteler:
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi
- Başkent Üniversitesi

Değişim sayıları doğrultusunda yapılan sıralamada, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında en fazla ve en az değişim gerçekleştiren üniversiteleri belirledik. Bu aşamada ortaya çıkan değişim sayılarındaki farklılıklar, Erasmus Koordinatörlükleri bünyesinde gelen öğrenciye yönelik organize edilen Oryantasyon Programlarını, giden öğrencinin tercih ettiği ülkeleri ve Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet sitelerini araştırmamız konusunda bizi yönlendirdi. En fazla ve en az değişim gerçekleştiren bu kurumlardan hangileri gelen öğrenciye yönelik Oryantasyon Programı düzenlemektedir? Oryantasyon Programı gelen yabancı öğrenciler üzerinde etkili midir? Erasmus Programı kapsamında gelen öğrencilerin tercih ettiği üniversitelerde Oryantasyon Programı düzenlenmekte midir?

Bir sonraki bölümde, Erasmus öğrenci değişim programı kapsamında gelen öğrencilere yönelik düzenlenen ve araştırma konumuzun bir diğer değişkenini oluşturan Oryantasyon Programına değineceğiz.

5. ORYANTASYON PROGRAMI

Bu bölümde, araştırma konumuza yönelik ikinci değişkenimiz olan Erasmus Oryantasyon Programı üzerinde duracağız. Oryantasyon Programı, Erasmus kapsamında ülkemize gelen yabancı öğrencilerin gittikleri üniversitelerde akademik ve kültürel uyumlarını sağlamak için düzenlenen sosyal faaliyetlerdir. Bu programın amacı, yabancı öğrencilerin değişim öncesi, değişim esnasındaki ve değişim sonrası problemlerine çözüm bulmak ve değişim sürecini daha kolay bir hale getirmektir. Oryantasyon Programı çerçevesinde, Erasmus Koordinatörlükleri, Erasmus Student Network (ESN) olarak adlandırılan Erasmus Öğrenci Kulüplerinin katkısıyla çeşitli kültürel ve sosyal etkinlikler düzenlemektedir.

Öncelikle, Ulusal Ajans tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, Türkiye genelinde, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında, değişim sayıları itibariyle yapılan sıralamadaki ilk yirmi üniversite arasından Oryantasyon Programı yapan kurumları saptayıp, daha sonra da bu bağlamda düzenlenen etkinlikler ve aktiviteler üzerinde duracağız. Edindiğimiz bilgiler ışığında oluşturacağımız Oryantasyon Programı değerlendirme tablosu Türkiye genelinde üniversitelerin bu bağlamda gerçekleştirdikleri çalışmaları net bir şekilde görmemizi sağlayacaktır. Araştırmamızı, Erasmus Koordinatörlüklerinin internet sitelerindeki verilerden yola çıkarak gerçekleştirdik.

5.1. Erasmus Oryantasyon Programı Düzenleyen Üniversiteler

Tablo 5.1’de, Anadolu Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Kültür Üniversitesi Erasmus Programı kapsamında gelen öğrenciye yönelik Oryantasyon Programı uygulamaktadır.

Erasmus Koordinatörlüklerinin yanı sıra Erasmus Öğrenci Kulüpleri de alanda faaliyet göstermektedir.

Tablo 5.1: Erasmus Oryantasyon Programı Düzenleyen Üniversiteler

Üniversiteler	Oryantasyon Programı	
	Var	Yok
Akdeniz Üniversitesi	√	
Anadolu Üniversitesi	√	
Ankara Üniversitesi		√
Bilkent Üniversitesi	√	
Boğaziçi Üniversitesi	√	
Çukurova Üniversitesi	√	
Dokuz Eylül Üniversitesi	√	
Ege Üniversitesi	√	
Fatih Üniversitesi		√
Galatasaray Üniversitesi		√
Hacettepe Üniversitesi	√	
İstanbul Teknik Üniversitesi	√	
İstanbul Üniversitesi	√	
Karadeniz Teknik Üniversitesi	√	
Kültür Üniversitesi	√	
Marmara Üniversitesi	√	
Mimar Sinan Üniversitesi		√
Sabancı Üniversitesi	√	
Selçuk Üniversitesi		√
Süleyman Demirel Üniversitesi		√
Uludağ Üniversitesi		√
Yıldız Teknik Üniversitesi	√	

5.1.1. Türkiye Erasmus Öğrenci Ağı (ESN)

“Erasmus Öğrenci Ağı-Erasmus Student Network” (ESN), 1990 yılında kurulmuş olan, öğrenci değişimini destekleyen, teşvik eden ve geliştiren uluslararası bir öğrenci organizasyonudur⁸⁹. Merkezi Belçika’da olmak üzere 33 ülkede aktif olup 244’in üzerinde yükseköğretim kurumunda faaliyetlerine devam etmektedir. ESN Türkiye, Almanya, Avusturya, Belçika, Bosna Hersek, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Fas, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Macaristan, Makedonya, Malta, Norveç,

⁸⁹ “ESN Turkey Board”, Uluslararası Erasmus Değişim Öğrencileri Birliği, www.esnturkiye.org [06.02.2008].

Polonya, Portekiz, Romanya, Sırbistan, Slovakya, Slovenya ve Yunanistan'da faaliyet göstermektedir.

Bu organizasyonun 33 ülkede sosyal aktiviteler, bilgilendirici toplantılar, kültürel tanıtıcı aktiviteler ile öğrenci değişim programı dahilinde gelen yada gidecek olan öğrencilerin; ilgili ülkeye en kısa sürede adapte olmalarını, problemlerini en kısa yoldan çözmelerini, gittikleri ülkeyi daha yakından ve doğru olarak tanımalarına yardımcı olmaktadır. Yabancı öğrencilerin kalacak yer ve ulaşım sorunlarına çare bulmaya da ilgili üniversitelerdeki ESN grupları yardımcı olmaktadır.

Türkiye'de ESN, Erasmus Programı dahilinde, ülkemize konuk olan öğrencilere Türkiye'yi ve Türk kültürünü en iyi şekilde tanıtmak, sevdirmek, Türk imajını olumlu yönde değiştirmek veya geliştirmek, Türk örf ve adetlerini tanıtan kültür gezileri, konferanslar, yemekler, eğlenceler, Oryantasyonlar ve aktiviteler düzenlemek, ayrıca ülkemizden değişim öğrencisi olarak yurt dışına gidecek olan öğrencilerimize yardımcı olmak, onlara gidecek oldukları okul ve ülke hakkında bilgi ve destek sağlayan bir topluluktur. "Akdeniz Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Beykent Üniversitesi, Bilgi Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Çağ Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Kültür Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Galatasaray Üniversitesi'nde" ESN faaliyetlerini sürdürmektedir⁹⁰.

5.1.2. Anadolu Üniversitesi

Anadolu Üniversitesi'ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, Erasmus Değişim Programı kapsamında gelen yabancı öğrenciye yönelik Oryantasyon Haftası güz ve bahar dönemlerinde olmak üzere her akademik yılda yılda iki kez düzenlenmektedir. Bu faaliyeti yürüten "Uluslararası İlişkiler Birimi", değişim öğrencilerine hizmet vermek için kurulan ESN-Anadolu olarak adlandırılan öğrenci kulübüyle beraber çalışmaktadır. Bu programın amacı, Anadolu Üniversitesi'ne gelen yabancı öğrencilerin değişim öncesi, değişim esnasındaki ve değişim sonrası problemlerine çözüm bulmak ve değişim sürecini daha kolay bir hale getirmektir. Bunun yanı sıra, Anadolu Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi yabancı bir ülkede öğrenimlerini sürdürmek üzere bulunan öğrencilerin ilk haftalarda

---

⁹⁰ age.

yaşayabilecekleri sorunları en aza indirmek amacıyla düzenlenen “Buddy Programını” uygulamaktadır. Erasmus programı ile gelecek olan öğrencilerden her birine bir buddy (Uluslararası İlişkiler Birimi tarafından belirlenen gönüllü öğrenci temsilcisi) düşmektedir. Buddy olarak seçilen öğrenci Anadolu Üniversitesi’ne gelecek olan misafir öğrencilerle özellikle ilk iki hafta boyunca sürekli ilgilenmektedir. Gelen misafir öğrenciyi havaalanından karşılanması ile başlayan bu süreçte, Uluslararası İlişkiler Birimi ile öğrenci arasında iletişimi kolaylaştırmak; kayıt esnasında gerekli süreçlerin yerine getirmek ve kampüsü ve bölümü tanıtmak buddy olarak seçilen öğrencinin görevlerindedir⁹¹.

Anadolu Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi’ne ait internet sitesinde, gelen öğrenci başlığı altında, temel bilgiler yer almaktadır. Bunlar, kayıt işlemleri, konaklama, ulaşım, vize, oturma izni, akademik takvim, kütüphane, restoranlar, öğrenci kulüpleri, sosyal ve kültürel etkinlikler vb. bilgilerdir. Aynı zamanda üniversitenin diğer bölümleriyle çeşitli alanlarda Türk kültürünü ve Türk dilini tanıtmaya yönelik ortak çalışmalar yapılmaktadır.

5.1.3. Ege Üniversitesi

Ege Üniversitesi’ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, Oryantasyon Programı, değişim öğrencilerine Ege Üniversitesi’nin akademik, sosyal, kültürel ve fiziksel olanaklarını tanıtmayı amaçlamaktadır. Bu programda öğrencilerin yeni ortama uyum sağlamaları ve çevreyi tanımaları sağlanmaktadır. Bu bağlamda kampüs turu, fakülte ve bölümler hakkında bilgilendirme toplantıları, öğrenci etkinlikleriyle tanışma günleri düzenlenmektedir. Erasmus Ofisi tarafından organize edilen program kapsamında öğrencilere Ege Üniversitesi tanıtım broşürü, Türkiye ve İzmir’i tanıtıcı ve pratik yaşam için gerekli bilgileri içeren materyaller verilmektedir. Oryantasyon Programı, öğrencinin İzmir Adnan Menderes Havalimanından karşılanması ile başlar. Karşılanan öğrenci, Ege Üniversite’sinde kalacağı yere ulaştırılır. Oryantasyon Programı çerçevesinde yakın çevre gezileri düzenlenmektedir. Erasmus Ofisi internet sitesinde, gelen yabancı öğrencinin yararlanabileceği bir kılavuz bulunmaktadır. Kılavuzda, barınma, beslenme, sağlık

⁹¹ “Oryantasyon”, Anadolu Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi, www.trdegisim.anadolu.edu.tr/index.php [05.02.2008].

ve sigorta, burs olanakları, oturma izni ve vize işlemleri, çalışma olanakları, Türkçe dil kursu, sosyal ve kültürel aktiviteler ile ilgili bilgiler yer almaktadır⁹².

“ESN-İzmir”, Erasmus Student Network) Ege Üniversitesi Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığına bağlı öğrenci topluluğudur. Erasmus Ofisi ve ESN-İzmir Erasmus Oryantasyon Çalışmalarını beraber sürdürmektedir. ESN-İzmir, ilk kez Ege Üniversitesi, İşletme Fakültesi tarafından 2006 yılında kurulmuştur. Gelen yabancı öğrenciler için sosyal ve kültürel aktiviteler düzenleyen bir organizasyondur. Tamamı gönüllü Türk öğrencilerden oluşur. ESN-İzmir öğrenci topluluğu, güz ve bahar dönemleri olmak üzere yılda iki kez Oryantasyon Günleri düzenlemektedir⁹³.

5.1.4. İstanbul Teknik Üniversitesi

İstanbul Teknik Üniversitesi'ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, Avrupa Birliği Merkezi Erasmus Ofisi öncülüğünde, İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Kültür ve Sanat Birliğine bağlı olan ESN-İTÜ (Erasmus Öğrenci Kulübü) her akademik yılda Eylül ve Şubat aylarının başında gelen yabancı “Erasmus öğrencilerine yönelik akademik, sosyal, kültürel ve fiziksel olanaklarının tanıtımını amaçlayan Oryantasyon Programı” düzenlemektedir⁹⁴. Bir gün süren Oryantasyon Toplantısında, üniversiteye yönelik tanıtım broşürü verilerek, öğrencilerle kampüs turu yapılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye ve İstanbul'u tanıtıcı ve pratik yaşam için gerekli bilgiler öğrencilerle paylaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, diğer bölümlerle işbirliği yapan İTÜ Erasmus Ofisi gelen misafir öğrencilere Osmanlı Tarihi, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi, Türkiye'nin Coğrafyası, Türk Şiiri, Türk Düşünce Tarihi vb. alanlarda seminerler organize etmektedir.

5.1.5. İstanbul Üniversitesi

İstanbul Üniversitesi'ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, Erasmus Programı kapsamında gelen öğrenciye yönelik Oryantasyon Programı “İstanbul Üniversitesi Uluslararası Akademik İlişkiler Kurulu” tarafından düzenleniyor. Bu program, öğrencilerin yeni ortama uyum sağlamalarını ve çevreyi tanımalarını,

---

⁹² “Orientation Program for Exchange Students”, Ege Üniversitesi, www.erasmus.ege.edu.tr [27.01.2008].

⁹³ “Esn-İzmir”, Ege Üniversitesi, www.esn-izmir.ege.edu.tr/hakkimizda.php [27.01.2008]

⁹⁴ “Erasmus Student Club”, İstanbul Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Merkezi, <http://www.eucentre-eng.itu.edu.tr> [28.02.2008].

öğrenci etkinlikleriyle tanışma ve diğer öğrencilerle bir araya gelip kaynaşma fırsatı sağlamaktır.

Oryantasyon Programı dahilinde yapılan aktiviteler şunlardır:

Her akademik yılda güz ve bahar dönemlerinde tanışma toplantılarının düzenlenmesi; bu toplantılarda üniversite tanıtım broşürlerinin, Türkiye ve İstanbul'u tanıtıcı ve değişim süreci ile ilgili temel bilgileri içeren materyallerin verilmesi; diğer bölümlerin katkısıyla düzenlenen kültür seminerleri (Türk Dili, Türk Tarihi, Türk Edebiyatı...); Türkçe dil eğitimi ve Tandem uygulaması. Tandem, Avrupa'da çoğu üniversitede uygulanan bir “dil partnerliği – eşlikçiliği” programıdır⁹⁵. Erasmus öğrencisinin gittiği ülkenin dilini ve kültürünü öğrenirken, kendisine eşlik eden ev sahibi öğrencinin de onun dilini ve kültürünü öğrenmesini, geliştirmesini amaçlayan bir uygulamadır.

5.1.6. Marmara Üniversitesi

Marmara Üniversitesi'ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, “Marmara Üniversitesi Sokrates-Erasmus Birimi”, Erasmus Programı kapsamında gelen yabancı öğrencilere yönelik Oryantasyon Programı düzenlemektedir. Üniversite ve bölümler tarafından yapılan tanışma toplantılarında, misafir öğrencilere akademik süreç tanıtılarak, değişim süresinde yararlanacakları çeşitli bilgi formları dağıtılmaktadır. Her bölümün belirlediği öğrenci asistanlar yabancı öğrencilere şehir ve çevre gezileri düzenleyerek kayıt, konaklama, vize, oturma izni, vb. konularında yardımcı olmaktadır⁹⁶.

5.1.7. Akdeniz Üniversitesi

Akdeniz Üniversitesi'nden edinilen bilgilere göre, Akdeniz Üniversitesi “Erasmus Ofisi ve Uluslararası Gençlik Kulübü” (ESN-Akdeniz) Erasmus kapsamında gelen yabancı öğrenciler için her akademik yılda iki defa olmak üzere Oryantasyon Programı organize ederek başarılı bir değişim süreci geçirmeleri için onları hazırlamaktadır. Yine Erasmus Ofisi öncülüğünde Üniversite bünyesinde kurulan Uluslararası Gençlik Kulübü gelen Erasmus öğrencilerine yönelik “Buddy Programı” uygulamasını gerçekleştirmektedir. Öğrenci değişimi çerçevesinde, Akdeniz

⁹⁵ “Gelen Öğrenci”, İstanbul Üniversitesi Erasmus Ofisi, www.istanbul.edu.tr/uaik/ABegitim/gelen_ogrenci.php [06.02.2008].

⁹⁶ “Erasmus Gelen Öğrenciler”, Marmara Üniversitesi Sokrates-Erasmus Birimi, <http://erasmus.marmara.edu.tr/0607gelen.php> [30.01.2008].

Üniversitesi'ne gelen misafir öğrencilerin Türkiye'yi ve üniversiteyi en iyi şekilde tanıyabilmeleri, karşılaşabilecekleri sorunların en aza indirgenebilmesi amacıyla düzenlenen bir programdır. Bu programın amacı “gelen Erasmus öğrencileri ile Akdeniz Üniversitesi öğrencileri arasında iletişimi güçlendirmek, yabancı öğrencilerle çeşitli dillerde konuşma grupları oluşturarak dil pratiği yapmaktır”⁹⁷.

5.1.8. Dokuz Eylül Üniversitesi

Dokuz Eylül Üniversitesi'ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, Oryantasyon Programı “Dış İlişkiler Ofisi” tarafından her akademik yılda iki kez olmak üzere Eylül ve Şubat aylarında düzenlenmektedir. Üç gün boyunca süren organizasyonda, yabancı öğrencilere yönelik yararlı bilgiler sunulmaktadır. Aynı zamanda, öğrenci gelmeden önce, Dış İlişkiler Ofisi'nin internet sayfasından üniversite, akademik süreç, kayıt, oturma izni, vize, konaklama, şehirdeki sosyal etkinlikler ve aktiviteler hakkında bilgi edinebilir.

“ESN-İzmir Erasmus öğrenci topluluğuna” üye olan Dokuz Eylül Üniversitesi, gelen yabancı öğrencilerin bu kulübün düzenlediği Oryantasyon Çalışmalarına katılabilmelerini sağlamaktadır⁹⁸.

5.1.9. Boğaziçi Üniversitesi

Boğaziçi Üniversitesi'ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, “Boğaziçi Üniversitesi Oryantasyon Programı Uluslararası İlişkiler Ofisi” tarafından düzenlenmektedir. Bu program gelen yabancı öğrencilerin kültürel uyumlarını sağlamak için sosyal faaliyetler düzenlemeyi amaçlamaktadır. Uluslararası İlişkiler Ofisi'nin internet sayfasında gelen misafir öğrencilere yönelik Oryantasyon Kılavuzu bulunmaktadır. İçerisinde akademik takvim, üniversiteye ulaşım, konaklama, vize ve oturma izni vb. bilgiler yer almaktadır. Boğaziçi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi öncülüğünde ESN-Boğaziçi kulübü de bu alanda faaliyet göstermektedir⁹⁹.

5.1.10. Sabancı Üniversitesi

⁹⁷ “Buddy Programı”, Akdeniz Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi, www.akdeniz.edu.tr/int/buddy.htm [27.01.2008].

⁹⁸ “Erasmus Genel Bilgi”, Dokuz Eylül Üniversitesi, <http://www.deu.edu.tr/DEUWEB/icerik.php> [09.01.2008].

⁹⁹ “Office of International Relations”, Boğaziçi Üniversitesi, <http://www.intl.boun.edu.tr//index.cfm> [15.12.2007].

Sabancı Üniversitesi'ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, Sabancı Üniversitesi Avrupa Birliği Ofisi gelen yabancı öğrenciye yönelik Oryantasyon Programı düzenlemektedir. Bu bağlamda sosyal aktiviteler ve kültür gezileri organize edilmektedir. Gelen yabancı öğrencilerin öğrenci kulüplerinde gönüllü olarak çalışabilmelerine olanak verilmektedir. Avrupa Birliği Ofisi'ne ait internet sitesinde, gelen yabancı öğrencinin değişim süresince yararlanabileceği pratik bilgiler yer almaktadır. Öğrenciler ulaşım, konaklama, sağlık hizmetleri, iş olanakları, dil kursları, öğrenci kulüpleri ile ilgili bilgilerden ve İstanbul'u tanıtan sunumlardan yararlanabilirler¹⁰⁰.

5.1.11. Bilkent Üniversitesi

Bilkent Üniversitesi'nden edinilen bilgilere göre, yabancı öğrencilere yönelik Oryantasyon Programı, Bilkent "Üniversitesi Uluslararası Öğrenci Ofisi" tarafından eylül ve şubat aylarında düzenlemektedir. Üç gün süren bu etkinlik yabancı öğrencilerin üniversiteye adapte olmalarını ve akademik süreci anlamalarını sağlamaktadır. Dönem içinde, diğer bölümlerin katkısıyla çeşitli konularda seminerler yapılmaktadır. Türkçe dil kursları, çevre gezileri, öğrenci kulüpleriyle ortak çalışmalar Oryantasyon Programı çerçevesinde gerçekleştirilmektedir¹⁰¹.

5.1.12. Çukurova Üniversitesi

Çukurova Üniversitesi'ne ait internet sitesinden elde edilen bilgilere göre, "Çukurova Üniversitesi Dış İlişkiler Birimi" tarafından düzenlenen Oryantasyon Programı kapsamında tanışma toplantıları, yakın çevre gezileri, sosyal aktiviteler düzenlenmektedir. Dönem başında organize edilen bu aktiviteler yabancı öğrencilere Türkiye'yi ve Türk Kültürünü tanımalarını amaçlamaktadır. Ayrıca yabancı öğrenci Çukurova Üniversitesi'ne gelmeden önce Dış İlişkiler Birimi'nin internet sayfasından değişim süresinde yararlanacağı bilgilere ulaşabilmektedir¹⁰².

5.1.13. Hacettepe Üniversitesi

---

¹⁰⁰ "Information for Students", Sabancı Üniversitesi, <http://www.sbnciuniv.edu/erasmus/eng/informtionforstudents/orientation.html> [15.12.2007].

¹⁰¹ "Bilkent University, Orientation Program", Bilkent Üniversitesi, <http://www.bilkent.edu.tr/bilkent/erasmus/orientation.html> [15.12.2007].

¹⁰² "Çukurova Dış İlişkiler Birimi", Çukurova Üniversitesi, <http://international.cukurova.edu.tr> [27.01.2008].

Hacettepe Üniversitesi'ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, "Hacettepe Üniversitesi AB Ofisi" eylül ve şubat aylarında gelen yabancı öğrenciye yönelik Oryantasyon Programı düzenlemektedir. Bu programın içeriği tanışma toplantılarından, sosyal etkinliklerden, çevre gezilerinden vb. aktivitelerden oluşmaktadır. "Hacettepe Üniversitesi AB Ofisi öncülüğünde üniversitenin Sağlık, Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığına bağlı olan Değişim Öğrencileri Kulübü de bu alanda faaliyet göstermektedir"¹⁰³.

5.1.14. Kültür Üniversitesi

Kültür Üniversitesi'ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, "Kültür Üniversitesi Uluslararası Ofisi" her dönem başında bir hafta süren Oryantasyon Günleri düzenlemektedir. "Oryantasyon Programı kapsamında, tanışma toplantısı, kampüs turu, Türkiye ve İstanbul'u tanıtan film gösterimi, İstanbul gezisi, Türk Dili ve Türk Kültürü seminerleri vb. etkinlikler organize edilmektedir"¹⁰⁴.

5.1.15. Galatasaray Üniversitesi

Galatasaray Üniversitesi'ne ait internet sitesinden edinilen bilgilere göre, Galatasaray Üniversitesi 2005–2006 öğretim yılında, Erasmus Programı kapsamında gelen öğrenci değişiminde ilk sırada bulunmaktadır. Değişim faaliyetlerini yürüten "Uluslararası İlişkiler Ofisi" kendi bünyesinde yabancı öğrencilere yönelik Oryantasyon Programı düzenlemektedir. Yabancı öğrencilere yönelik Oryantasyon Faaliyetleri, Uluslararası İlişkiler Ofisi öncülüğünde ESN-Galatasaray topluluğu tarafından yapılmaktadır¹⁰⁵.

5.1.16. Karadeniz Teknik Üniversitesi

Karadeniz Teknik Üniversitesi'ne ait internet sitesinde elde edilen bilgilere göre, Erasmus Ofisi yılda iki kez Eylül ve Şubat ayları olmak üzere Oryantasyon Günleri düzenlemektedir. Bunun dışında, gelen yabancı öğrenciler, Erasmus Ofisi'ne ait internet sitesinde Oryantasyon Bilgi Paketi yer almaktadır¹⁰⁶.

¹⁰³ "AB Ofisi", Hacettepe Üniversitesi, http://www.abofisi.hacettepe.edu.tr/tr/belgeler/HU_Temmuz07raporu.doc [28.01.2008].

¹⁰⁴ "Erasmus International Students", İstanbul Kültür Üniversitesi, <http://www.io.iku.edu.tr/international-students.php> [30.01.2008].

¹⁰⁵ "Socrates Erasmus", Galatasaray Üniversitesi, <http://www.gsu.edu.tr/tr/akademik/uluslararasi/socrateserasmus/ogrenci.doc> [04.02.2008]

¹⁰⁶ "Erasmus", Karadeniz Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi, <http://ofinaf.ktu.edu.tr/index.php> [04.02.2008].

5.1.17. Selçuk Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Fatih Üniversitesi

Sözü edilen üniversitelerin Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet siteleri incelendikten sonra Oryantasyon Programına ilişkin ayrıntılı bilgi bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Selçuk ve Süleyman Demirel Üniversitelerinin internet sitelerinde, Erasmus kapsamında gelen öğrenciye yönelik Oryantasyon Bilgi Paketi bulunmaktadır. Ayrıca her iki üniversitenin Türkçe Dil Kursu düzenlediklerine dair bilgi verilmektedir. Ankara, Uludağ, Mimar Sinan ve Fatih Üniversitelerinin internet sitelerinde sadece Oryantasyon Bilgi Paketi mevcuttur.

5.2. Erasmus Oryantasyon Programı Değerlendirme

Tablo 4.2’de Türkiye genelinde Erasmus Programı kapsamında gelen yabancı öğrenciye yönelik Oryantasyon Programı düzenleyen Üniversiteler ve bu program çerçevesinde yapılan etkinlikler ve aktiviteler gösterilmektedir. Anadolu Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi, Oryantasyon Programını en etkin şekilde uygulayan kurumlardır.

Avrupa yüksek öğretim kurumlarının birbiriyle işbirliği yapmalarını amaçlayan, akademik ve kültürel aktarımı sağlayan Erasmus Programı ve bu çerçevede gerçekleşen Oryantasyon programının önemi her geçen gün artmaktadır. 2005–2006 akademik yılında 900 yabancı öğrenci Türkiye’ye gelmiştir. Bu programın amacı bu öğrencilerin başarılı bir değişim süreci geçirmelerini sağlamaktır. Ayrıca Türkiye’yi ve Türk kültürünü en iyi şekilde tanıtmayı, sevdirmeyi, Türk imajını olumlu yönde değiştirmeyi veya geliştirmeyi, Türk geleneklerini tanıtan renkli kültür gezileri, konferanslar, yemekler, eğlenceler, Oryantasyonlar ve aktiviteler düzenleyerek misafir öğrencilerin Türkiye’den olumlu düşüncelerle ayrılmalarını sağlayacaktır.

Ayrıca Avrupa kültür ve eğitiminde vizyonunu genişletmek isteyen Türk öğrencilerinin sayısının artmasına, ülkeler arası ilişkilerin daha iyi tutulmasına katkıda bulunacaktır. Hayatboyu Öğrenme Programı kapsamında, üniversitelerimizin Erasmus Koordinatörlüklerinin gelen öğrenciye yönelik Oryantasyon Çalışmalarını geliştirerek daha etkin bir hale getirmeyi hedeflemelidir.

5.2. Erasmus Oryantasyon Programı Değerlendirme Tablosu

Üniversiteler	Oryantasyon Günleri (tanışma toplantısı, kampüsü turu, seminerler vb. etkinlikler)	Erasmus Öğrenci Kulübü	Buddy Programı	Oryantasyon Bilgi Paketi
Akdeniz Üniversitesi	√	√	√	√
Anadolu Üniversitesi	√	√	√	√
Ankara Üniversitesi				√
Bilkent Üniversitesi	√			√
Boğaziçi Üniversitesi	√	√		√
Çukurova Üniversitesi	√			√
Dokuz Eylül Üniversitesi	√	√	√	√
Ege Üniversitesi	√	√	√	√
Fatih Üniversitesi				√
Galatasaray Üniversitesi		√		
Hacettepe Üniversitesi	√			√
İstanbul Teknik Üniversitesi	√	√		√
İstanbul Üniversitesi	√			√
Karadeniz Teknik Üniversitesi	√			√
Kültür Üniversitesi	√	√		√
Marmara Üniversitesi	√	√	√	√
Mimar Sinan Üniversitesi				√
Sabancı Üniversitesi	√	√		√
Selçuk Üniversitesi				√
Süleyman Demirel Üniversitesi				√
Uludağ Üniversitesi				√
Yıldız Teknik Üniversitesi	√	√	√	√

6. ERASMUS PROGRAMI KAPSAMINDA TERCİH EDİLEN ÜLKELER

Bu bölümde, Erasmus öğrencilerinin değişim programı kapsamında tercih ettiği ülkeler üzerinde duracağız. İkinci bölümde belirttiğimiz gibi, 27 AB ülkesi yaşam standartları ve pahalılık endekslerine göre üç farklı gruba ayrılmaktadır. Birinci grup ülkeler için aylık hibe 300 avro; ikinci grup ülkeler için 400 avro; üçüncü grup ülkeler için 500 avro olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, Erasmus Programına dahil olan ülkeleri çok konuşulan diller ve az konuşulan diller olarak iki gruba ayırabiliriz. Bu bağlamda, İngilizce, Fransızca ve Almanca dışındaki Avrupa dilleri az konuşulan diller olarak adlandırılmaktadır. Değişim öğrencileri Erasmus Programı kapsamında eğitimlerini devam edecekleri üniversiteleri seçerken verilen hibe miktarlarını ve çeşitli kültürel ve sosyal farklılıkları göz önünde bulundurmaktadırlar.

Öncelikle, UA tarafından belirlenen ilk yirmi üniversitenin, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında, en fazla değişim gerçekleştirdikleri ülkeleri belirleyip, daha sonra öğrencilerin bu konudaki seçimlerini etkileyen faktörleri açıklayacağız.

6.1. Erasmus Programı Kapsamında Tercih Edilen Ülkeler

Seçilen yirmi üniversitenin Erasmus Koordinatörlülerinin internet sitelerini tarayıp, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Erasmus Programı kapsamındaki değişim öğrencilerinin tercih ettiği ülkelere ilişkin verileri aşağıdaki tablo 6.1’de belirttik.

Tablo 6.1: Erasmus Programı Kapsamında Tercih Edilen Ülkeler

Üniversiteler	Gidilen ülkeler
Akdeniz Üniversitesi	Almanya, Fransa, Belçika, İtalya, Macaristan, Çek, Polonya
Anadolu Üniversitesi	Polonya, Macaristan, Slovakya, Çek Cumhuriyeti
Ankara Üniversitesi	Almanya, Hollanda, İtalya, Fransa, İspanya, Polonya
Bilkent Üniversitesi	Almanya, Danimarka, İtalya, Fransa, İsveç, Hollanda
Boğaziçi Üniversitesi	Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Almanya, Hollanda, İtalya, İspanya, İngiltere
Çukurova Üniversitesi	Almanya, İsveç, Belçika, Hollanda, İtalya
Dokuz Eylül Üniversitesi	Almanya, Hollanda, Belçika, İtalya, Fransa, Finlandiya
Ege Üniversitesi	Almanya, İspanya, İtalya
Galatasaray Üniversitesi	Fransa, Belçika
Hacettepe Üniversitesi	Almanya, Fransa, Belçika, İtalya, Hollanda
İstanbul Teknik Üniversitesi	Almanya, İtalya, Fransa, Hollanda, İskandinav Ülkeleri
İstanbul Üniversitesi	Almanya, Hollanda, Avusturya, Fransa, İtalya
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Almanya, Belçika
Marmara Üniversitesi	Almanya, İtalya, Fransa, Belçika
Mimar Sinan Üniversitesi	Almanya, İtalya, İspanya, Avusturya, Belçika, Fransa, Danimarka, Portekiz, Norveç
Sabancı Üniversitesi	Almanya, Danimarka, İtalya, Fransa, İsveç, Hollanda
Selçuk Üniversitesi	Bulgaristan, Çek, Polonya, Romanya, Slovakya
Süleyman Demirel Üniversitesi	Polonya, Litvanya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan
Uludağ Üniversitesi	Slovenya, Polonya, Çek, Macaristan
Yıldız Teknik Üniversitesi	Almanya, Fransa, İtalya, İspanya

Tablo 6.1’de, Anadolu Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi ve Uludağ Üniversitelerinin Erasmus değişim öğrencileri 2005–2006 eğitim-öğretim yılında, birinci grup ve aynı zamanda az konuşan diller kategorisine dahil olan ülkeleri tercih ettiği görülmektedir. Bu bağlamda dikkatimizi çeken bir diğer nokta ise, İstanbul’da bulunan üniversitelerde değişim öğrencilerinin (İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Yıldız Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi) tercihleri Almanya, Fransa, İtalya ve İspanya’da bulunan üniversiteler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Türk Üniversitelerin en az değişim gerçekleştirdikleri kurumlar, üçüncü gruba dahil olan İskandinav ülkeleridir. 2005–2006 eğitim-öğretim yılında en fazla öğrenci değişimi gerçekleştiren İstanbul Teknik Üniversitesi ve Ege Üniversitesi Erasmus Programı kapsamında Almanya, İtalya ve Fransa’daki üniversiteler ile işbirliği yapmaktadır. Bu ülkelerdeki eğitim sisteminin Türk eğitim sistemine daha yakın ve eğitim dilinin ağırlıklı olarak Almanca, İngilizce ve Fransızca olması değişim öğrencilerinin seçimlerini yönlendirmektedir. Bunun yanı sıra, Türkiye genelinde mühendislik dallarında eğitim gören öğrenciler Almanya ve İngiltere’yi tercih ederlerken, mimarlık ve güzel sanatlar öğrencileri ağırlıklı olarak İspanya, İtalya ve Fransa’yı tercih etmektedirler. Mühendislik dallarında eğitim gören öğrencilerin değişim programlarına daha çok talep göstermesi, bu alanlardaki öğrencilerin dil yeterliliğine, kariyer beklentilerinin yüksekliğine veya bu dallardaki kontenjanların daha yüksek olmasına bağlanabilir.

6.2. Değerlendirme

Yapılan inceleme sonucunda, Erasmus programı kapsamında 2005–2006 eğitim-öğretim yılında değişim öğrencilerinin tercih ettiği ülkeler farklılıklar göstermektedir. İnternet siteleri üzerinden yapılan araştırma sonucunda değişim öğrencisinin seçimini yönlendiren etkenler şunlardır:

- Ülkelerin yaşam standartları ve pahalılık oranları,
- Eğitim sistemindeki farklılıklar,
- Dil ve kültür farklılıkları,
- Notlandırma sistemindeki ve ölçütlerindeki farklılıklar,
- Anlaşma yapılan iki üniversite arasındaki derslerin uyumu,

- Bazı yüksek öğretim kurumlarında derslerin bir veya iki dönemden fazla sürmesi ve öğrencilerin sınava ancak derslerin tamamlanmasından sonra girebilmesi ve öğrencinin yurt dışında kalış süresinin sınırlı olması durumunda öğrencinin bu gibi derslerden kredi alamama tehlikesiyle karşı karşıya kalması,
- Eğitimin Almanca, Fransızca ve İngilizce dışında az konuşulan Avrupa dillerinde verilmesi.

Erasmus değişim öğrencileri, gidecekleri ülkedeki kültürel ve eğitim sistemindeki farklılıklar nedeniyle oluşan problemlerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu sorunları en aza indirmek için, değişim öğrencileri ülke seçimlerini belirttiğimiz faktörler doğrultusunda gerçekleştirmelidirler. Birinci grup ülkelerde yaşam standartlarının diğer ülkelere göre daha düşük olması değişim öğrencilerinin tercihlerini etkilemektedir. Bunun yanı sıra Almanca, İngilizce ve Fransızca eğitim veren üniversiteler Türk eğitim sistemine benzer yönleriyle değişim öğrencileri tarafından tercih edilmektedir.

7. ERASMUS KOORDİNATÖRLÜKLERİ İNTERNET SİTELERİ

Son bölümde, Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapısını oluşturan ve bu birime ait en önemli değişkenlerden biri olan internet siteleri üzerinde duracağız. Erasmus Değişim Programının uluslararası boyutlarda en etkin şekilde yürütülebilmesinde bu birimlere ait internet siteleri çok önemli bir yere sahiptir. Erasmus Koordinatörlükleri tarafından oluşturulan internet siteleri kolay algılanabilir, ulaşılabilir, şeffaf ve güncel olarak nitelendirilen özelliklere sahip olmalıdır.

Öncelikle, 2005–2006 eğitim-öğretim yıllarında değişim sayılarına göre Türkiye genelindeki yirmi üniversite arasından, örnekleme yöntemiyle seçilen Anadolu Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Fatih Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi'ne ait Erasmus Koordinatörlüklerinin idari yapıları tanıtılacaktır. Daha sonra, bu kurumların internet sitelerinde bulunması gereken bilgiler belirlenerek seçilen üniversitelerin Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet siteleri incelenecektir. Elde edilen sonuçlar, oluşturacağımız değerlendirme tablosunda gösterilecektir.

7.1. Erasmus Koordinatörlüklerinin İdari Yapıları

İncelenen Erasmus Koordinatörlüklerine ait bilgilere bu birimlere ait internet sitelerinden elde edilmiştir.

7.1.1. Ege Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi

Ege Üniversitesi 1 Kasım 2003 tarihinde Erasmus Üniversite Beyannamesi'ni almaya hak kazanmıştır. Nisan 2005 tarihinde Ege Üniversitesi, Avrupa Komisyonu'ndan AKTS ve DE etiketi almıştır. 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Sokrates Erasmus Programı çerçevesinde Ege Üniversitesi'nin 200 öğrencisi

Almanya, Yunanistan, Belçika, Portekiz, İtalya, Hollanda, İspanya, İsveç, Finlandiya, Fransa, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Yunanistan ve Macaristan'ın çeşitli üniversiteleriyle değişim gerçekleştirmişlerdir¹⁰⁷.

7.1.2. Anadolu Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi.

Anadolu Üniversitesi'nin değişim programları 2003 yılının ortalarında kurulan Uluslararası İlişkiler Birimi tarafından yürütülmektedir. Erasmus Programı için kurum koordinatörleri ve tüm bölümler için Hayatboyu Öğrenim Koordinatörleri görevlendirilmiştir. Anadolu Üniversitesi değişim programlarının yürütülmesi için tüm birimlerde çeşitli düzenlemeler yapılarak bu programların tanıtılması için öğrencilere ve öğretim üyelerine yönelik çeşitli bilgilendirici toplantılar düzenlenmektedir¹⁰⁸.

7.1.3. Karadeniz Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi

Karadeniz Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi'ne ait internet sitesinde birimin idari yapısına ilişkin bilgi verilmemektedir. Sadece Uluslararası Ofisi'nin amaç ve görevleri ile ilgili bilgilere ulaşılmaktadır.

“Karadeniz Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi'nin görev ve amaçları” şunlardır¹⁰⁹:

“Ulusal Ajans'la iletişimi sağlamak; Fakültelerle İletişim/Fakülteler Arası koordinasyonu kurmak; veri toplayıp UA'ya iletmek; değişimin organizasyonu düzenleme; başvuruları alıp ve kayıt etmek; seçim Komisyonu oluşturmak; belgelerin saklamak; kabul edilen öğrencileri ilan etmek; AKTS Bilgi Paketlerini hazırlamak; EYDK düzenlemek; değişimle ilgili raporları hazırlamak, Erasmus Öğrenci Beyannamelerinin vermek, gelen öğrencileri karşılamak; hibeleri ödemek”.

7.1.4. Sabancı Üniversitesi Avrupa Ofisi

Erasmus Programı Sabancı Üniversitesi'nde Avrupa Ofisi tarafından yürütülmektedir¹¹⁰:

“Sabancı Üniversitesi dünyayla bütünleşmiş bir üniversite olma vizyonuna paralel olarak, çeşitli üniversitelerle öğrenci ve öğretim üyesi değişim anlaşmaları yapmıştır. Sabancı Üniversitesi'nin Avrupa kuruluşlarıyla sürdürdüğü kurumlar arası ilişkiler, Sokrates Erasmus Programı kapsamında Avrupa Ofisi tarafından koordine ediliyor. Erasmus Programı

¹⁰⁷ “Erasmus Hakkında”, Ege Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi, http://www.erasmus.ege.edu.tr/socrates_turk/4.htm [04.02.2008].

¹⁰⁸ “Erasmus”, Anadolu Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi, <http://www.trdegisim.anadolu.edu.tr/index.php> [29.01.2008].

¹⁰⁹ “Erasmus”. Karadeniz Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi. <http://ofinaf.ktu.edu.tr/index.php> [04.02.2008].

¹¹⁰ “Erasmus”, Sabancı Üniversitesi, <http://www.sabanciuniv.edu/erasmus/eng> [29.01.2008].

kapsamında ellinin üzerinde üniversiteyle öğrenci değişim anlaşmaları yapılmıştır. Buna ek olarak çeşitli üniversitelerle de akademik işbirliği anlaşmaları bulunmaktadır”.

Avrupa Ofisi'nin görevleri, fakülte ve bölümleri Erasmus Değişim Programı hakkında bilgilendirmek, Avrupa Birliği ülkeleri arasında akademik tanınırlık sağlamak için AKTS bilgi paketlerini hazırlamak, değişim programına katılacak öğrencileri seçmek üzere Seçim Komisyonu kurmak ve Sabancı Üniversitesi öğrencilerini teşvik etmek amaçlı Erasmus Programı tanıtım etkinlikleri düzenlemektir¹¹¹.

7.1.5. İstanbul Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Merkezi Erasmus Ofisi

İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ), Erasmus Programını 2003 yılında uygulamaya başlamıştır. İTÜ 2003 yılından itibaren, gerçekleştirdiği öğrenci değişimiyle, Türkiye genelinde ilk sıralarda bulunmaktadır. 2005–2006 akademik yılında, AB üniversitelerinden 18 öğrenci eğitimlerine İTÜ’de devam etti. İTÜ’de eğitimin ağırlıklı olarak İngilizce olması, yabancı öğrencilerin ders seçimleri açısından herhangi bir problem yaşamamalarını sağlamaktadır¹¹².

7.1.6. Gazi Üniversitesi Dış İlişkiler Ofisi

Gazi Üniversitesi bünyesinde 2003 tarihinde kurulan Dış İlişkiler Ofisi, üniversitenin akademik ve idari birimleri ile işbirliği içerisinde uluslararası platformda danışmanlık ve koordinasyon hizmeti vermektedir. Avrupa Üniversiteler Birliği’ne de üye olan Gazi Üniversitesi bu bağlamda Avrupa’daki çoğu üniversitenin katılımıyla oluşturulmuş bulunan üniversite platformu kapsamında da çeşitli toplantılara katılmakta, gelişmeleri izlemekte, karar sürecinde etkin olmaktadır¹¹³.

“Gazi Üniversitesi Dış İlişkiler Ofisi'nin görevleri” şunlardır¹¹⁴:

“AB Eğitim ve Gençlik Programlarının (Sokrates/Leonardo/Youth) üniversitede tanıtımını yapmak; bu programlarla ilgili bilgilendirici konferanslar düzenlemek; bu programlara katılım sürecinde gerekli organizasyon hazırlıkları yapmak; üniversitenin dış ilişkileriyle ilgili veri tabanı oluşturmak; yabancı ülkelere gelen heyetleri karşılamak; üniversiteyi eğitimle ilgili ulusal ve ulusal arası toplantı, kongre ve sempozyumlarda temsil etmek; Rektörlük yönetiminin çeşitli uluslararası ilişkileri ve üyesi olduğu Avrupa Üniversiteler Birliği vb. gibi bazı uluslararası derneklerle ilişkilerini takip etmek; Avrupa Birliği'nin bilimsel araştırmalara destek sağlamak amacıyla yürüttüğü 7. Çerçeve Programı ile ilgili bilgilendirme ve koordinasyonu sağlamak; uluslararası öğrenciler için Basın Halka İlişkiler Daire Başkanlığı ile Oryantasyon Programı düzenlemek”.

¹¹¹ age.

¹¹² “Avrupa Birliği Merkezi”, İTÜ, <http://www.eucentre.itu.edu.tr> [03.02.2008].

¹¹³ “Erasmus Tanıtım”, Gazi Üniversitesi, <http://www.gazi.edu.tr/tanitim/egitimisbirlikleri.htm> [04.02.2008].

¹¹⁴ age.

7.1.7. Kültür Üniversitesi Uluslararası Ofisi

Kültür Üniversitesi Uluslararası Ofisi 2004 tarihinde aldıkları Erasmus Üniversite Beyannamesi Sokrates Değişim Programlarından yararlanma hakkına sahip olmuştur. Öğrenci ve öğretim elemanlarının ortak üniversitelerle değişimi üniversitenin Uluslararası Ofisi bünyesinde yer alan “İKÜ - Erasmus Kurum Koordinatörlü’ğü” tarafından yürütülmektedir¹¹⁵. Üniversitenin çeşitli bölümleri, yaptıkları ikili anlaşmalar sonucunda işbirliği içinde oldukları üniversitelere öğrenci göndermekte ve bu üniversitelerden misafir Erasmus öğrencilerini kabul etmektedir.

7.1.8. Galatasaray Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi

Galatasaray Üniversitesi kuruluşunda imzaladığı Uluslararası Anlaşmalar sayesinde Fransız yükseköğretim kurumları ile işbirliği yapmaktadır. Türkiye’nin AB Eğitim ve Gençlik Programlarına kabulü ile 2003–2004 eğitim-öğretim döneminde pilot proje kapsamında Galatasaray Üniversitesi öğrenci ve öğretim elemanı değişim programlarına katılmıştır. 2003 Kasım ayında AB Eğitim ve Gençlik Programlarına yapılan başvuru sonucunda aldığı Erasmus Üniversite Beyannamesi ile Galatasaray Üniversitesi 2004–2005 eğitim-öğretim yılında Erasmus Programına dahil olmuştur¹¹⁶.

7.1.9. Marmara Üniversitesi Erasmus Birimi

Marmara Üniversitesi Erasmus Birimi’ne ait internet sitesinde kurumun idari yapısına ve görevlerine ilişkin bilgi bulunmamaktadır¹¹⁷.

7.1.10. Fatih Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi

Fatih Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi’ne ait internet sitesinde kurumun idari yapısına ilişkin bilgi bulunmamaktadır¹¹⁸.

---

¹¹⁵ “About Erasmus”, İstanbul Kültür Üniversitesi, http://io.iku.edu.tr/about_us.php [04.02.2008].

¹¹⁶ “Informations générales sur Socrates”, Galatasaray Üniversitesi, <http://194.27.192.3/fr/internationales/socrateserasmus/information/> [30.01.2008].

¹¹⁷ “Erasmus Gelen Öğrenciler”, Marmara Üniversitesi Sokrates-Erasmus Birimi, <http://erasmus.marmara.edu.tr/0607gelen.php> [30.01.2008].

¹¹⁸ “Erasmus”, Fatih Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi, <http://intoffice.fatih.edu.tr/erasmus> [04.02.2008].

7.1.11. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Değişim Programları Ofisi

“Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) 2004 tarihinde AB Komisyonundan Erasmus Üniversite Beyanı için onay alıp 2003–2004 yılında Erasmus Programı pilot uygulamaya katıldı”¹¹⁹. Bölüm, fakülte ve üniversite düzeyinde Erasmus Değişim Programları Ofisi’ni kurdu. Kasım 2005 tarihi itibarıyla 84 Erasmus Üniversitesi ile ikili değişim anlaşması imzaladı.

7.1.12. Başkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Koordinatörlüğü

Başkent Üniversitesi, “gerek Türkiye içindeki gerekse yurtdışındaki üniversitelerle işbirliği içinde olmayı ve de onlarla ulusal ve uluslararası alanda ilişkiler geliştirmeyi hedeflemektedir”¹²⁰. Yurtdışındaki üniversitelerle işbirliği kurmak ve bu işbirliğini geliştirmek üzere Başkent Üniversitesi’nde Uluslararası İlişkiler Koordinatörlüğü bulunmaktadır. Üniversitenin tüm uluslararası ilişkileri Koordinatörlük tarafından yürütülmektedir.

“Koordinatörlüğün görevleri” şunlardır¹²¹:

“Üniversite öğrenci ve personeline Avrupa Birliği ve Eğitim ve Gençlik Programlarının tanıtımının yapılması; Öğrenci ve öğretim görevlisi değişim programlarının yürütülmesi; bölüm yöneticilerine değişim programları, uluslararası işbirliği, ortak proje geliştirme konularında danışmanlık sağlanması; yurtdışından gelen değişim öğrencilerine rehberlik hizmetinin sunulması; Başkent Üniversitesi’nin yurt dışında tanıtımının yapılacağı materyalin hazırlanması; uluslararası alanda tanınmış üniversitelerle işbirliğinin geliştirilmesi; Başkent Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen uluslararası akademik faaliyetlerin kaydının tutulması bulunmaktadır”.

Erasmus Koordinatörlüklerinin idari yapılarını açıkladıktan sonra bu birimlere ait internet sitelerinin içeriklerini inceleme aşamasına geçebiliriz.

7.2. Erasmus Koordinatörlüklerinin İnternet Sitelerinin İçerikleri

Erasmus Koordinatörlükleri tarafından oluşturulan internet sitelerinde aşağıdaki başlıklar yer almalıdır:

- a) Erasmus Koordinatörlüğü Hakkında
  - Tanıtım ve Kurulum Aşamaları
  - Vizyon ve Misyon

¹¹⁹ “Who we are”, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, <http://www.issa.metu.edu.tr/Who/index.htm> [05.02.2008].

¹²⁰ “Koordinatörlük Hakkında”, Başkent Üniversitesi, <http://uik.baskent.edu.tr/hakkinda.doc> [05.02.2008].

¹²¹ age.

- Kurumsal Yapılanma
  - İletişim bilgileri
- b) Avrupa Birliği Gençlik ve Eğitim Programları
- Erasmus Programı Genel Bilgi
  - Erasmus Öğrenci Beyannamesi
  - Erasmus Üniversite Beyannamesi
  - İstatistikler
  - Öğrenci Değişim Prosedürleri ve Gerekli Belgeler
  - Öğretim Elemanı Değişim Prosedürleri ve Gerekli Belgeler
  - Erasmus Gelen Öğrenciye Yönelik Oryantasyon Programı
  - Erasmus Koordinatörleri
  - İkili Anlaşmalar
  - Erasmus Yönergesi, Erasmus El Kitabı
  - İlgili Siteler
  - Haberler, Duyurular
- c) Avrupa Kredi Transfer Sistemi ve Diploma Eki
- AKTS nedir?
  - AKTS'in uygulanması (AKTS kılavuzu)
  - AKTS notlandırma sistemi
  - Diploma Eki
- d) Bologna Süreci
- Tarihsel Gelişimi
  - Öncelikler ve Yükümlülükler
- e) Forum Sayfası
- f) İnternet sitesinin İngilizce ve diğer Avrupa dillerindeki arayüzü

Bu bilgileri tanımlayacak olursak;

- a) **Erasmus Koordinatörlüğü Hakkında:** Bu başlık değişim programlarını yürüten birimin kurumsal yapısının oluşum aşamalarını, vizyonunu, misyonunu, idari yapılanmasını ve iletişim bilgilerini kapsamaktadır,
- b) **Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları:** Bu bölümde Erasmus ve diğer değişim programlarına ilişkin genel bilgiler yer almaktadır. Erasmus Üniversite Beyannamesi Erasmus Programına giriş biletidir. İçerisinde

başvuru yapan üniversite ile ilgili bilgi, üniversitenin “Avrupa Politikası Beyanı” (European Policy Statement) ve karşılıklı değişim organizasyonuna ilişkin temel bilgiler bulunmaktadır. Avrupa Politikası Beyanı, üniversitenin “karşılıklı öğrenci ve öğretim elemanı değişimi yüksek standart hedeflerini, öğretim kalitesinin artırılması, tecrübelerin paylaşılması, ortak bulmada izlenecek politika, değişimin uygulanması gibi vb. konuları” kapsamaktadır¹²². Bunların yanı sıra, üniversitenin gerçekleştirdiği değişim sayılarına ilişkin istatistiksel veriler, öğrenci ve öğretim elemanı değişim prosedürleri ve gerekli belgeler (başvuru formu, öğrenin anlaşması, tanınma belgesi, sözleşme, transkript, intibak formları, akademik takvim, gelen yabancı öğrenciye yönelik Oryantasyon Programı vb. belgeler), öğrencinin Erasmus kapsamındaki sorumlulukları ve yükümlülüklerini belirten Erasmus Öğrenci Beyannamesi, fakülte ve bölümlerin Erasmus Koordinatörlerinin iletişim bilgileri, Erasmus Üniversite Beyannamesi sahibi olan üniversiteler arasında yapılan ikili anlaşmaların listesi, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları öğrenci Erasmus Öğrenci Değişim Yönergesi, değişim ile ilgili bilgi edinilebilecek ilgili siteler (UA, Avrupa Komisyonu vb kurumlara ait internet siteleri), güncel haberler ve duyurular ve her sene Ulusal Ajans tarafından hazırlanan öğrenci ve öğretim elemanı değişimine ait kuralları içeren Erasmus El Kitabı Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet sitelerinde yer almalıdır,

- c) **Avrupa Kredi Transfer Sistemi ve Diploma Eki**: “AKTS uygulamak isteyen yükseköğretim kurumları, kendi kurumlarında verilen dersler hakkında detaylı bilgiler içeren ve her yıl güncelleştirilen bir kılavuz hazırlarlar”¹²³. Bu kılavuzda ayrıca, kayıt-kabul işlemleri, beslenme ve barınma olanakları, akademik takvim gibi, ilgili eğitim kurumunu tanıtıcı genel bilgiler de bulunur. Bu kılavuz, ilgili yükseköğretim kurumunun kendi dilinde ve Avrupa Topluluğu’nun kullandığı diğer dillerde hazırlanır. Söz konusu kılavuz, “ders içerikleri, derse kabul şartları, haftalık ders saatleri, derslerin türü, öğrenme ve öğretme metotları, sınavlar ve değerlendirme

¹²² “Erasmus Uygulama El Kitabı 2005-2006”, Çukurova Üniversitesi, international.cukurova.edu.tr/tr/dokuman/erasmus/Erasmus_Uygulama_Elkitabı_2005-6.doc [10.01.2008].

¹²³ “Avrupa Kredi Transfer Sistemi”, Yüksek Öğretim Kurulu, <http://www.yok.gov.tr/egitim/ab/AKTS.doc> [09.10.2007].

yöntemleri, ilgili kurumun notlandırma sistemi, dereceye yönelik derslerin yapısı dersler için tayin edilen AKTS kredilerinin tamamı ile ilgili tanımları ve dersin verildiği bölümün tanıtımına yönelik genel bilgileri” içerir¹²⁴. Diploma Eki, Yükseköğretim Kurumlar tarafından diplomanın yanı sıra verilen “tamamlayıcı bir belgedir”¹²⁵. Diploma ekinde alınan derece ile ilgili bilgiler, derecenin düzeyi, içeriği ve kullanım alanları, bunlara ek olarak her üniversitenin eğitim ve değerlendirme sistemi ile ilgili bilgileri içermektedir,

- d) **Bologna Süreci:** Bu aşamada, Avrupa değişim programları kapsamında Bologna Sürecinin önemi vurgulanarak, tarihsel gelişiminin ve Bologna Süreci ile ortaya çıkan önceliklerin ve yükümlülüklerin önemi üzerinde durulmalıdır,
- e) **Forum Sayfası:** Değişim programına katılmış ya da katılacak olan öğrenci ve öğretim elemanlarının birbirleriyle iletişim sağlayarak, bilgi paylaşımı için Erasmus forum sayfası oluşturulmalıdır,
- f) Erasmus karşılıklı bir değişim programı olduğu için Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet sitelerinin İngilizce versiyonu hazırlanmalıdır.

7.3. Değerlendirme

İnternet sayfalarının içeriğine yönelik belirlediğimiz ölçütlerler doğrultusunda, seçilen üniversitelerin Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet sitelerini taradık ve aşağıda bulunan tablo 7.1, 7.2 ve 7.3’deki sonuçlara ulaştık. Marmara Üniversitesi dışındaki diğer üniversitelerin Erasmus Koordinatörlük internet sitelerinde kurumsal yapılarına ilişkin bilgiler eksiksiz bulunmaktadır. Anadolu Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitelerinin internet sitelerinde, değişim programları hakkında öğrencilere ve öğretim elemanlarına yönelik tanıtıcı ve yönlendirici bilgiler eksiksiz olarak bulunmaktadır. Bunun yanı sıra incelenen tüm Erasmus Koordinatörlükleri AKTS kılavuzlarını hazırlayıp, internet sitelerinde yayınlamaktadır.

---

¹²⁴ age.

¹²⁵ “Diploma Eki”. Yüksek Öğretim Kurulu. <http://www.yok.gov.tr/egitim/ab/DiplomaEki.doc> [09.10.2007].

Tablo 7.1: Erasmus Koordinatörlüğü Hakkında

Üniversiteler	Erasmus Koordinatörlüğü Hakkında			
	Kurulum Aşamaları	Vizyon-Misyon	İdari Yapılanma	İletişim
Anadolu Üniversitesi	√	√	√	√
Başkent Üniversitesi	√	√	√	√
Ege Üniversitesi	√	√	√	√
Fatih Üniversitesi	√	√	√	√
Galatasaray Üniversitesi	√	√	√	√
Gazi Üniversitesi	√	√	√	√
İstanbul Kültür Üniversitesi	√	√	√	√
İstanbul Teknik Üniversitesi	√	√	√	√
Karadeniz Teknik Üniversitesi	√	√	√	√
Marmara Üniversitesi			√	√
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	√	√	√	√
Sabancı Üniversitesi	√	√	√	√

Tablo 7.2: Erasmus Programı Hakkında

Üniversiteler	Erasmus Programı Hakkında											
	Genel Bilgi	EÖB	EUB	İstatistikler	Öğrenci Değişim Prosedürleri	Öğretim Elemanı Değişim Prosedürleri	Koordinatörler	İkili Anlaşmalar	Yönerge	İlgili Siteler	Duyurular	Erasmus El Kitabı
Anadolu Üniversitesi	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Başkent Üniversitesi	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Ege Üniversitesi	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Fatih Üniversitesi	✓				✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Galatasaray Üniversitesi	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Gazi Üniversitesi	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
İstanbul Kültür Üniversitesi	✓				✓	✓	✓	✓		✓	✓	
İstanbul Teknik Üniversitesi	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Karadeniz Teknik Üniversitesi	✓				✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Marmara Üniversitesi	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	✓		✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Sabancı Üniversitesi	✓				✓	✓	✓	✓		✓	✓	

Tablo 7.3: AKTS-DE-Bologna süreci

Üniversiteler	AKTS-DE				Bologna Süreci	Forum Sayfası	İngilizce Arayüzü
	AKTS nedir?	AKTS Kılavuzu	Notlandırma Sistemi	DE			
Anadolu Üniversitesi	✓	✓	✓	✓			✓
Başkent Üniversitesi	✓	✓	✓	✓			✓
Ege Üniversitesi	✓	✓	✓	✓			✓
Fatih Üniversitesi	✓	✓	✓	✓			
Galatasaray Üniversitesi	✓	✓	✓	✓			
Gazi Üniversitesi	✓	✓	✓	✓			✓
İstanbul Kültür Üniversitesi	✓	✓	✓	✓			✓
İstanbul Teknik Üniversitesi	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Karadeniz Teknik Üniversitesi	✓	✓	✓	✓			✓
Marmara Üniversitesi	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	✓	✓	✓	✓			✓
Sabancı Üniversitesi	✓	✓	✓				✓

Yaptığımız inceleme sonucunda Erasmus Koordinatörlüklerine ait kurumsal yapılarının oluşturulmasında ve geliştirilmesinde, bu birimlere ait internet siteleri önemli bir yere sahiptir. Bu siteler AB Eğitim ve Gençlik Programlarının Türkiye'deki ilgili tüm yararlanıcılara tanıtımını, Türk Üniversitelerinin birbirleriyle değişim programları hakkındaki tecrübelerin paylaşımını, Erasmus ve diğer değişim programlarının uygulamalarının ulusal ve uluslararası boyutta tanıtımını ve etkinliğinin artırılmasını, AB Komisyonu, diğer ulusal ajanslar ve diğer ülke yararlanıcıları ile ilişkilerin kurulmasını, geliştirilmesini, koordinasyon ve işbirliğinin sağlanmasını hedeflemektedir. Türkiye genelinde değişim gerçekleştiren Erasmus Koordinatörlükleri, internet sitelerindeki bilgiye dayalı ve biçimsel eksikliklerini tamamlayıp diğer Avrupa dillerinde arayüzleri hazırlanmalıdır.

8. YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ AVRUPA BİRLİĞİ OFİSİNE YÖNELİK MODELLEME ÖNERİSİ

Araştırmamızın dördüncü bölümünde, Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarını incelemek üzere üniversitelerin Erasmus Programlarına yönelik değişim sayılarına, Oryantasyon Programına, tercih edilen ülkelere ve internet sayfalarına göre değişkenler belirlenmiştir. Türkiye genelinde değişim sayılarına göre seçilen üniversitelerdeki Erasmus Koordinatörlüklerinin her birinde bu değişkenleri inceleyerek kurumsal yapı üzerindeki etkileri araştırılmıştır.

Bu bağlamda, Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ) AB Ofisi'ne yönelik bir modelleme önerisi ve iç sorgulama çalışması gerçekleştirmeyi amaçlamaktayız. Modelleme kavramının tanımını yinelersek; “bir kurama dayalı açık bir dizi önerme, bir modeli oluşturur; model genelde bir dizi eşitlik şeklinde olup, modellemede bazı değişkenlerin diğerleri ile ilişkili olduğu hipotezleştirilir”¹²⁶.

Söz konusu modelleme önerisini yapmak için, Erasmus ve diğer değişim programlarını yürüten YTÜ AB Ofisi'nin kurumsal yapısını tanıtarak, diğer Erasmus Koordinatörlüklerine yönelik belirlediğimiz değişkenler YTÜ AB Ofisi bünyesinde değerlendirilecektir. Sırasıyla, YTÜ Erasmus değişim sayıları, giden öğrenci tarafından tercih edilen ülkeler, gelen ve giden öğrenciye yönelik Oryantasyon Çalışmaları ve AB Ofisi'ne ait internet sitesi üzerinde durarak, bu birimin kurumsal kabiliyet ve kapasitesini araştırılacaktır. Bunun sonucunda, YTÜ AB Ofisinin kurumsal yapısının üstün ve zayıf yönleri tespit edilerek, bu yapıyı tehdit eden noktaların üzerinde durulacaktır. Çalışmamızın sonunda, YTÜ AB Ofisi'nin kurumsal yapısını geliştirmek ve kaliteli bir değişim süreci gerçekleştirmek için alınacak tedbirleri ve önerileri sunulacaktır.

---

¹²⁶ Balcı, **age**, 11.

8.1. Yıldız Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Ofisi

“AB Ofisi Faaliyet Raporuna” göre¹²⁷:

“Uluslararası çalışmaların yoğunlaşması nedeniyle, AB Eğitim ve Gençlik Programlarından Sokrates Programı bünyesinde yer alan ve yüksek öğretim düzeyindeki işbirliğini düzenleyen Erasmus Değişim Faaliyetlerini bir birimde toplamak ve bir merkez oluşturmak üzere, Yıldız Teknik Üniversitesi bünyesinde Eğitim-Öğretim Rektör Yardımcılığına bağlı olarak Avrupa Birliği Ofisi adı altında hazırlık çalışmaları başlatılmıştır. Kurulan ofiste görev almak üzere, gönüllü öğretim elemanlarından yarı zamanlı çalışmak üzere bir ekip oluşturulmuştur. Nisan 2004 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi Sokrates Erasmus Faaliyetlerine katılabilme vizesi almıştır”.

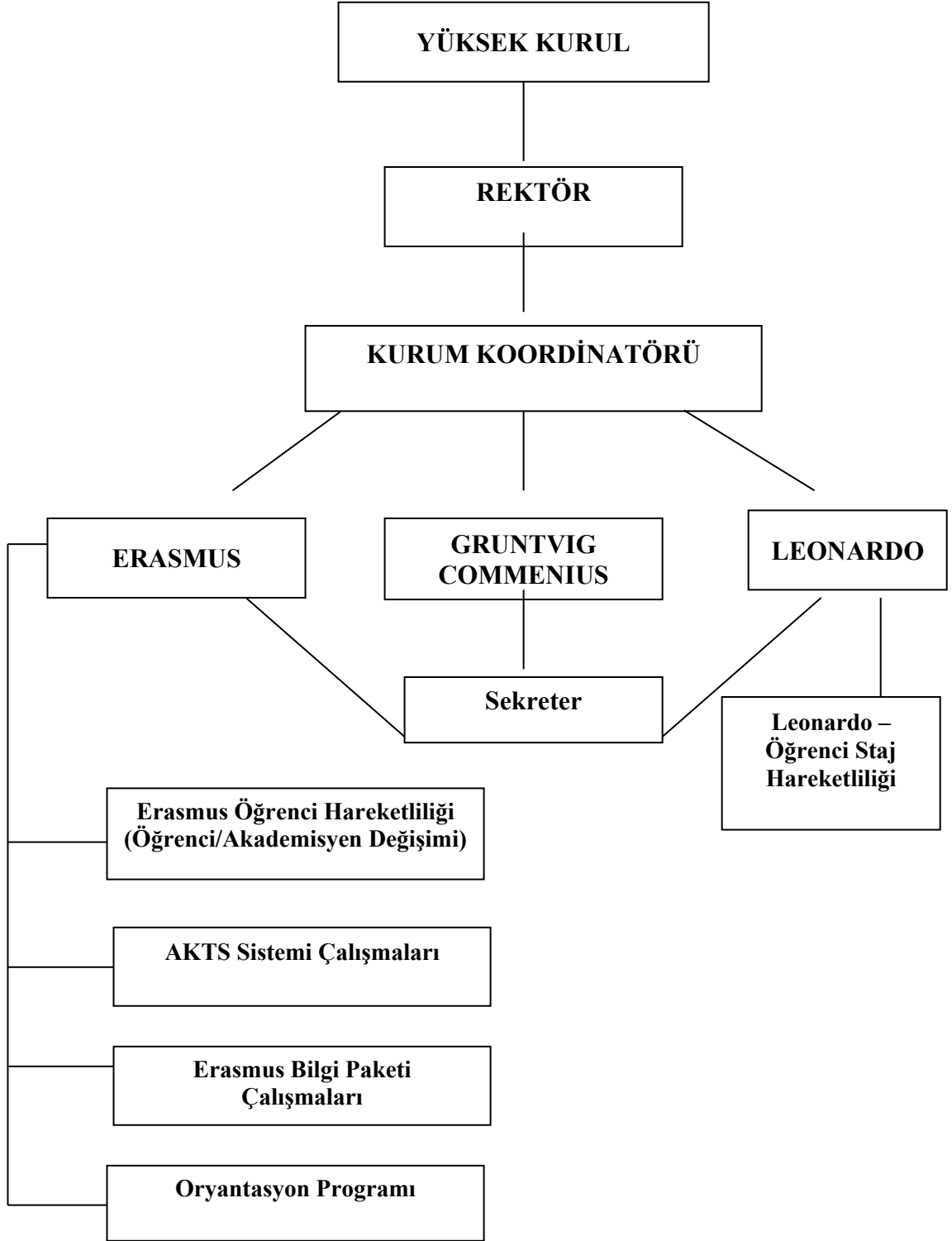
2006 yılında Sokrates programlarının içeriği genişletilerek Hayat Boyu Öğrenme Programı (LLP) olarak adlandırılmıştır ve 2007–2013 yılları arasında YTÜ öğrenci hareketliliği kapsamında staj hareketliliğini ve akademik personelin hareketliliğinin yanı sıra idari personelin de hareketliliğini hedeflemektedir. YTÜ AB Ofisi’nin temel amacı, “tüm koordinatörlerin öğrenci ve öğretim elemanı değişimlerinin yanında uluslararası işbirliği anlayışını ve etkinleşmeyi artırmak ve ortak proje ve eğitim programlarıyla YTÜ’nün tanınırlılığını güçlendirmektir”¹²⁸.

8.1.1. Avrupa Birliği Ofisi Yapılanması

2007–2013 Hayatboyu Öğrenim Programı kapsamında değişen alt programlar doğrultusunda yapılanmasını yeniden gözden geçiren YTÜ AB Ofisi tarafından aşağıdaki organizasyon şemasını hazırlanıp uygulamaya konulmuştur. Bu şemada, üniversitenin de içinde yer aldığı tüm programlar yer almaktadır. AB Ofisi altında kurulan her birimin yetki ve sorumlulukları tanımlanmıştır. Araştırma konumuzu oluşturan Erasmus Değişim Programı yeni dönemde sadece eğitim amaçlı öğrenci ve öğretim elemanı değişimini değil, yeni LLP dönemiyle birlikte staj hareketliliğini de içermektedir. Yine aynı kapsamda, öğretim elemanlarının yanı sıra, personel hareketliliği sayesinde idari personel de değişimden faydalanabilmektedir.

¹²⁷ Yıldız Teknik Üniversitesi, **2006 Yılı AB Ofisi Faaliyet Raporu** (İstanbul, 2006), 3.

¹²⁸ **age**, 4.

Şekil 8.1: Avrupa Birliği Ofisi Organizasyon Yapısı

Yıldız Teknik Üniversitesi, 2006 Yılı AB Ofisi Faaliyet Raporu (İstanbul, 2006), 5.

8.1.2. Avrupa Birliği Ofisi'nin Yetki, Görev ve Sorumlulukları

“AB Ofisi'nin sorumlulukları” Şöyle sıralanabilir¹²⁹:

- “Erasmus Programının üniversite bünyesinde ğretim kadrosun ve öğrencilere yönelik tanıtım programlarının düzenlenmesi; Erasmus Değişim Programının ğrenci ve ğretim elemanı kayıtlarının tutulması; gelen ve giden öğrencilere yönelik Oryantasyon Programlarının düzenlenmesi; Erasmus Değişim Programının ilgili birimlerle işbirliği yapılarak organize edilmesi; Erasmus hibelerinin denmesi, AB projeleri hakkında bilgilendirme ve teknik danışmanlık sağlanması”,
- UA ile iletişimi sağlamak ve alınan yeni kararları bölümlere iletmek,
- UA'ya gönderilecek Teklif Çağrılarının ve Nihai Raporların hazırlanması,
- AKTS'nin üniversitede yaygınlaştırılması ve doğru olarak kullanılmasının sağlanması,
- AKTS ve DE etiketi başvurusu için gerekli çalışmalarının yapılması
- Gelen ve giden öğrencilerine her türlü danışmanlık hizmetinin sağlanması,
- AB Ofisi internet sayfasının güncellenmesi,
- Gerekli tüm duyuruların yapılması,
- Öğrenciler ve ğretim yeleri tarafından hazırlanan dosyaların kontrol edilmesi ve arşivlenmesi,
- Değişim ğrencilerine pasaport ve vize ücretlerinden muaf tutulabilmeleri için belgelerin hazırlanması ve sigorta konularında yardımcı olunması,
- Bölümlerin performanslarının hesaplanması ve UA tarafından gönderilen hibenin bölümlere göre dağıtımının yapılması,
- Gelecek ğrencilerin kayıt işlemlerinin yapılması,
- Gelecek öğrenciden bölümün haberdar edilmesi,
- Konaklama imkanları konusunda gelecek öğrencilerin bilgilendirilmesi,
- Gelen ve giden Erasmus ğrencilere Oryantasyon Programlarının düzenlenmesi.

---

¹²⁹ age, 4.

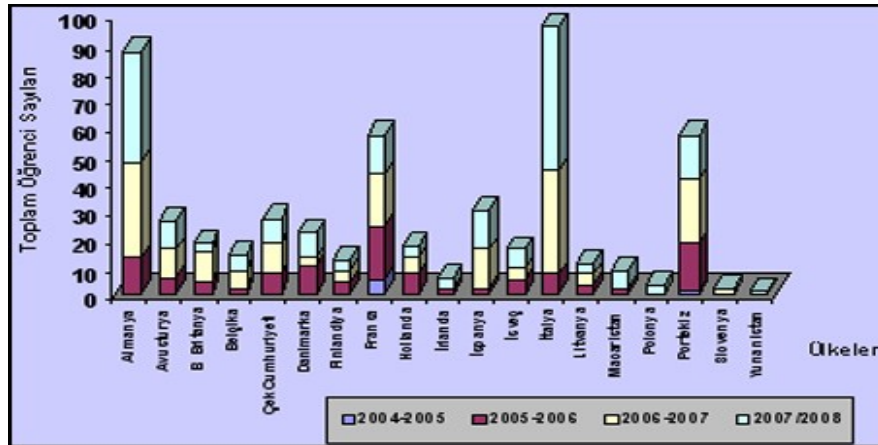
8.2. Yıldız Teknik Üniversitesi LLP-Erasmus Programı Değişim Verileri

Tablo 8.1: 2004–2008 Yılları Erasmus Değişim Sayıları

2004–2005	2005–2006	2006–2007	2007–2008
Gelen Öğrenci: 2	Gelen Öğrenci: 4	Gelen Öğrenci: 15	Gelen Öğrenci: 43
Giden Öğrenci: 6	Giden Öğrenci: 110	Giden Öğrenci: 188	Giden Öğrenci: 206
Gelen Öğretim Elemanı: -	Gelen Öğretim Elemanı: 10	Gelen Öğretim Elemanı: 20	Gelen Öğretim Elemanı: 6
Giden Öğretim Elemanı: -	Giden Öğretim Elemanı: 6	Giden Öğretim Elemanı: 23	Giden Öğretim Elemanı: 60

Yıldız Teknik Üniversitesi, **2006 Yılı AB Ofisi Faaliyet Raporu** (İstanbul, 2006), 13'den uyarlandı.

Tablo 8.1'de 2004–2008 yılları arasında YTÜ bünyesinde gerçekleşen Erasmus Programına ilişkin değişim sayıları verilmektedir. Her geçen yıl değişim gerçekleştiren öğrenci ve öğretim elemanlarının sayılarının arttığı görülmektedir. Bunun sonucunda “YTÜ uluslararası düzeyde üniversiteler arası değişim için gerekli altyapıyı oluşturarak ve uluslararası projeleri destekleyerek eğitim kalitesinin yükselmesini ve eğitim düzeyinin uluslararası standartlara ulaşmasını sağlamıştır”¹³⁰.

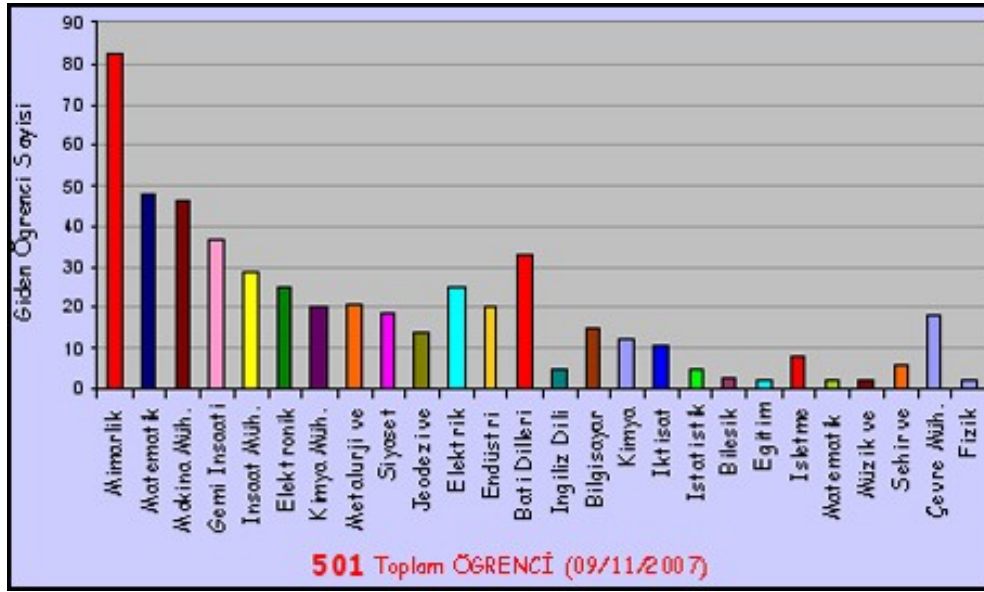

Şekil 8.2: Gidilen Ülkeler ve Toplam Öğrenci Sayıları

“Geleneksel IV. Erasmus Buluşması” Yıldız Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Ofisi, http://www.eu.yildiz.edu.tr/doc/sunumlar/071106_sunumu.pdf [03.03.2008].

¹³⁰ age.

Şekil 8.2’de YTÜ değişim öğrencilerinin 2004–2008 yılları arasında tercih ettikleri ülkeler gösterilmiştir. Toplam öğrenci sayılarına bakıldığında Almanya, Fransa, İtalya ve Portekiz tercih edilen ülkeler bakımından ilk sıralarda bulunmaktadır. Bu ülkelerdeki eğitim dilinin Almanca, Fransızca ve İtalyanca gibi çok konuşulan Avrupa dillerden olması ve YTÜ ve bu ülkelerdeki eğitim sisteminin birbirlerine yakın olması, öğrencilerin tercihlerini bu ülkelerden yana kullanmalarını sağlamaktadır. 4. grup ülkeler kategorisine dahil olan ve yaşam standartları açısından daha ekonomik olan Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Slovenya ve Polonya değişim öğrencileri tarafından tercih edilen ülkeler arasında ikinci sırada bulunmaktadır.

Şekil 8.3: Bölümlere Göre Giden Öğrenci Dağılımı 2004/2008

age.

Şekil 8.3’de YTÜ 2004–2008 yılları arasında giden öğrenci sayısının bölüm bazında dağılımı gösterilmektedir. Mimarlık, Matematik Mühendisliği, Makine Mühendisliği, Gemi-İnşaat Mühendisliği ve Batı Dilleri en fazla değişim gerçekleştiren bölümlerdir. Öğrencilere ve bölümdeki öğretim görevlilerine yönelik düzenlenen teşvik edici tanıtım toplantıları, değişim sürecinde öğrencilere sunulan akademik danışmanlık ve bölüm bünyesinde görev yapan diğer öğretim görevlileri ile iletişim kurarak bölüm için yapılan ikili anlaşma olanaklarının araştırılması ve artırılması vb. çalışmaların Erasmus Koordinatörleri tarafından yapılması bu bölümlerin başarılarının nedenlerini açıklamaktadır.

8.3. Erasmus Değişim Programı Uygulaması

Gelen ve giden öğrenci değişim faaliyetleri Erasmus Programına ayrılan bütçenin en büyük kısmını oluşturmaktadır. Bu nedenle, modelleme çalışmamızda YTÜ AB Ofisi'nin bu iki faaliyeti gerçekleştirmek için uyguladığı aşamalara değineceğiz. Gelen ve giden öğrenci değişim süreci “öğrenciler, akademik birimler ve AB Ofisi” olmak üzere üç aşamada gerçekleşmektedir.

8.3.1. Giden Öğrenciler

Öğrenciler

- Başvuru öncesinde: Öğrencilere yönelik bilgilendirme toplantıları düzenlenmektedir.
- Başvuru sürecinde: Bölüm Koordinatörleri, AB Ofis çalışanları ile yüz yüze iletişim kurabilmektedirler.
- Giden öğrencinin belirlenmesi ve açıklanması: İnternet üzerinden sonuçlar açıklanarak hatırlatma mesajları gönderilmektedir.
- Oryantasyon Programının yapılması öngörülmektedir.

Akademik Birimler

- Bölüm koordinatörleri: Erasmus öğrencilerine akademik danışmanlık yapmaktadırlar.
- Misafir üniversite ile ikili anlaşmaları hazırlamaktadırlar.
- Değişim sonrasında öğrencilerin not çizelgelerinde yer alan notların YTÜ not sistemine uygulamaktadırlar.

AB Ofisi

- Ulusal Ajans ile iletişimi sağlayarak Bölüm Koordinatörlerine ve öğrencilere bilgilendirme toplantıları düzenlemektedirler.
- Erasmus öğrencilerine yönelik verilerin toplayarak Ulusal Ajans'a göndermektedirler. Bu aşamada, verilerin raporlanmasını, dosyalanmasını ve öğrencilerin takibini gerçekleştirmektedirler.

8.3.2. Gelen Öğrenciler

Öğrenciler

- Gelen yabancı öğrenciler başvuru işlemlerini, oturma iznini ve yurt başvurularını yapmakla sorumludurlar.

Akademik Birimler

- Erasmus Programı kapsamında Bölüm Koordinatörlerinin akademik görevleri şunlardır;
  - Öğrencilerin bölümlere kabulünü sağlamak,
  - Ders seçimleri ve kayıtları konusunda gelen öğrencilere akademik danışmanlık yapmak,
  - Değişim anlaşmaları gerçekleştirmek.

AB Ofisi

- AB Ofisi gelen yabancı öğrencilerin başvurularını bölümlere bildirmekle ve takibi ile sorumludur. Bunun yanı sıra bu öğrencilere yönelik Oryantasyon Programı AB Ofisi tarafından düzenlenmektedir. Ayrıca bu öğrencilerin not çizelgelerinin hazırlanması ve karşı üniversiteye gönderilmesi bu kurum tarafından yapılmaktadır.

Öğrencilerin kaliteli bir değişim süreci gerçekleştirmeleri için YTÜ AB Ofisi'nin Erasmus Programı uygulamasını açıkladıktan sonra, gelen ve giden öğrencilere yönelik düzenlenmesi öngörülen Oryantasyon Programına değineceğiz.

8.4. Erasmus Programı Kapsamında Gelen ve Giden Öğrencilere Yönelik Oryantasyon Programı

YTÜ AB Ofisi bünyesinde kurulan Oryantasyon Ekibi gelen ve giden öğrencilere yönelik Oryantasyon Programı düzenlemeyi hedeflemektedir. Bu programın amacı, öğrencilerin değişim sürecinde yaşayacakları sorunları en aza indirerek, yeni ortama uyum sağlamalarını kolaylaştırmaktır. Bu programlar, gelen ve giden öğrenci sayısının artmasını sağlamaktadır.

8.4.1. Gelen Öğrencilere Yönelik Oryantasyon Programı

2006–2007 yılından itibaren Yıldız Teknik Üniversitesi Kulüpler Birliği bünyesinde kurulan YTÜ Sokrates Kulübü (Erasmus Student Network – ESN) tarafından gelen yabancı öğrencilere yönelik Oryantasyon Programı düzenlenmektedir. Bu kulüp Erasmus Değişim Programına katılan gönüllü öğrencilerden oluşmaktadır. Bu bağlamda, 2008 yılından itibaren YTÜ AB Ofisi Oryantasyon Komisyonu ESN-Yıldız ile beraber Oryantasyon Programları gerçekleştirmeyi öngörmektedir.

Oryantasyon Programıyla, değişim öğrencilerine YTÜ'nün akademik, sosyal, kültürel ve fiziksel olanaklardan yararlanmaları, gelen yabancı öğrencilerin yeni ortama uyum sağlamaları ve çevreyi tanımaları amaçlanmaktadır. Oryantasyon Programı kapsamında, fakülte ve bölümler hakkında bilgilendirme toplantıları, kampüs tanıtım turları, yakın çevre gezileri, diğer bölümlerin katkısıyla çeşitli sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlenmektedir. Oryantasyon sürecinde, gelen yabancı öğrenciler bölümler tarafından belirlenen öğrenci temsilcileri tarafından havaalanında karşılanarak kalacakları yere ulaştırılmaktadırlar. "Buddy Programı" olarak adlandırılan bu uygulamanın amacı, misafir öğrenci ile AB Ofisi arasında iletişimi kolaylaştırmaktır.

8.4.2. Giden Öğrencilere Yönelik Oryantasyon Programı

2007–2008 eğitim-öğretim yılı itibariyle YTÜ AB Ofisi bünyesinde kurulan Oryantasyon Ekibi, Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Erasmus Programından yararlanacak öğrencilere yönelik Oryantasyon Günleri düzenlemeyi amaçlamaktadır. Bu programın amacı, öğrencilerin gittikleri ülkede yaşayacakları kültür şokunu en aza indirerek, yaşayacakları yeni ortama uyum sağlamalarını kolaylaştırmaktır. Programın içeriği Oryantasyon Ekibinin Erasmus Programından daha önceki yıllarda yararlanan öğrencilere yönelik hazırladığı anketin yardımıyla oluşturulmuştur (Ek 2). Bu bağlamda eski Erasmus öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda Oryantasyon Programı hazırlanmıştır (Ek 3). Bir gün boyunca sürecek olan program kapsamında düzenlenecek etkinlikler şunlardır;

- Değişim öğrencilerinin Türkiye ve AB ilişkileri hakkında düzenlenen seminerlerle bilgilendirilmesi,
- Misafir olacakları ülkelerde yaşayacakları sorunları (terkedilmişlik hissi, yalnızlık vb.) aşabilmelerini sağlayan psikolojik destek seminerlerinin düzenlenmesi,
- Farklı kültürlerin tanıtılması,
- Kültürel simülasyon aktiviteleri ile yeni kültüre ve sosyal yapıya adapte olmalarını sağlayarak kişisel gelişimlerine yardımcı olabilmek,
- Eski değişim öğrencilerinin katılımıyla tecrübelerin paylaşılması.

Gelecekte daha kaliteli ve başarılı değişim süreci gerçekleştirebilmek için YTÜ bünyesinde düzenlenen bu programların önemini açıkladıktan sonra YTÜ AB Ofisi'ne ait internet sitesini inceleme aşamasına geçebiliriz.

8.5. Yıldız Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Ofisi İnternet Sayfası

YTÜ AB Ofisi'nin kurumsal yapısının oluşmasında ve gelişmesinde bu birime ait internet sitesi çok önemli bir yere sahiptir. AB Ofisi tarafından oluşturulan site kolay ulaşılabilir, güncel ve şeffaf olarak nitelendirilen özelliklere sahip olmalıdır. Beşinci bölümde Erasmus Koordinatörlüklerinin internet sitelerine yönelik belirlediğimiz ölçütler doğrultusunda YTÜ AB Ofisi internet sitesini inceleyeceğiz. Yapılan inceleme sonucunda ortaya çıkan sonuçlar aşağıdaki tablo 8.2'de gösterilecektir.

Tablo 8.2: YTÜ AB Ofisi İnternet Sitesi İçeriği

AB OFİSİ HAKKINDA	
Kurulum Aşamaları	✓
Vizyon-Misyon	✓
İdari Yapılanma	✓
İletişim	✓
LLP-ERASMUS PROGRAMI HAKKINDA	
Genel bilgi	✓
EÖB	✓
EUB	✓
İstatistikler	✓
Öğrenci ve Öğretim Elemanı Değişim Prosedürleri	✓
Koordinatörler	✓
İkili Anlaşmalar	✓
Yönerge	✓
İlgili Siteler	✓
Duyurular	✓
Erasmus El Kitabı	✓
AKTS-DE	✓
Bologna Süreci	
Forum Sayfası	
Sitenin İngilizce Arayüzü	✓

YTÜ AB Ofisi internet sitesinde birimin kurumsal yapısına ve Erasmus Programına ilişkin yazılı kaynaklar yer almaktadır. Bu bağlamda Erasmus Programının temelini oluşturan Bologna Süreci ile ilgili açıklayıcı bilgilerin eksikliği en kısa giderilmelidir. Bunun yanı sıra, değişimden yararlanacak olan kişilerin birbirleriyle iletişim kurmalarını ve tecrübelerini paylaşmalarını sağlayacak olan Forum Sayfasının oluşturulma çalışmaları en yakın zamanda tamamlanmalıdır.

8.6. Kurumsal Kabiliyet ve Kapasitenin Değerlendirilmesi

YTÜ AB Ofisi kurumsal yapısına yönelik yaptığımız modelleme önerisi ve iç sorgulama çalışması kapsamında Erasmus Programı kapsamında gerçekleşen değişim sayıları, giden öğrencinin tercih ettiği ülkeleri, gelen ve giden öğrenciye yönelik düzenlenen Oryantasyon Programlarını ve bu birime ait internet sitesi incelenmiştir. Modelleme çalışmasının son aşamasında ise bu birimin kurumsal kabiliyet ve kapasitesini değerlendirmek üzere 2006 yılına ait AB Ofisi tarafından hazırlanan faaliyet raporundan ve AB Ofisi'nde çalışılan süre içinde gözlenenlerden yararlanarak bu birimin üstün ve zayıf yönleri belirlenmiştir.

8.6.1. Üstünlükler

AB Ofisi Faaliyet Raporuna göre, “YTÜ AB Ofisi'nin kurumsal yapısına yönelik ortaya çıkan üstünlükler” şunlardır¹³¹:

“Genç ve katılımcı ofis elemanları, AB Ofisi'nin mekan koşullarının yeterliliği, YTÜ' nün İstanbul'da bulunması, üniversitemize Mühendislik, Sosyal, Fen Bilimleri ve Sanat dalları gibi bölümlerin yarattığı çeşitliliğin kazandırdığı zenginlik, istekli ve dinamik öğrenci ve öğretim elemanlarının olması, YTÜ' nün ulusal ve uluslararası tanınırlığı, YTÜ' nün konumu ve konferans salonlarının yeterliliği nedeniyle ulusal ve uluslararası toplantılar için tercih edilir olması, Türkçe Dil kurslarının YTÜ' de açılması, YTÜ' nün ana kampüsünün İstanbul merkezinde olmasından dolayı öğrencinin kolaylıkla kültür ve sanat etkinliklerine katılabilmesi, yönetimin tam destek vermesi, uzmanlaşmış idari ve akademik kadro, AB Ofisi çalışanlarının çok dilliliği (Fransızca, İngilizce, Almanca, İspanyolca, İtalyanca), AKTS/DE çalışmalarının üniversitemizde yapılandırılmasını sağlamak üzere Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı ile kurulan koordineli çalışma ortamı ve YTÜ' nün Erasmus Programı öncesinde var olan uluslararası anlaşmaları nedeniyle Erasmus anlaşmalarının kolay kurulması”.

2005–2006 eğitim-öğretim yılından itibaren AB Ofisi'ne yönelik kurumsal bir yapı oluşturmak için çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Sözü edilen üstünlüklere ek olarak AB Ofisi'nde çalışılan süre içinde tespit ettiğimiz üstün taraflarımıza değineceğiz.

---

¹³¹ age, 14.

Kurumsallaşma sürecinde ilk önce AB Ofisi tarafından idari kadroya yönelik organizasyon şeması oluşturulmuş her birimin yetki ve sorumlulukları tanımlanmıştır. Bu bağlamda, AB Ofisi'nde 2005–2006 akademik yılında tam zamanlı bir Türk Dili uzmanı ve yine tam zamanlı çalışacak bir sekreter ve ayrıca haftanın iki günü çalışmak üzere yarı-zamanlı Bölüm Koordinatörleri görevlendirilmiştir. Fakat Erasmus Programına başvuran öğrencilerin sayıları arttıkça daha donanımlı birkaç uzmana ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle 2006–2007 yılında AB Ofisi bünyesinde düzenlenen sınavla tam zamanlı iki yeni uzman göreve alınmıştır. Uzmanlar her akademik yılda öğrenci ve personel hareketliliğine ilişkin dosyaların hazırlanması, kayıtların tutulması, teklif çağrılarının ve nihai raporların hazırlanması gibi idari konularda çalışmaktadırlar. Bunun yanı sıra Erasmus öğrencileri ve UA ile iletişimi sağlamaktadırlar. Bu iki uzman halen doktora eğitimlerine devam etmektedirler. 2005–2006 eğitim-öğretim yılının sonlarına doğru, gelen yabancı öğrenciye yönelik Türkçe Yoğun Dil Kursunu ve Türkçe dersleri resmen verilmeye başlanmıştır. Şu an Türkçe derslerinden sorumlu olan uzman ayrıca AB Ofisi bünyesinde düzenlenen Oryantasyon Programı Komisyonunda da görev yapmaktadır.

2007–2008 akademik yılından itibaren tam zamanlı iki uzman, sekreter ve okutman AB Ofisi bünyesinde çalışmalarını sürdürmektedir. Kurum Koordinatörünün yanı sıra sekiz Bölüm Koordinatörü yarı- zamanlı (haftada iki gün) AB Ofisi'nde çalışmaktadır. Kurum Koordinatörü aynı zamanda Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölüm Başkanıdır. Bu nedenle bu bölümde görevli olan dört araştırma görevlisi gönüllülük esasına bağlı olarak haftanın bir günü AB Ofisi bünyesinde çalışmak üzere görevlendirilmiştir. Yarı-zamanlı çalışan Bölüm Koordinatörleri özellikle en fazla öğrenci gönderen bölümlerden seçilmiştir. Bunlar, Mimarlık, Kimya Mühendisliği, Matematik Mühendisliği, Gemi-İnşaat Mühendisliği, Makine Mühendisliği ve Batı Dilleri ve Edebiyatları bölümü koordinatörleridir. Böylelikle bu bölümlerin koordinatörleri Kurum Koordinatörü ve AB Ofisi'ndeki uzmanlarla haftanın iki günü yüzyüze iletişim kurarak bu bölümlere yönelik ortaya çıkan sorunların daha kolay çözülmesini sağlamaktadırlar. Yarı-zamanlı Bölüm Koordinatörleri kendi aralarında Erasmus Programını oluşturan alt faaliyetlere yönelik görev dağılımı gerçekleştirmiştir (bkz. AB Ofisi Organizasyon Yapısı). 2007–2008 akademik yılından itibaren Erasmus Programı kapsamında Rektör, 3 Rektör Yardımcısı, AB Kurum Koordinatörü, Strateji Daire Başkanı ve Öğrenci İşleri Daire Başkanından

oluşan Yüksek Kurul üniversite Yüksek Kurulu kararıyla çalışmalarına başlamıştır. Erasmus Programına ilişkin tüm kararlar Yüksek Kurul tarafından alınmaktadır. Kurumsallaşma sürecinde ilk adım, 2005–2006 yılında idari kadronun genişletilmesi ve bunun yanı sıra AB Ofisi bünyesinde görevlerin dağılımı yapılarak atılmıştır.

AB Ofisi olarak bir diğer üstün tarafımız mekan koşullarının ve teknolojik donanımın yeterliliğidir. 2004 yılında AB Ofisi'ne Beşiktaş Kampüsünde Rektörlük binası içinde birbirine bağlı iki adet çalışma odası ve bu odalara girişi sağlayan küçük bir alan tahsis edilmiştir. Giriş kısmında öğrencilerin bilgi edindiği ve AB Ofisi'nin duyuruların yapıldığı camlı bir pano bulunmaktadır. Bunun yanı sıra bu bölümde UA'yı, diğer değişim programlarını ve çeşitli yabancı üniversiteleri tanıtan öğrencilere yönelik broşürler bulunmaktadır. Çalışma odalarından birisi iki uzmana, sekretere ve Türkçe Dil Kurslarını düzenleyen okutmana ayrılmıştır. İdari personelin tümüne birer bilgisayar, üç adet yazıcı, bir adet faks cihazı ve bir adet fotokopi makinesi üniversite tarafından tahsis edilmiştir. Bunların yanı sıra bu bölümde öğrencilerin eksik belgelerini tamamlayacağı ya da Bölüm Koordinatörleriyle görüşebildikleri on kişilik bir toplantı masası bulunmaktadır. Ayrıca bu masa AB Ofisi'nin kendi bünyesinde düzenlediği toplantılar için kullanılmaktadır. Genellikle eski Erasmus öğrencileri ya da Erasmus öğrencisi olmaya aday olanlar arasından belirlenen iki tane öğrenci asistanı bu odada çalışmaktadır. Sözü edilen bu odadan geçiş yapılarak ulaşılan diğer çalışma odası Kurum Koordinatörü ve yarı-zamanlı Bölüm Koordinatörlerine ayrılmıştır. Öğrenciler bu odayı sadece belgelerini Kurum Koordinatörüne imzalatmak ve sorunlarına çözüm aradıkları zaman ziyaret etmektedirler. Bu odada yarı-zamanlı Bölüm Koordinatörlerine ayrılmış sekiz adet bilgisayar, dört adet yazıcı, iki adet dizüstü bilgisayar, projektör cihazı ve bir adet smart board bulunmaktadır. Ayrıca Kurum Koordinatörünün ve yarı- zamanlı Bölüm Koordinatörlerinin belgelerini ve dosyalarını saklayabileceği dolaplar bulunmaktadır. AB Ofisi'nin mekan koşullarını ve teknolojik donanımını incelediğimizde, Kurum Koordinatörünün, yarı-zamanlı Bölüm Koordinatörlerinin, uzmanların, sekreterin ve bu ofisi ziyaret eden YTÜ Erasmus öğrencilerinin rahat ve verimli çalışabilecekleri bir ortam oluşturulduğu sonucuna varabiliyoruz.

Kurumsallaşma adına yapılan bir diğer çalışma, AB Ofisi olarak Ulusal Ajans tarafından güz ve bahar dönemlerinde düzenlenen eğitim amaçlı ulusal toplantıların tümüne katılımın gerçekleşmesidir. Bu toplantılara Kurum Koordinatörü, ofiste yarı-

zamanlı çalışan Bölüm Koordinatörlerinden 2 kişi ve uzmanlardan biri dönüşümlü olarak katılmaktadır. Böylelikle katılımcılar UA'ya Erasmus Programına yönelik sorularını yönelterek UA'nın aldığı yeni kararları öğrenmektedirler. Aynı zamanda Türkiye genelindeki üniversitelerin Kurum Koordinatörleri ve Bölüm Koordinatörleri ile fikirlerini paylaşabilmektedirler.

Kurumsallaşma süreciyle beraber AB Ofisi kendi bünyesinde çeşitli bilgilendirici toplantılar düzenlemektedir. Daha önceki senelerde çeşitli üniversitelerde düzenlenen Bologna Süreci değerlendirme toplantıları, 2007–2008 akademik yılının Kasım ayında Bologna Uzmanları tarafından ilk defa YTÜ bünyesinde Yıldız Kampüste düzenlenmiştir. Rektör'ün katılımıyla gerçekleşen bu konferansa YTÜ ve diğer üniversitelerin öğretim üyelerinin katılımı sağlanmıştır. “Yüksek Öğretim Yeterlilikleri”, “AKTS ve Akademik Tanınma”, “Yüksek Öğretimde Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme”, “Öğrenim Çıktıları” ve “Yüksek Öğretimde Stratejik Planlama ve Kalite Geliştirme” adlı sunumlarla katılımcılar Bologna Rehberleri tarafından bilgilendirilmiştir.

2005–2006 eğitim-öğretim yılından itibaren AB Ofisi her akademik yılda bir kez Bölüm Koordinatörlerine ve Erasmus öğrencilerine yönelik bilgilendirici toplantılar düzenlemektedir. Bölüm Koordinatörlerine yönelik düzenlenen toplantılar her akademik yılın başında Rektörlük binasında gerçekleşmektedir. Bu bağlamda Kurum Koordinatörü bir önceki yıla yönelik genel bir değerlendirme yaparak UA'nın Erasmus Programına ilişkin aldığı yeni kararlar, gelecek yıl için YTÜ'ye ayrılan hibeler, ECTS'in uygulanması ve intibak formlarının hazırlanması konusunda Bölüm Koordinatörlerini bilgilendirmektedir. Aynı zamanda tüm Bölüm Koordinatörleri bu toplantılar sayesinde birbirleriyle bilgilerini paylaşıp sorunlarını çözebilmektedirler. Öğrencilere yönelik toplantılar ise Beşiktaş ve Davutpaşa Kampüslerinde her akademik yılın başında düzenlenmektedir. Bu bağlamda Erasmus Programı tanıtılarak öğrencilerin sorumlulukları ve görevleri tanımlanarak ve değişim süreci boyunca hazırlamaları gereken belgeler üzerinde durulmaktadır. Daha önceki senelerde Erasmus Programından yararlanan öğrencilerden gönüllü olanlar bu toplantılara katılarak deneyimlerini yeni Erasmus öğrencileriyle paylaşmaktadırlar. Bu toplantılara ek olarak bazı Bölüm Koordinatörleri öğrencilerine çeşitli bilgilendirici toplantılar düzenlemektedir.

AB Ofisi'nin kurumsal yapısını üstün kılan diğer çalışmalar; gelen yabancı öğrencilere yönelik Türkçe Yoğun Dil Kursu ve Türkçe Derslerinin düzenlenmesi, AB Ofisi tanıtım filminin hazırlanması, dosyalama ve arşivleme sisteminin kurulması, yabancı dil sınavının yapılması, Bölüm Koordinatörlerine yönelik mail grubunun oluşturulması, Erasmus Programına yönelik Yönergenin yazılması, mali konulara ilişkin kontrol mekanizmasının ve üniversitenin iç denetim mekanizmasının oluşturulması, ortak çalışma programının uygulanması ve giden öğrencilere yönelik yabancı dil kurslarının düzenlenmesidir. AB Ofisi tarafından ilk defa 2005–2006 akademik yılında Erasmus Programı kapsamında gelen yabancı öğrencilere yönelik Türkçe Yoğun Dil Kursu düzenlenmiştir. Bu bağlamda AB Ofisi'nde çalışmak üzere bir okutman görevlendirilmiştir. 2006–2007 ve 2007–2008 yıllarında Türkçe Dersleri seçimlik ders olarak programa eklenip ve kredilendirilmiştir. Bu çalışma gelen yabancı öğrencilere Türk Dilini öğrenmelerini aynı zamanda Türk Kültürünü tanımlarını sağlamıştır.

2005–2006 yılında Kurum Koordinatörü ve Bölüm Koordinatörleri tarafından bir tanıtım filmi hazırlanmıştır. Bu bağlamda 2004 yılından itibaren Erasmus Programı kapsamında gerçekleşen çalışmalar tanıtılmıştır. Söz konusu filmde Kurum Koordinatörü, AB Ofisi'nde çalışan yarı-zamanlı Bölüm Koordinatörleri ve 2005–2006 yılında değişimden faydalanan öğrencilerden birkaç tanesiyle kısa söyleşiler gerçekleştirilmiştir. Bu film YTÜ AB Ofisi'nin ulusal ve uluslararası boyutlarda tanıtımı açısından önem teşkil etmektedir.

AB Ofisi'ni bir diğer üstün yanı dosyalama ve arşivleme sisteminin eksiksiz yapılmasıdır. AB Ofisi'nde bulunan her dolap numaralandırılmıştır. Uzmanlar tarafından her bölüm için oluşturulan dosyalar akademik yıllara göre farklı dolaplara konulmaktadır. Her bölüme ait dosyada öğrencilerin Erasmus değişim süreci için hazırladıkları belgeler eksiksiz bulunmaktadır. Bunların yanı sıra UA'ya gönderilen her akademik yıla ait teklif çağrıları ve nihai raporlar arşivlenmektedir. Ayrıca her yıl düzenlenen yabancı dil sınav soruları da dosyalanıp saklanmaktadır. UA'nın düzenlediği denetimler için AB Ofisi tarafından hazırlanan denetim dosyalarında düzenlenen etkinlikler, yapılan ortak projeler, hibelerin dağılımı vb. konularda hazırlanan raporlar bulunmaktadır. Sözü edilen bütün dosyalar yıllara göre eksiksiz sıralanıp tüm AB Ofisi çalışanları tarafından ulaşılabilir durumdadır. Raporların çoğunluğu dijital ortamda da AB Ofisi'nde bulunmaktadır.

LLP dönemiyle birlikte Erasmus Programından yararlanacak öğrencileri seçerken AGNO (%50) ve AB Ofisi tarafından düzenlenen yabancı dil sınavı (%50) göz önünde bulundurulmaktadır. YTÜ AB Ofisi kendi bünyesinde Batı Dilleri ve Edebiyatları bölümünün katkısıyla İngilizce, Almanca ve Fransızca yabancı dil sınavı düzenlemektedir. Sınavlar, öğrencilerin dilbilgisi, okuma-anlama ve çeviri yetilerini ölçen elli sorudan oluşmaktadır. YTÜ bünyesinde düzenlenen yabancı dil sınavları seçim kriterlerindeki kalitenin göstergesidir.

2005–2006 akademik yılından itibaren AB Ofisi, içinde Rektörlüğün, Dekanlıkların, Fakültelerin, Bölüm Koordinatörlerinin ve Enstitülerin bulunduğu bir mail grubu kurmuştur. Böylelikle AB Ofisi değişim programları konusunda yapacağı duyuruları bu mail grubu yardımıyla üniversitenin tüm bölümlerine kolaylıkla bildirmektedir.

2007–2008 yılından itibaren Erasmus Programına ilişkin yazılı esaslardan biri olan “Erasmus Programı Yönergesi” oluşturulmuştur. Böylece Erasmus Programı tanımlanarak bu kapsamda gerçekleşen hareketlilik faaliyetleri, seçim kriterleri, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının sorumlulukları açıklanmıştır. Bunun yanı sıra hibelerin ödenmesine ilişkin mali konular Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı’na devredilerek ve çift kontrol mekanizması yaratılmıştır. Erasmus Programına aday ya da bu programdan yararlanmış olan öğrenciler için AB Ofisi ortak çalışma programını uygulamaya koymuştur. Bu bağlamda bu öğrenciler haftanın bir günü AB Ofisi’nde çalışmaktadırlar.

Erasmus öğrencilerinin isteği üzerine Davutpaşa Kampüsünde Batı Dilleri ve Edebiyatları bölümünün katkısıyla AB Ofisi Almanca ve İtalyanca yoğun dil kursları düzenlemektedir. Böylelikle Almanya ve İtalya’ya gidecek öğrenciler bu kurslardan faydalanabilmektedirler.

Her yıl Erasmus Programından yararlanmaya hak kazanan öğrencilerin listesi AB Ofisi tarafından internet sitesinde yayımlanmaktadır. Bu liste asil ve yedek öğrencileri kapsamaktadır. Öğrenciler bu listen dil sınavından aldıkları notları ve sıralamadaki yerlerini görebilmektedirler. Liste internet sayfasında sürekli bulunmaktadır. Seçim kriterlerindeki şeffaflığın göstergesi olan bu yöntem AB Ofisi’nin kurumsal yapısını öne çıkartmaktadır.

İlk defa 2008 yılının Haziran ayında YTÜ AB Ofisi İstanbul’da bulunan üniversitelerin Kurum Koordinatörlerine yönelik Beşiktaş kampüsünde bir toplantı

düzenlenmiştir. İstanbul'da bulunan devlet ve vakıf üniversitelerinin Kurum Koordinatörlerinin yanı sıra YTÜ Bölüm Koordinatörleri ve Rektör Yardımcıları toplantıya katılmıştır. Amaç, Erasmus Programı kapsamında ortaya çıkan ortak sorunları tartışarak deneyimlerin paylaşılmasıdır. Toplantı sonunda UA'ya iletilmek üzere ortak kararlar alınmıştır. Bu toplantıların her dönem İstanbul bölgesinde bulunan farklı üniversitelerde düzenlenmesi öngörülmüştür. Ayrıca bu üniversitelerin kendi aralarında haberleşmeleri için YTÜ AB Ofisi tarafından bir e-mail grubu oluşturulmuştur.

Yaptığımız inceleme sonucunda 2005–2006 yılından bu yana AB Ofis'inin kurumsal yapısının oluşmasını ve gelişmesini destekleyen çalışmaların hız kazandığını görmekteyiz. Kurumsallaşma sürecinde yapılan çalışmalar bu birimin üstün taraflarını ortaya koymaktadır.

8.6.2. Zayıflıklar

AB Ofisi Faaliyet Raporuna göre, “bu birimin kurumsal yapısını tehdit eden zayıf yönleri” şunlardır¹³²:

“Öğrenci değişim programı kapsamında gelen ve giden öğrenci sayısındaki dengesizlik, yeteri kadar yabancı dilde öğretim verilmemesi nedeniyle bazı üniversitelerle uluslararası anlaşmaların yapılamaması, öğrenci yurt koşullarının yetersizliği, bazı bölümlerin akademik tanınma konusunda esnek davranmaması”.

Bunlara ek olarak gözlemlenenler sonucunda, UA'ya gönderilecek teklif çağrılarının ve nihai raporların hazırlandığı dönemlerde yaşanan zorlukların ve internet sitesinin öğrenciler tarafından sürekli takip edilmemesinin yarattığı sonuçlar üzerinde durabiliriz. Bölüm Koordinatörleri, Erasmus öğrencilerine yönelik istenilen bilgileri AB Ofisi'ne belirlenen tarihten daha geç ulaştırmaktadırlar. Bu sorunu ortadan kaldırmak için her Bölüm Koordinatörü için bir gün belirlenerek AB Ofisi'nde uzmanlarla beraber raporlar doldurulabilir ya da YTÜ'nün Bilgi İşlem bölümünden yardım alınarak sadece AB Ofisi'ne ve Bölüm Koordinatörlerine açık olan bir veritabanı oluşturulabilir. Bölüm Koordinatörleri değişim gerçekleştirecek olan öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının bilgilerini veritabanına kendileri girebilirler. Daha sonra burada toplanan bilgiler AB Ofisi uzmanları tarafından kontrol edilerek UA'ya gönderilebilir.

Kurumsal yapıyı tehdit eden bir diğer zayıf tarafımız, AB Ofisi'nde Erasmus Programından yararlanacak öğrencilere ayrılmış bir bilgisayarın bulunmamasıdır.

---

¹³² age, 14.

Öğrenciler AB Ofisi'ne ait tüm bilgilerin yer aldığı ve duyuruların yapıldığı internet sitesini takip etmekten kaçınmaktadırlar. Tüm sorularının cevaplarını ofise gelerek uzmanlara ve sekretere sorarak ulaşmaya çalışmaktadırlar. AB Ofisi'nde öğrencilere ayrılacak olan bir bilgisayar bu sorunu ortadan kaldırmaya yardımcı olabilir.

Bölüm Koordinatörleri misafir kurumlarla yaptıkları ikili anlaşmalarda bazı dersler için sürekliliğin şart olduğunu göz önünde bulundurmamaktadırlar. Örneğin güz döneminde giden bir öğrencinin aldığı derslerden başarılı olabilmesi için bu derslerin bahar döneminde de alınması gerekmektedir. İki dönemlik derslerde ve projelerde buna benzer sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bu gibi durumlarda öğrenci AB Ofisi'nden bir dönem daha kalabilmek için ek hibe talep etmektedir. Bu sorunlar AB Ofisi tarafından UA'ya iletiildiği takdirde olumsuz cevaplar alınmaktadır. Bu nedenle Bölüm Koordinatörleri öğrenim anlaşmalarını ve intibak formlarını hazırlarken bazı derslerde başarılı olabilmek için sürekliliğin sağlanması gerektiği konusunda AB Ofisi tarafından uyarılmalıdır.

YTÜ AB Ofisi'nin zayıf olduğunu düşündüğümüz son bir nokta da, Erasmus öğrencileri tarafından misafir oldukları üniversitelerden dönmeden önce doldurulan Katılım Sertifikaları'nda ortaya çıkan sorunlardır. Buna öğrencinin öğrenim gördüğü süreye ilişkin tarihlerde ortaya çıkan farklılıklar neden olmaktadır. Katılım Sertifikası, öğrenim anlaşmasında belirtilen süreyi kapsamalıdır ve eğer öğrenim anlaşmasında öğrencinin misafir üniversitede beş aylık bir değişim gerçekleştirdiği yazılmışsa söz konusu sertifika beş aylık düzenlenmelidir. Her iki belgede farklı tarihler belirtilmişse, UA AB Ofisi'nden aradaki hibe farkını öğrencilerden geri istemesini talep etmektedir. Bu sorunu ortadan kaldırmak için AB Ofisi olarak dönem sonunda ülkelerine dönecek olan öğrencilere bu konuya yönelik hatırlatma mesajları gönderilebilir.

AB Ofisi'nin kurumsal yapısını tehdit eden zayıf yönlerinin, üstünlüklere göre daha az olduğunu görmekteyiz. AB Ofisi, Erasmus Programının uygulamasına yönelik yaşanan sorunları ortadan kaldırma yolunda ve bu programın YTÜ bünyesinde etkin şekilde yürütülebilmesi için kurumsal anlamda çalışmalarına devam etmektedir.

8.6.3. Tehditler ve Alınabilecek Tedbirler

YTÜ AB Ofisi'ne yönelik belirlediğimiz üstün ve zayıf yönlerimiz doğrultusunda kurumsal yapıyı tehdit eden faktörleri saptayıp bunları fırsata dönüştürmek için öneriler sunmaya çalışacağız.

AB Ofisi Faaliyet Raporuna göre, “YTÜ AB Ofisi'nin kurumsal yapısını tehdit eden faktörler ve alınacak tedbirleri” şunlardır¹³³:

“Bazı Bölüm Koordinatörlerinin görevlerini yeteri kadar yerine getirmemeleri bunun için Bölüm Koordinatörlerine yönelik yapılan toplantıların artırılması, AB Ofisi'nde Bölüm Koordinatörleriyle birebir yapılan çalışmalara ağırlık verilmesi, öğretim elemanlarının ve Bölüm Koordinatörlerinin değişimden faydalanmaları için teşvik edilmesidir.

Vakıf üniversitelerinin çoğunun yabancı dilde eğitim vermesi nedeniyle gelen Erasmus öğrencilerinin bu üniversiteleri tercih etmeleridir.

Üniversitemizde eğitim-öğretim dilinin Türkçe olması nedeniyle her bölüme gelen yabancı öğrencilerin yabancı dilde ders alabilmeleri için Üniversite Senatosu tarafından alınan karar gereği en az biri yabancı öğrenci olmak koşuluyla üç öğrenci için ders açılma olanağı sunulmalıdır. Ayrıca gelen yabancı öğrenciler için daha uygun olabilecek yabancı dilde verilecek ders paketlerinin hazırlanması önerilmiştir. Bazı bölümlerin internet sayfalarının İngilizce arayüzünün halen yapım aşamasında olmasıdır. AB Ofis çalışanları tarafından bölümler desteklenerek internet sayfalarının eksiklikleri tamamlanmalıdır. Davutpaşa Kampüsünün Merkez Kampüse uzaklığı yurt ile üniversite arasındaki ulaşım zorluğu. Bu hususlar Rektörlük makamına tedbir alınması için iletildi”.

Bunların yanı sıra AB Ofisi'nin kurumsal yapısının gelişmesini sağlayacak farklı önerilerimiz de bulunmaktadır. Üniversitenin akademik, fiziksel ve sosyal olanaklarını tanıtan bilgi kataloğunun oluşturulması (infopack) YTÜ'nün uluslararası boyutlarda tanıtımı açısından çok önemlidir. AB Ofisi çalışanları dekanlıkların ve bölümlerin katkılarıyla bilgi kataloğunu tamamlamak üzere çalışmalarını sürdürmektedir. Üniversite bünyesinde Gençlik Programları ve diğer değişim programlarına olan ilgi bu programların yeterince tanıtılmamasından dolayı azdır. Özellikle, “Gençlik Eylem Programı” konusunda AB Ofisi tarafından belirlenen bir kişi bu konuda UA ya da Avrupa Komisyon'undan eğitim alarak YTÜ bünyesinde bu programın tanıtımını ve uygulanmasını sağlayabilir. Erasmus Programı ile birlikte gelen yabancı öğrencilerin de katılabileceği ortak projeler yapılabilir.

Erasmus Programı kapsamında her yıl değişim gerçekleştiren öğrenciler ile öğretim elemanları sayıları birbirinden çok farklıdır. Bunun için AB Ofisi olarak öğretim elemanlarını projeler yapmaları konusunda teşvik ederek ikili anlaşma yapılan üniversitelere ziyaret gezileri gerçekleştirmeleri sağlanabilir. Öğrenciler kadar öğretim elemanları için de değişimden faydalanmanın akademik kariyer açısından vazgeçilmez olduğunun altını çizebiliriz.

---

¹³³ age, 14.

2007 yılında LLP döneminin başlamasıyla birlikte Erasmus öğrenci seçim kriterlerinden mülakat kaldırılmıştır. AGNO ve yabancı dil sınavından alınan notun yanı sıra mülakat Bölüm Koordinatörlerine aday öğrencileri tanımalarını ve motivasyonlarını ölçmelerini sağlamıştır. Bu arada, mülakatın seçim kriterlerindeki kalitenin göstergesi olduğunu vurgulamak istiyoruz. Bu konuyla ilgili aynı düşünceyi paylaşan diğer üniversitelerle birlikte UA'ya ya da Komisyona yeni bir karar alınması için başvurulabilir.

Bologna Süreci ve forum sayfasına yönelik eksiklikler AB Ofisi'ne ait internet sitesini incelediğimizde ortaya çıkmıştı. İnternet sitesinde Bologna Süreci ile ilgili hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Eğitim-öğretim ve araştırmada ortak bir Avrupa Yüksek Öğretim Alanı'nın oluşturulmasını amaçlayan ve Erasmus Programının temellerini oluşturan Bologna Süreci'nin önemi göz ardı edilemez. Bu nedenle, YTÜ bünyesinde Bologna Rehberi seçilerek, bu süreç bağlamında yapılan çalışmalar konusunda öğretim üyeleri ve öğrenciler bilgilendirilebilir. Bazı bölümlerin ECTS uygulamaları konusunda sorunlar yaşıyor olması bu sürecin yeterince bilinmemesi ile ilişkilendirilebilir. Üniversite bünyesinde düzenlenecek bilgilendirme toplantılarının yanı sıra daha önceden Bologna Rehberleri tarafından hazırlanan çeşitli konulara ilişkin sunumlar (Bologna Sürecine ait temel belgeler, alınan kararlar, hareketlilik, Diploma Eki, öğrenim çıktıları, ECTS uygulamaları vb. konular) ve Ulusal Bologna Rehberlerine ait sitenin adresi AB Ofisi internet sitesine konulabilir. Böylelikle öğretim üyeleri ve öğrenciler bu konuda bilinçlendirilir.

AB Ofisi'nin ilk kurulduğu zamanlarda Erasmus öğrencilerinin birbirleriyle tecrübelerini paylaştığı bir forum sayfası mevcuttu. Ancak bir süre sonra bu sayfanın işlevselliğini kaybetmesi ve amacının dışına çıkmaya başlaması nedeniyle bu sayfa kullanımdan kaldırılmıştı. Bu konuda tekrardan bir çalışma yapılarak AB Ofisi bünyesinde bir kişi görevlendirilip bu sayfanın moderatörlüğü kendisine verilebilir. Eski öğrencilerin de dahil olabileceği bu forum sayfası, Erasmus Programına aday öğrencilerin değişimleriyle ilgili tüm sorularını yöneltebileceği ve yeri geldiği zaman yetkili kişinin ya da eski Erasmus öğrencilerinin de bu soruları cevaplayabileceği yararlı bir sayfa haline getirilebilir. 2007–2008 akademik yılından itibaren düzenlenmesi öngörülen gelen ve giden öğrencilere yönelik Oryantasyon Günleri'yle ilgili bilgiler AB Ofisi internet sitesinde yer alabilir. Bu bağlamda yapılacak etkinlikler ile ilgili sunumlar, 2007–2008 yılında giden öğrenci için hazırlanan

“Erasmus Oryantasyon Rehberi” ve düzenlenen bu güne ait resimlerde ulaşılabilir bir biçimde düzenlenebilir. Bunların yanı sıra, gelen öğrenciler değişim süreci boyunca yararlanacakları İngilizce ve diğer Avrupa dillerinde hazırlanan bilgi paketlerini (üniversite, İstanbul, konaklama, sosyal faaliyetler vb. konuları içeren) gelmeden önce AB Ofisi internet sitesinden ulaşabilmelidirler. Gelen yabancı öğrencilere yönelik düzenlenecek olan Oryantasyon Günlerinin tarihleri internet sitesi aracılığı ile duyurulabilir. Bu bilgiler düzenli olarak Oryantasyon Komisyonu tarafından güncellenerek, oluşturulacak bir e-mail adresi ile gelen ve giden öğrencilerle iletişim kurulabilir ve Oryantasyon Günleri hakkında bilgi edinmeleri sağlanabilir.

Bölüm Koordinatörleri gönüllü olan öğretim üyeleri arasından seçilmektedir. Akademik görevlerinin yanı sıra üstlendikleri bu görev için Bölüm Koordinatörleri ödüllendirilerek motivasyonları arttırılabilir. Örneğin 2007–2008 akademik yılında AB Ofisi’nde çalışan yarı-zamanlı Bölüm Koordinatörlerine, AB Ofisi dışında, bölümlerinde kullanabilecekleri yazıcılar verilmiştir. Böylelikle bölümlerinde de Erasmus öğrencilerinin öğrenim anlaşmalarını, intibaklarını vb. belgeleri zaman kaybetmeden hazırlayabilirler. Üniversitenin tüm Bölüm Koordinatörlerine buna benzer çeşitli ödüller sunularak motivasyonları arttırılabilir. Örneğin en fazla öğrenci gönderen Bölüm Koordinatörlerine çeşitli sosyal etkinlikler düzenlenebilir ya da teknolojik donanımlarını arttırmak amacıyla dizüstü bilgisayarlar verilebilir. Bu konuda AB Ofisi Rektörlükten destek isteyebilir. Bazı bölümlere, Bölüm Koordinatörlerinin iş yükünü hafifletmek için beraber çalışabilecekleri asistanlar görevlendirilmiştir.

Erasmus Öğrencilerine yönelik bir mail grubu bulunmamaktadır. Her akademik yılda gidecek olan öğrenciler Erasmus başvuru formuna e-mail adreslerini eklemektedirler. AB Ofisi değişim süreci boyunca Erasmus öğrencileri ile kolay iletişim kurmak için bu öğrencilere yönelik bir e-mail grubu oluşturabilir. Aynı şekilde gelen yabancı öğrencilere yönelik de e-mail grubu kurularak tüm duyurular öğrencilere ulaştırılabilir.

Son olarak her geçen yıl Erasmus Programına ve değişim programlarına olan ilginin arttığını görmekteyiz. Bu nedenle Avrupa Komisyonu tarafından gönderilen hibeler yetersiz kalmaktadır. Bu sorunu ortadan kaldırmak için ulusal hibe kaynakları araştırılmalıdır. Örneğin YTÜ Mezunlar Vakfı ile iletişime geçilerek çeşitli ulusal şirketlerden gidecek olan öğrencilerin bir kısmına burs talep edilebilir.

Erasmus Programına yönelik yazılı kaynakların oluşturulması, kurumun amaçları yönünde katılımcı, şeffaf, dinamik ve esnek bir organizasyon yapısının kurulması, görev tanımlarının yapılması, sorumluluk ve yetkilerin dağıtılması, değişim programlarına yönelik bilgilendirme toplantıların ve sosyal faaliyetlerin artırılması ve sürekli bilgi akışını sağlayan internet sitesinin kurulması kurumsallaşma sürecinde yapılan çalışmalardır. Modelleme önerisi ve iç sorgulama çalışmamızın sonunda ise, AB Ofisi'nin kurumsal yapısının gelişmesini sağlayacak çeşitli öneriler sunulmuştur. Bu bağlamda yapılan önerilerin öncelikli olanlarını özetlersek, öğrencilere yönelik e-mail adresi oluşturulabilir; Bölüm Koordinatörleri YTÜ tarafından ödüllendirilebilir; Türkiye çapında Bologna Rehberlerine dahil olabilecek bir kişi AB Ofisi bünyesinden seçilebilir; kaliteli bir değişim süreci gerçekleştirmek adına seçim kriterlerine mülakat tekrar eklenebilir ve Erasmus ve Gençlik gibi diğer değişim programları ile ortak projeler gerçekleştirilebilir.

9. SONUÇ

Avrupa 2010 yılı itibariyle, eğitim sistemi ve eğitim kalitesi ile dünya lideri olmayı amaçlamaktadır. Bu hedef, Avrupa genelinde eğitim sisteminin kökten reformunu gerektirmektedir. Aynı amaca yönelik olarak, Avrupa Birliği tarafından, bu önemli ve öncelikli gündem konusunu hayata geçirmek için Avrupa'nın eğitim programı olarak uygulamaya koyduğu Erasmus Programı başlatılmıştır.

Tez çalışmamızda, Türkiye'deki yüksek öğretim kurumları bünyesinde kurulan, Sokrates Programının alt alanı olan ve yüksek öğretimi kapsayan Erasmus Değişim Faaliyetlerini yürüten birimlerin kurumsal yapıları üzerine betimleyici bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarına ilişkin değişkenler (değişim sayıları, gelen öğrencilere yönelik Oryantasyon Programı, giden öğrencilerin tercih ettiği ülkeler ve bu kurumlara ait internet siteleri) belirlenip 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Erasmus Programı kapsamında gerçekleşen değişim sayıları üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, Yıldız Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Ofisi'nin kurumsal yapısını değerlendirerek, bu kuruma yönelik bir model önerisi ve iç sorgulama çalışması yapılmıştır.

Erasmus Koordinatörlükleri tarafından düzenlenen Oryantasyon Programı gelen öğrenci sayıları üzerinde etkili midir? En fazla değişim gerçekleştiren üniversitelerin Erasmus öğrencileri hangi ülkeleri tercih etmektedirler? Bu bağlamda öğrencilerin seçimlerini etkileyen kriterler hangileridir? Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet siteleri hangi bilgileri içermektedir? Bu birimlerin kurumsal bir yapı kazanmasında, bu siteler ne kadar etkilidir? Gerçekleştirdiğimiz araştırmada, belirlemiş olduğumuz bu alt problemler test edilmiştir.

Ulusal Ajans'ın internet sitesinden elde edilen bilgilere göre, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Erasmus Programı kapsamında en fazla değişim gerçekleştiren üniversitelerin Ege Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi olduğu tespit edilmiştir. En az değişim gerçekleştiren üniversiteler ise Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi'dir. Giden öğrenci değişim sayılarına bakıldığında, İstanbul Teknik

Üniversitesi ve Ege Üniversitesi ilk sıralarda bulunurken, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi yine son sıralarda yer almıştır. Giden ve gelen öğretim elemanı değişim sayılarına bakıldığında ise, ilk sıralarda Ege Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi, son sıralarda giden öğretim elemanında Gazi Üniversitesi ve İstanbul Kültür Üniversitesi, gelen öğretim elemanında ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Başkent Üniversitesi görülmüştür. Gelen yabancı öğrenci değişim sayılarında, ilk sıralarda Galatasaray Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi karşımıza çıkmaktadır. Fatih Üniversitesi ve Kültür Üniversitesi Erasmus Programı kapsamında yabancı öğrencilerin en az tercih ettiği üniversitelerdir.

Yaptığımız inceleme sonucunda, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında gelen yabancı öğrenci değişim sayılarında ortaya çıkan farklılıklar, Erasmus Koordinatörlükleri bünyesinde bu öğrencilere yönelik düzenlenen Oryantasyon Programlarını araştırmamız konusunda bizi yönlendirmiştir. UA tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, Türkiye genelinde 2005–2006 eğitim-öğretim yılında değişim sayıları itibariyle yapılan sıralamada yer alan ilk 20 üniversite arasından gelen öğrenciye yönelik Oryantasyon Programı düzenleyen kurumlar belirlenmiştir. Bu bağlamda, Anadolu, Ege, İstanbul Teknik, Marmara, Akdeniz, Hacettepe, Dokuz Eylül ve Sabancı Üniversiteleri Oryantasyon Programını en etkin şekilde uygulayan kurumlardır. Bu çerçevede düzenlenen etkinlikler, yabancı öğrencilerin kaliteli bir değişim süreci geçirmelerini sağlamıştır. Erasmus Koordinatörlükleri gelen öğrenciye yönelik düzenlenen, Türkiye ve Türk kültürünü tanıtan Oryantasyon Çalışmalarını geliştirerek daha etkin bir hale getirmeyi hedefleyebilir. Bunun yanı sıra, değişim süreci boyunca yaşayacakları kültürel ve sosyal farklılıklardan kaynaklanan sorunları en aza indirmek için giden öğrencilerimize yönelik Oryantasyon Programları da düzenlenebilir.

Erasmus Programı kapsamında gerçekleşen değişim sayılarını ve gelen öğrencilere yönelik hazırlanan Oryantasyon Programını inceledikten sonra, giden öğrencilerin tercih ettiği ülkelere ve bu konudaki seçimlerini yönlendiren etkenlere değinilmiştir. 2005–2006 eğitim-öğretim yılında, Anadolu, Selçuk, Süleyman Demirel ve Uludağ Üniversiteleri değişim öğrencileri birinci grup ve aynı zamanda az konuşulan diller kategorisine dahil olan ülkeleri tercih etmişlerdir. Bunun yanı sıra, İstanbul'da bulunan üniversitelerin değişim öğrencileri ise Almanya, Fransa, İtalya ve İspanya'da bulunan üniversiteler ile değişim gerçekleştirmişlerdir. Ülkelerin yaşam

standartları ve pahalılık oranları, eğitim sistemindeki farklılıklar, eğitimin yapıldığı dil ve anlaşma yapılan iki üniversite arasındaki derslerin uyumu, değişim öğrencisinin tercih edeceği ülke konusunda seçimini yönlendiren etkenlerdir.

Türkiye genelinde Erasmus Değişim Programının en etkin şekilde yürütülebilmesinde Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet siteleri çok önemli bir yere sahiptir. Anadolu, Başkent, Ege, Fatih, Galatasaray, Gazi, Kültür, İstanbul Teknik, Karadeniz Teknik, Marmara, Orta Doğu Teknik ve Sabancı Üniversite'lerinin Erasmus Koordinatörlüklerine ait internet sitelerinin içeriği belirlenen ölçütler doğrultusunda incelenmiştir. Seçilen üniversitelere ait internet sitelerinin genelinde, Bologna Süreci ile ilgili bilgiler tamamlanmamıştır. Türkiye'de uygulanan değişim programlarının uluslararası boyutta tanıtılması ve etkinleştirilmesi için bu sitelerdeki bilgisel ve biçimsel eksikliklerin tamamlanıp diğer Avrupa dillerinde arayüzleri hazırlanmalı sonucuna varılmıştır.

Seçilen Erasmus Koordinatörlüklerinin kurumsal yapılarını oluşturan değişkenleri incelendikten sonra, YTÜ bünyesinde kurulan ve Erasmus Değişim Programını yürüten AB Ofisi'ne yönelik bir modelleme önerisi ve iç sorgulama çalışması gerçekleştirilmiştir. YTÜ Erasmus değişim sayıları, gelen ve giden öğrenciye yönelik Oryantasyon Çalışmaları, giden öğrencinin tercih ettiği ülkeler ve AB Ofisi'ne ait internet sitesini inceledikten sonra, bu birimin kurumsal yapısını üstün ve zayıf kılan yönleri tespit edilerek bu yapıyı tehdit eden noktalar üzerinde durulmuştur. AB Ofisi'ne yönelik gerçekleştirilen bu çalışmanın sonucunda, YTÜ bünyesinde Erasmus Programının kurumsal bir anlayışla uygulandığını söyleyebiliriz. Bu bağlamda öğrenciler, Bölüm Koordinatörleri ve AB Ofisi çalışanları üzerlerine düşen görevleri yerine getirmektedirler. 2005–2006 yılından bu yana YTÜ AB Ofisi'nin kurumsal yapısının her geçen gün geliştiğini görmekteyiz. Mekan koşullarının ve teknolojik olanakların geliştirilmesi ve daha donamlı bir idari kadronun oluşturulması konusunda AB Ofisi çalışmalarını sürdürmektedir. Bu bağlamda Rektörlük AB Ofisi'nin çalışmalarını destekleyerek, üniversite bünyesinde de gelen ve giden öğrenci sayılarındaki dengesizliği ortadan kaldırmak için bölümlerde derslerin bir kısmının İngilizce ya da seçilmiş farklı bir yabancı dilde yapılması çalışmalarını başlatmıştır. Tüm akademik yıl boyunca AB Ofisi bünyesinde çalışan okutman, bu öğrencilere Türkçe Dil Kursları düzenlemektedir. 2007–2008 yılından itibaren kaliteli bir değişim süreci gerçekleştirmek adına, AB Ofisi ESN Yıldız

Öğrenci Kulübünün desteğiyle gelen ve giden Erasmus öğrencilerine Oryantasyon Programı düzenlemeyi öngörmektedir. AB Ofisi kurumsal yapının önemli göstergelerinden biri olan internet sitesini de geliştirmek için çalışmaktadır. Bu bağlamda bu birim bünyesinde bir kişi görevlendirilerek bu siteyi sürekli güncelleyebilir. Aynı zamanda Forum ve Bologna Sürecine ilişkin sayfalardaki eksiklikler tamamlanabilir ve düzenlenecek olan Oryantasyon Programına ilişkin bilgiler internet sitesine yerleştirilebilir. Yapılan inceleme sonucunda dikkatimizi çeken bir diğer nokta ise, YTÜ bünyesinde Erasmus Programı dışındaki diğer değişim programlarının yeterince tanıtılmamasıdır. Bu aşamada AB Ofisi, Gençlik Programı gibi diğer değişim programlarını öğrencilere ve öğretim üyelerine Avrupa'daki üniversitelerle ortak projeler ve çalışmalar gerçekleştirmeleri için teşvik edici tanıtım toplantıları düzenleyebilir. Kaliteli bir değişim süreci gerçekleştirmeyi amaçlayan YTÜ AB Ofisi, eğitim kalitesinin uluslararası standartlara ulaşması için öğrenci ve öğretim elemanı değişimi bağlamında kurumsal yapısını her geçen gün geliştirerek çalışmaktadır.

Erasmus Programı, üniversitelere uluslararası tecrübe ve itibar kazandırarak, çok kültürlü ve milletli ortamda eğitim olanağı, araştırma ve bilimin gelişmesine katkı, eğitim kalitesinin artırılmasını sağlamaktadır. Bunların yanı sıra, öğrencilere yurt dışı deneyimi, çok kültürlü ortamda ders işleme, değişik kültürleri tanıma, kendi kültürünü tanıtmaya, eğitim sonrası mesleki bağlantılar kurma, farklı bir eğitim sistemi kurabilme vb. olanaklar sunmaktadır. Erasmus Değişim Programına toplumsal açıdan bakıldığında ise AB ile bütünleşme sürecinin desteklenmesi, Türkiye'nin tanıtımının yapılması, Türkçenin yaygınlaştırılması, farklı kültürleri tanıyarak karşılıklı önyargıların kırılması vb. getirilerin altını çizebiliriz.

Tez çalışmamızın sonucunda, Erasmus Değişim Programlarının en etkin şekilde yürütülebilmesinde Erasmus Koordinatörlüklerinin çok önemli bir yere sahip olduğunu vurgulayabiliriz. Değişim Programları kapsamında bu birimlerin kurumsal yapılarının oluşması, üzerlerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeleri, üniversitelerimizdeki eğitim kalitesinin artmasına ve uluslararası standartlara ulaşmasını sağlayacaktır. 2013 yılı sonuna kadar sürecek olan yedi yıllık bir dönemi kapsayan "Hayatboyu Öğrenme Programı" (Long Life Learning Programme-LLP) kapsamında Türkiye'deki üniversitelerin Erasmus Koordinatörlükleri kurumsal

altyapılarını geliştirerek, ulusal boyutta karşılıklı deneyimlerinden faydalanmayı ve ortak hedeflere yönelik işbirliği yapmayı amaçlamalıdır.

KAYNAKÇA

- Balcı, Ali. **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik Ve İlkeler**. 6. bs. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2006.
- Kaptan, Saim. **Bilimsel Araştırma Teknikleri**. 1.bs. Ankara: Rehber Yayınevi, 1973.
- Özdamar, Kazım. **Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. 1.bs. Eskişehir: Kaan Kitabevi, 2003.
- Parlatır, İsmail ve diğ.. **Türkçe Sözlük**. 8. bs. Ankara: Türk Tarih Basımevi, 1998.
- Yıldız Teknik Üniversitesi. **2006 Yılı AB Ofisi Faaliyet Raporu**. İstanbul, 2006.
- Bardakçı, Serpil. “AB Eğitim Programları-Erasmus ve Türk Yüksek Öğrenimi: Hollanda Örneği”. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.
- İşeri, Alaettin. “Avrupa Birliği Giriş Sürecinde Erasmus Programı Uygulamasına İlişkin Uzman Görüşleri”.Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.
- Şahin, İmge. “Avrupa Birliği'nin Erasmus Programına Katılan Türk Öğrencilerin Programla İlgili Algıları”. Yüksek Lisans Tezi. Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Bilimleri, 2007.
- “AB Eğitim, Kültür, Gençlik Programları 2007–2013”. Hacettepe Üniversitesi. www.abofisi.hacettepe.edu.tr/tr/belegeler/AB_PROGRAMLARI2007–2013-7mart2007.ppt [19.12.2007].
- “AB Ofisi”. Hacettepe Üniversitesi. http://www.abofisi.hacettepe.edu.tr/tr/belgeler/HU_Temmuz07raporu.doc [28.01.2008].
- “About Erasmus”. İstanbul Kültür Üniversitesi. http://io.iku.edu.tr/about_us.php [04.02.2008].
- “Avrupa Kredi Transfer Sistemi”. Yükseköğretim Kurulu. <http://www.yok.gov.tr/egitim/ab/AKTS.doc> [09.10.2007].
- “Bologna Process-Higher Education”. European Commission. http://ec.europa.eu/education/policies/educ/bologna/bologna_en.html [05.10.2007].

- “Bologna Süreci’nin Türkiye’de Uygulanması Projesi 2005–2006”. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı. http://www.ua.gov.tr/uploads/erasmus/17_ekim_mugla_bologna.pps [05.01.2008].
- “Bologna Süreci”. Akdeniz Üniversitesi. <http://www.akdeniz.edu.tr/uluslararasi/bologna.html> [02.12.2007].
- “Buddy Programı”. Akdeniz Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi. <http://www.akdeniz.edu.tr/int/buddy.htm> [27.01.2008].
- “Diploma Eki”. Yükseköğretim Kurulu. <http://www.yok.gov.tr/egitim/ab/DiplomaEki.doc> [09.10.2007].
- “Eramus AB Yüksek Öğretim Programı”. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı. www.ua.gov.tr/docs/erasmus_programi.ppt [19.12.2007].
- “Erasmus Gelen Öğrenciler”. Marmara Üniversitesi Socrates-Erasmus Birimi. <http://erasmus.marmara.edu.tr/0607gelen.php> [30.01.2008].
- “Erasmus Genel Bilgi”. Dokuz Eylül Üniversitesi. <http://www.deu.edu.tr/DEUWEB/icerik/icerik.php> [09.01.2008].
- “Erasmus Hakkında”. Ege Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi. http://www.erasmus.ege.edu.tr/socrates_turk/4.htm [04.02.2008].
- “Erasmus Hareketliliğine Genel Bakış”. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı. www.ua.gov.tr/erasmus/genel/bakis.pdf [17.12.2007].
- “Erasmus International Students”. Kültür Üniversitesi. <http://www.io.iku.edu.tr/international-students.php> [30.01.2008].
- “Erasmus Student Club”. İstanbul Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Merkezi. <http://www.eucentre-eng.itu.edu.tr/Icerik.aspx?sid=1528> [28.01.2008].
- “Erasmus Tanıtım”. Gazi Üniversitesi. <http://www.gazi.edu.tr/tanitim/egitimbirlikleri.htm> [04.02.2008].
- “Erasmus Uygulama El Kitabı 2005–2006”. Çukurova Üniversitesi. international.cukurova.edu.tr/tr/dokuman/erasmus/Erasmus_Uygulama_Elkitabı_2005-6.doc [10.01.2008].
- “Erasmus Yoğun Dil Kursları”. Ulusal Ajans Merkezli Faaliyetler-EYDK. <http://www.ua.gov.tr/index.cfm> [19.12.2007].
- “Erasmus”. Anadolu Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi. http://www.uib.anadolu.edu.tr/t_index.html [04.02.2008].
- “Erasmus”. Fatih Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi. <http://intoffice.fatih.edu.tr/?erasmus> [04.02.2008].

- “Erasmus”. Karadeniz Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi. <http://ofinaf.ktu.edu.tr/index.php> [04.02.2008].
- “Erasmus”. Sabancı Üniversitesi. <http://www.sabanciuniv.edu/erasmus/eng> [29.01.2008].
- “ESN-İzmir”. Ege Üniversitesi. <http://www.esn-izmir.edu.tr/hakkimizda.php> [27.01.2008].
- “ESN Turkey Board”. Uluslararası Değişim Öğrencileri Birliği. <http://www.esnturkiye.org> [06.02.2008].
- “Gelen Öğrenci”. İstanbul Üniversitesi Erasmus Ofisi. <http://www.istanbul.edu.tr/uaik/ABegitim/gelen-ogrenci.php> [06.02.2008].
- “Geleneksel IV. Erasmus Buluşması” Yıldız Teknik Üniversitesi Avrupa Birliği Ofisi, http://www.eu.yildiz.edu.tr/doc/sunumlar/071106_sunumu.pdf [03.03.2008].
- “Hayatboyu Öğrenme Programı nedir?”. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı. <http://www.ua.gov.tr/index.cfm> [15.12.2007].
- “Hayatboyu Öğrenme Programı”. Ege Üniversitesi. www.deu.edu.tr/erasmus/deutur/LLP_Deu_Mart_2007.ppt [18.12.2007].
- “Hayatboyu Öğrenme Programı (2007–2013)”. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı. <http://www.ua.gov.tr/ulusal-ajans/docs/tur/Hayatboyu-Ogrenme-Programi.doc> [06.01.2008].
- “Informations Générales sur Socrates” Galatasaray Üniversitesi. <http://194.27.192.3/fr/internationales/socrateserasmus/information/> [30.01.2008].
- “Lifelong Learning Programme (LLP) Erasmus”. Ege Üniversitesi. www.eu.eg.edu.tr/docs/erasmuspresent.ppt [27.12.2007].
- Kısakürek, Mehmet “AB Eğitim Politikaları ve Türk Eğitim Sistemi”. www.bologna.gov.tr/dokumanlar/8-Aralik-2006-AB-Egitim-Politikalari-Turk-Egitim-Sistemi.ppt [09.12.2007].
- “Koordinatörlük Hakkında”. Başkent Üniversitesi. <http://uik.baskent.edu.tr/hakkinda.doc> [05.02.2008].
- “Nitelikler Çerçevesi”. Bologna Süreci. www.ankara.edu.tr/sonECTS/Bologna_Sunular/Nitelikler-Cercevesi.pdf [02.12.2007].
- “Nitelikler”. Bologna Süreci. www.ankara.edu.tr/sonECTS/Bologna-Sunular/nitelikler.ppt [02.12.2007].
- “Office of International Relations”. Boğaziçi Üniversitesi. <http://www.intl.boun.edu.tr/student-exchange.htm> [29.01.2008].

- “Öryantasyon”. Anadolu Üniversitesi Uluslar arası İlişkiler Birimi.
<http://www.trdegisim.anadolu.edu.tr/index.php> [05.02.2008].
- “Öğrenci Değişiminden Öğrenci Öğrenim Hareketliliğine”. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı.
www.ua.gov.tr/uploads/erasmus/ogrenci-ogrenim-antalya.pdf [23.12.2007].
- “Personel Hareketliliği”. Ulusal Ajans Merkezli Faaliyetler-Personel Hareketliliği.
<http://www.ua.gov.tr//index.cfm> [15.12.2007].
- “Program Hakkında”. Ulusal Ajans. <http://www.ua.gov.tr//index.cfm> [18.12.2007].
- “Programdan Kimler Faydalanabilir”. Ulusal Ajans. <http://www.ua.gov.tr//index.cfm> [18.12.2007].
- “Socrates Erasmus”. Galatasaray Üniversitesi.
<http://www.gsu.edu.tr/tr/akademik/uluslararası/socrateserasmus/ogrenci.doc>
[04.02.2008].
- “Sokrates Erasmus Hibeler”. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı. <http://ua.gov.tr/PGP-Socrates/erasmus-ana-sayfa> [02.01.2008].
- “Tematik Ağlar”. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı. <http://www.ua.gov.tr/docs/erasmus-programi.ppt> [19.12.2007].
- “Ulusal Ajans Hakkında”. Ulusal Ajans. <http://www.ua.gov.tr//index.cfm> [18.12.2007].
- “Üçlü Sistem”. Bologna Süreci. www.ankara.edu.tr/sonECTS/Bologna-Sunular/uclu_Sistem_1.pdf [02.12.2007].
- Ülgür, İlyas. “Erasmus Türkiye Tecrübesi: Nereden Nereye?”.
www.ua.gov.tr/socrates/docs/tur/genel_degerlendirme.ppt [05.09.2007].
- “Who we are”. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
<http://www.issa.metu.edu.tr/Who/index.htm> [05.02.2008].
- “Yoğun Programlar”. Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı. <http://www.ua.gov.tr//index.cfm> [15.12.2007].

EKLER

Ek 1. Yüksek Öğretim Kurumlarının Listesi Devlet Üniversiteleri

	University	Erasmus ID code
1	Cukurova University	TR ADANA01
2	Afyon Kocatepe University	TR AFYON01
3	Ankara University	TR ANKARA01
4	Gazi University	TR ANKARA02
5	Hacettepe University	TR ANKARA03
6	Orta Dogu Technical University	TR ANKARA04
7	Akdeniz University	TR ANTALYA01
8	Adnan Menderes University	TR AYDIN01
9	Balikesir University	TR BALIKES01
10	Abant Izzet Baysal University	TR BOLU01
11	Uludag University	TR BURSA01
12	Canakkale Onsekiz Mart University	TR CANAKKA01
13	Pamukkale University	TR DENIZLI01
14	Dicle University	TR DIYARBA01
15	Trakya University	TR EDIRNE01
16	Firat University	TR ELAZIG01
17	Atatürk University	TR ERZURUM01
18	Anadolu University	TR ESKISEH01
19	Osmangazi University	TR ESKISEH02
20	Gaziantep University	TR GAZIANT01
21	Mustafa Kemal University	TR HATAY01
22	Suleyman Demirel University	TR ISPARTA01
23	Bogazici University	TR ISTANBU01
24	Galatasaray University	TR ISTANBU02
25	Istanbul University	TR ISTANBU03
26	Istanbul Technical University	TR ISTANBU04
27	Marmara University	TR ISTANBU05
28	Mimar Sinan University	TR ISTANBU06
29	Yildiz Technical University	TR ISTANBU07
30	Dokuz Eylul University	TR IZMIR01
31	Ege University	TR IZMIR02
32	Izmir Institute of Technology	TR IZMIR03
33	Kahramanmaras Imam University	TR KAHRAMA01
34	Kafkas University	TR KARS01
35	Erciyes University	TR KAYSER01
36	Kirikkale University	TR KIRIKKA01
37	Gebze Institute Of Technology	TR KOCAELI01
38	Kocaeli University	TR KOCAELI02
39	Selcuk University	TR KONYA01
40	Dumlupinar University	TR KUTAHYA01
41	Inonu University	TR MALATYA01
42	Celal Bayar University	TR MANISA01
43	Mersin University	TR MERSIN01
44	Mugla University	TR MUGLA01
45	Nigde University	TR NIGDE01
46	Sakarya University	TR SAKARYA01
47	Ondokuz Mayıs University	TR SAMSUN01
48	Harran University	TR SANLIUR01
49	Cumhuriyet University	TR SIVAS01
50	Gaziosmanpasa University	TR TOKAT01
51	Karadeniz Technical University	TR TRABZON01
52	Yuzuncu Yil University	TR VAN01
53	Zonguldak Karaelmas University	TR ZONGULD01

Vakıf Üniversiteleri

1	Gulhane Askeri Tıp Akademisi (Gulhane Military Medical Academy)	TR ANKARA11
2	Kara Harp Okulu (Ground Force Military Academy)	TR ANKARA12
3	Deniz Harp Okulu (Navy Military Academy)	TR ISTANBU23
4	Hava Harp Okulu (Air Force Military Academy)	TR ISTANBU24
5	Police Academy	TR ANKARA13

Askeri ve Polis Okulları

1	Atilim University	TR ANKARA05
2	Baskent University	TR ANKARA06
3	Bilkent University	TR ANKARA07
4	Cankaya University	TR ANKARA08
5	Ufuk University	TR ANKARA09
6	TOBB Economy and Technology University	TR ANKARA10
7	Bahcesehir University	TR ISTANBU08
8	Beykent University	TR ISTANBU09
9	Istanbul Commerce University	TR ISTANBU10
10	Istanbul Bilgi University	TR ISTANBU11
11	Dogus University	TR ISTANBU12
12	Fatih University	TR ISTANBU13
13	Isik University	TR ISTANBU14
14	Halic University	TR ISTANBU15
15	Kadir Has University	TR ISTANBU16
16	Koc University	TR ISTANBU17
17	Maltepe University	TR ISTANBU18
18	Kultur University	TR ISTANBU19
19	Sabanci University	TR ISTANBU20
20	Yeditepe University	TR ISTANBU21
21	Okan University	TR ISTANBU22
22	Izmir Economy University	TR IZMIR04
23	Yasar University	TR IZMIR05
24	Cag University	TR MERSIN02
25	Anatolian Bil Vocational School	TR ISTANBU25
26	Mersin Marine and Business Vocational School	TR MERSIN03

Ek 2. Giden Erasmus Öğrencilerine Yönelik Anket

ANKET

2008–2009 Eğitim-Öğretim yılı, Erasmus Değişim Programı kapsamında gidecek öğrencilere yönelik AB Ofisi Haziran ayında Oryantasyon Programı düzenlemeyi planlamaktadır. Bu bağlamda, Erasmus Değişim Programından yararlanmış olan öğrencilerimizin görüş ve yorumları temel alınarak Oryantasyon Programının içeriği oluşturulacaktır. Sizlerden hazırladığımız soruları yanıtlayıp aşağıdaki adrese erasmus.orientation@gmail.com göndermenizi rica ediyoruz.

Düşüncelerinizi bizlerle paylaştığınız için teşekkür ederiz.

AB Ofisi Oryantasyon Grubu

Sorular:

- 1) Erasmus değişim süreci boyunca karşılaştığınız sorun ve güçlükler nelerdir?
- 2) Misafir olduğunuz ülkede sizi şaşırtan ve etkileyen olayı bizimle paylaşır mısınız?
- 3) 2008–2009 Eğitim-Öğretim yılı, Erasmus Değişim Programı kapsamında gidecek öğrencilere yönelik hazırlayacağımız Oryantasyon Programının içeriğinde bulunmasını önerdiğiniz konu başlıkları nelerdir?

Ek 3. Erasmus Anket Değerlendirmesi

Dil	AB	Adaptasyon	ESN	Gidilen Ülke & Diğer	Türkiye Tanıtımı
<ul style="list-style-type: none"> -Gidilen ülkenin dilinin yeteri kadar bilinmemesi -Yabancı dil sorunu* -Derslerin İngilizce değil ana dilde anlatılması ve bundan kaynaklanan problemler -Sadece İngilizce değil gidilen ülkenin dilinde de seviye tespit sınavı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> -Hiblerin geç ödenmesi -Vize sorunu* -Sağlık sorunları ve masrafları -Bürokratik işlemlerin zorluğu -Gidilen ülkenin yanlış bir karar olarak görülmesi -Ülkelerin kültürel ve sosyal açılarından tanıtımı -Gidilecek ülkelerdeki koordinatörlerle önceden iletişimi sağlama -Sağlık sigortasını gitmeden evvel yapılması gitmeden önce tamamlanması -Gidilen okulda ne kadar başarı göstermeleri gerektiği -Ders saydırma problemi -Döndükten sonra yapılması gerekenler -Gereken belgeler -Konaklama ile ilgili öneriler -Program süresi boyunca yaşanabilecek zorlukların öğrencilere önceden anlatılması 	<ul style="list-style-type: none"> -Yabancılık hissi ve kültür şoku -Okul ve ülkeye adapte olma güçlüğü -Arkadaş bulma sıkıntısı -Yalnızlık ve özlem duygusu -Kültürel şok -Gidilen ülkelerde karşılaşılan sosyal yaşam farklılıkları ve benzerlikler -Motivasyon & psikolojik destek & zorluklarla baş etme yöntemleri 	<ul style="list-style-type: none"> -Değişim programıyla gelen öğrencilerin gidecek öğrencilerle kaynaştırılmasına yönelik etkinlikler düzenlenmesi -Daha önce değişim programına katılmış öğrencilerle yeni gidecek olanların iletişim kurmasını sağlamak -Erasmus öğrencisi olmuş birkaç öğrencinin de programa katılıp soruları yanıtlaması -Geçmiş yıllarda karşılaşılan önemli sorunların gündeme getirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> -Web sitelerindeki İngilizce arayüzün yetersizliği -Gidilen ülkedeki Bölüm Koordinatörlerini n görevlerini yeteri kadar yerine getirmemesi / iletişimsizlik -Konaklama sorunu* -Oturma izni* Gidilen ülkede ve okulda görülen ilgi ve alaka -Yurt başvuruları sırasında kefil istenmesi -Gidilen ülkedeki hayat pahalılığı 	<ul style="list-style-type: none"> -Türkiye'ye karşı geliştirilen önyargı (türban vb.)

ÖZGEÇMİŞ

Zeynep Süter

Adnan Saygun Cad. Ağaoğlu 2 Apt Daire 19 Ulus
İstanbul

0533 326 24 32

zeynepsuter@gmail.com

Kişisel bilgiler:

Medeni durumu: Bekar
Uyruk: TC
Doğum tarihi: 12.04.1981
Doğum yeri: İstanbul

Eğitim:

Yüksek Lisans: Eylül 2005- Mayıs 2008
Fransızca Mütercim-Tercümanlık,
Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul

Lisans: Eylül 2000 – Haziran 2004
Fransızca Mütercim-Tercümanlık,
Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul

Bilgisayar bilgisi:

Windows XP, MS Office

İş Tecrübesi:

Mart 2006-... Araştırma Görevlisi, Yıldız Teknik Üniversitesi,
Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü

Yabancı Diller: Fransızca, İngilizce, İtalyanca

Akademik Çalışmalar ve Yayınlar:

Bildiriler:

- Ceylan, Esra, Zeynep Süter (yakında). “Dünden Bugüne La Fontaine Masalları”. Uluslararası VII. Dil, Deyiş, Yazın, Deyişbilim Sempozyumu. Selçuk Üniversitesi, 2-5 Mayıs 2007.